

VASTINEET ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSESTA VIRANOMAISILTA JA KESKEISILTÄ YHTEISÖILTÄ SAATUIHIN LAUSUNTOIHIN

Maakuntakaavaehdotus lausunnoilla 15.12.2015-1.2.2016
Hallitus on hyväksynyt vastineet 18.4.2016

Lausunto (kaava-alueen kunnat)	Esitys vastineeksi
<p><u>Kemijärven kaupunki</u></p> <p><u>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalue (EAH2900)</u></p> <p>Kaavaehdotuksessa Rovajärven alue on osoitettu ampuma- ja harjoitusalueena (EAH), jolla on voimassa ehdollinen rakennuskielto. Aluetta on laajennettu mm. Javarusjärven länsipuolelle. Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueelle on osoitettu melualue, jolla olemassa olevan asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista. Ehdotuksessa Rovaniemi-Kemijärvi maantien eteläpuoli sekä Hyypiön kohdalta myös tien pohjoispuoli on osoitettu merkinnällä EP1. EP1-alueella voidaan olemassa olevaa asutusta täydentää, peruskorjata ja laajentaa rakennuksia sekä korvata uudella.</p> <p><i>Kemijärven kaupunki lausuntonaan esittää, että ampuma- ja harjoitusalue (EAH2900) osoitetaan nykyisten kaavojen mukainen tarkistettu rajaus ja että Enijärven ja Majavan alue sekä Kantatie 82:n eteläpuoli ja yksityismaiden osalta myös pohjoispuoli merkitään alueeksi, jolla on sallittua täydentävä rakentaminen ja myös maltillinen uudisrakentaminen ainakin loma-asuntojen osalta.</i></p>	<p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusaluetta ei ole laajennettu Javarusjärven länsipuolelle. Alue on osoitettu erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä eah. Päämaankäyttöluokka on maa- ja metsätalousvaltainen alue (M 4514).</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille.</p> <p>Maakuntakaavaratkaisu pohjautuu eri intressitahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena syntyneeseen kompromissiin.</p>
<p><u>Tulvasuojelu ja energian tuotanto / Kemihaaran allas</u></p> <p>Ehdotuksessa osoitetaan tulvasuojelun osalta Kemihaaran allas. Tekoallas toimii myös säätövoiman tuotannossa Kemijoella ja altaan yhteyteen on osoitettu Kemihaaran voimalaitos ja sille suunnittelumääräys.</p> <p><i>Maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt päätöksen 18.12.2015 koskien tulvariskien hallintasuunnitelmien hyväksymistä. Ministeriö on päätöksessään todennut, että lopullisesti Kemijoen suunnitelmasta päätetään sen jälkeen, kun Kemihaaran altaan aluevarauksen sallittavuus Natura-alueen Kemihaaran suot (F11300907) suojelun kannalta on ratkaistu vireillä olevan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavoituksen yhteydessä luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:n mukaisesti.</i></p> <p><i>Päätös liittyy oleellisesti Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaan ja siinä annettuihin merkintöihin Kemihaaran voimalaitoksen osalta. Kemijärven kaupungin (KV 5.3.2015 § 11) lausunto tulvariskien osalta on ollut seuraava: " Kemijärven kaupunki pitää siten</i></p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p><i>ensisijaisena vaihtoehtona pitäytymistä tulvasuojelussa kerran sadassa vuodessa toistuvan tulvan torjuntaan. Kemijärveä ei tule käyttää tulvasuojelussa vara-altaana eikä Kemijärven pintaa saa nostaa hätä-HW-tasoa N43+149,80 korkeammaksi."</i></p> <p><i>Kemijärven kaupunki edellyttää, että Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta poistetaan Kemihaaran voimalaitos- ja vara-allasmerkinnät kokonaisuudessaan ja tulvariskien hallinnassa pitäydytään kerran sadassa vuodessa toistuvan tulvan torjuntaan. Allasalue merkitään SL-alueeksi.</i></p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuun palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p>
<p><u>Kaupalliset palvelut</u></p> <p>Kaavaehdotuksessa Kemijärven keskustaan esitetään kohdemerkintä C101 (keskusta toimintojen alue), mikä tarkoittaa, että keskustan alueelle sijoitettavien vähittäistavarakaupan suuryksiköiden enimmäiskerrosala on yhteensä enintään 20 000 kerrosneliömetriä. Särkikankaalle osoitetaan vähittäiskaupan suuryksikkö (km 171), jolle voidaan sijoittaa kaupan myymälätiloja yhteensä enintään 24 000 kerrosneliömetriä.</p> <p><i>Edellä esitetyt kohdemerkinnät kuvauksineen vastaavat kaupungin näkemystä alueille maakuntakaavan mukaista alueiden käytön perusratkaisua 10-20 vuoden tähtäyksellä.</i></p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Ratavaihtoehdot</u></p> <p>Kaavaehdotuksessa on esitetty kaksi ratavaihtoehtoa pohjoiseen Rovaniemi – Sodankylä sekä Kemijärvi - Sodankylä. Jälkimmäinen kulkisi Pyhä-Luosto matkailualueen kautta.</p> <p><i>Kemijärven kaupunki katsoo, että Kemijärven kautta kulkeva vaihtoehto Sodankylään tukee parhaiten Kemijärven sekä Pyhätunturin matkailualueen, läheisten potentiaalisten kaivosalueiden sekä muiden elinkeinojen kehittymistä.</i></p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.</p>
<p><u>Tuulivoima</u></p> <p>Sallan kunnan puolelle lähelle Kemijärven kaupungin rajaa suunnitellaan Portin tuulivoimahanketta. Hankkeen laajuus on eri</p>	<p>Sallan Portin tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnoksen kaavamääräyksessä</p>

<p>vaihtoehtoissa 6-11 voimalaa. Kaavaselostuksen tiivistelmässä on maininta, että seudullisesti merkittäväksi tuulivoima-alueeksi katsotaan 8-10 tuulivoimalan kokonaisuus. Maankäyttö- ja rakennuslain 25.4 §:n mukaan maakuntakaavassa on esitettävä merkitykseltään maakunnalliset tai seudulliset maankäyttöratkaisut ja hankkeet. Em. tuulivoimahankkeen vaikutukset ulottuvat Sallan kunnan lisäksi Kemijärven kaupungin alueelle, mistä johtuen hanke tulee MRL 25.4 §:n perusteella osoittaa maakuntakaavassa ja tuoda esille sen mahdolliset vaikutukset lähialueille. Hankkeen sisällä olevien voimaloiden lukumäärä ei ole tässä tapauksessa siis ratkaiseva vaan hankkeen vaikutukset ympäristöön.</p> <p><i>Kaavaehdotusta sekä -selostusta tulee täydentää Portin tuulivoimahankkeen osalta, koska hankkeella on vaikutuksia myös Kemijärven kaupungin puolelle, kuten Suomen matkailualueelle.</i></p>	<p>rakennettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on rajattu kahdeksaan voimalaan.</p> <p>Tuulivoimalahankkeen vaikutukset voidaan riittävästi selvittää osayleiskaavan yhteydessä. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan koko maakuntakaava-alueella koskevilla suunnittelumääräyksillä ohjataan kaikkea tuulivoimarakentamista: ”<i>Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia.</i>”</p> <p>Seudullisesti merkittäväksi tuulivoimala-alueeksi katsotaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa ympäristöministeriön ohjeistuksen 4/2012 ”Tuulivoimarakentamisen suunnittelu” mukaisesti vähintään 8-10 tuulivoimalan kokonaisuudet. Sallan Portin tuulivoimapuisto jää maakuntakaavassa määritetyn seudullisesti merkittävän tuulivoimahankkeen kokorajan alapuolelle.</p>
<p><u>Patokankaan teollisuusalue</u></p> <p><i>Kaavaehdotuksessa olevaa aluetta tulisi vähäisessä määrin laajentaa pohjoiseen, koska maakuntakaavaa tulkitaan sen yleispiirteisyydestä huolimatta yhä enenevässä määrin yksityiskohtaisesti. Alueen nimenä tulisi käyttää Patokangas.</i></p>	<p>Laajennetaan teollisuusaluetta esitetyn mukaisesti ja muutetaan alueen nimi Patokankaan teollisuusalueeksi.</p>
<p><u>Keskuskylä-merkintä Räisälässä (At 424)</u></p> <p><i>AT-merkintää tulisi siirtää hieman lännemmäksi.</i></p>	<p>Siirretään at-merkintää esitetyn mukaisesti.</p>
<p><u>Pelkosenniemen kunta</u></p> <p>(Kunnanjohtajan esitykset + päätökset lihavoituna)</p> <p>1. Tulvansuojelun nimissä Kemihaaran allasta ei tule rakentaa, vaan alue tulee kaavoittaa VE1 mukaisesti luonnonsuojelu-alueena (SL) ja maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). Maakuntakaavan tulvansuojelussa otetaan huomioon mahdollisesti 1/100v tulvan uhka.</p> <p>Arto Keto-Tokoi kohtaan 1 lisätään maa-, metsä- ja porotalousvaltaisena alueena.</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatun palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p>
<p>2. Vaelluskalojen esteetön nousu kutemaan Kemijoen latvavesille tulee turvata rakentamalla kalaportaat jokaiseen voimalaitokseen.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääuoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset)</p>

	<p>kohdekohtainen suunnittelumääräys: ”Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle.”</p> <p>Lisätään määräys koskemaan myös Kokkosnivan voimalaitosmerkintää (EN 2323).</p>
<p>3. Rautatien ratavaihtoehto C Kemijärveltä Pyhätunturin ja Pelkosenniemen kautta Sodankylään on paras, sillä se huomioi myös matkailun tarpeet parhaiten ja on kustannuksiltaan edullisin vaihtoehto.</p> <p>Janni Salmela esitti, että AB-ratavaihtoehto tulee poistaa maakuntakaavasta ja yhteystarvemerkinä Sokliin lisätään Pelkosenniemen kuntakeskuksen pohjoispuolelle. Kunnanjohtaja lisäsi esityksen omaan pohjaesitykseensä.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyskehittämisen osalta.</p> <p>Lainvoimaisessa Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaavassa on ratkaistu ratayhteys Sokliin.</p>
<p>4. Maakuntakaavaan tulee merkitä ohitustie valtatie 5:n ja kirkonkylän länsipuolelle noin kuuden kilometrin matkalle Pelkosenniemen keskustaajaman kohdalle. Mahdollisen Soklin kaivoshankkeen toteutuessa rekkaliikenne kasvaa kohtuuttomaksi toteutettavaksi nykyisen kirkonkylän nauhamaisen tienvarsiasutuksen kohdalla. Jo nykyisellään rekkaliikenne aiheuttaa huomattavaa liikenneturvallisuus-, pöly-, melu-, pakokaasu- ja värinähaittaa keskustaajaman alueella jossa sijaitsee terveyskeskus, päiväkoti, koulu sekä huomattava osa kunnan väestöstä asuu siellä. Vaihtoehtoisesti voidaan maakuntakaavaan tehdä tieyhteysmerkintä siten, että liikenne ohjataan Kemijoen itäpuolelle rakentamalla uusi silta Kemijoen yli ja rakentamalla tieyhteys tielle 19789.</p> <p>Annika Kostamo esitti, että poistetaan ohitustievaihtoehto ja merkitään tieyhteystarve Kemijoen itäpuolentietä siten, että rakennetaan silta Savukoskentieltä Kemijoen yli itäpuolentiehen, jolloin mahdollinen raskas rekkaliikenne on poissa asutuksen ja asiointiliikenteen seasta.</p> <p>Arto Keto-Tokoi esitti kohtaan 4 tie nro 19789 peruskorjaustarve, merkittävästi parannettava tieosuus.</p>	<p>Säilytetään ohjeellinen/vaihtoehtoinen valtatie linjaus Pelkosenniemen kirkonkylän länsipuolelle. Osoitetaan ohjeellinen/vaihtoehtoinen yhdystien linjaus Savukoskentieltä Kemijoen yli Kemijärven Patokankaalle asti.</p>
<p>Annika Kostamo esitti kohtaan 6, että matkailu on merkittävä työllistäjä Pelkosenniellä (38,4% työllisyydestä). Rovajärven suunniteltu laajennus ja siitä aiheutuva meluhaitta ei saa vaarantaa Pyhä-Luoston kansallispuiston ja Pyhätunturin matkailukeskuksen matkailullista imagoa ja alueen kehittymistä. Kaava-aineistossa ei ole ajantasaista tietoa laajennuksen tuomista meluhaitoista. Pelkosenniemen kunta pidättää oikeuden lausua tältä osin kaavaehdotuksesta, kun tarvittava aineisto on toimitettu.</p>	<p>Täydennetään kaava-aineistoa Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen meluvaikutusten osalta. Kaavaehdotus tulee julkisesti nähtäville kesäkuussa 2016, jolloin Pelkosenniemen kunta voi antaa muistutuksen maakuntakaavaehdotuksesta.</p>

	Maakuntakaavaratkaisu pohjautuu eri intressitahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena syntyneeseen kompromissiin.
<p>Annika Kostamo esitti, että muuta huomioitavaa: viranomaistahoille annettu lausuntoaika (1.2.2016) on liian lyhyt, koska menettelytapa perustuu kaavan vahvistamismenettelytavan muutokseen, joka perustuu mahdollisesti voimaan tulevaan maa- ja rakennuslain muutokseen.</p> <p>Kaavan tausta-aineiston Natura-arvioselvitys on puutteellinen erityisesti altaan sosiaalisten vaikutusten arvioinnin ja luonnon monimuotoisuuden osalta sekä altaan vaikutuksista yläpuolisiin vesistöihin. Natura-arvion yhdyskuntataloudellisten vaikutusten arvioinnin työllisyysvaikutuksissa ei ole huomioitu altaan negatiivisia vaikutuksia työllisyyteen, kuten kalastus- ja muuhun matkailuun ja porotalouteen.</p>	<p>Kaavaehdotus on lähetetty lausunnoille 15.12.2015 - 1.2.2016 väliseksi ajaksi. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaan kaavaehdotuksen lausuntoaika on vähintään 30 vuorokautta. Maankäyttö- ja rakennuslain muutos on tullut voimaan 1.2.2016. Lausunnotmenettely täyttää lain vaatimukset.</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys on laadittu maakuntakaavataso tarpeisiin. Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jossa vaikutusten arviointi tarkentuu. Varsinaisessa Natura-arvioinnissa selvitetään vain ne vaikutukset, jotka kohdistuvat niihin luonnonarvoihin, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.</p>
<p>Kunnanjohtaja muutti pohjaesityksensä kohdan neljä Kostamon ensimmäisen esityksen mukaisesti ja lisäsi muut esitykset pohjaesitykseensä. Hyväksyttiin yksimielisesti.</p>	
<p><u>Posion kunta</u> Posion kunta on aiemmin lausunut 16.2.2015 Posion kuntaa ja sen asujaimistoa, luontoa, elinkeinoelämää, erityisesti matkailua ja vapaa-ajan asutusta merkittävästi koskevasta maakuntakaavasta. Posion esittämiä asioita on huomioitu ko. kaavaluonnoksessa.</p> <p>Aluerakenteeseen kuuluvia alueiden välisiä kulkuyhteyksiä ei ole huomioitu tarpeellisin osin. Posion kunta on esittänyt tieyhteyksien kehittämistä ja luokituksen parantamista niillä tieosuuksilla, jotka ovat selvästi todettavissa tärkeiksi sekä posiolaisten että maakunnallisen toiminnan kannalta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta kunnan esittämien tieyhteyksien kehittämistarpeiden osalta.</p>
<p>Posio on Lapin vesistörikkain kunta ja merkittävä vapaa-ajan alue. Posion matkailustrategiassa keskeisinä teemoina ovat puhdas ja koskematon luonto ja erityisesti runsaat ja puhdasvetiset vesistöt. Posio tulee olemaan merkittävä matkailualue vapaa-ajan tarpeiden lisääntyessä. Korouoman jääputoukset on valittu vuoden retkipaikaksi 2015. Mustarinnantunturin retkeilyalue ja Riisitunturin monipuolinen luontoalue, joka on myös valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Muita mahdollisia huomioitavia ulkoilureittejä ja viheryhteystarpeita voi olla ulkoilu reitti Riisitunturi-Ruka-Oulanka, joille kohdistuu tulevaisuudessa kehittämistarpeita ja yhteensovittamista. Kitkajärvi on luonnon monikäyttöaluetta ja maaseudun kehittämisen kohdealue, joka sisältää virkistyskäytön kannalta kehitettäviä ja arvokkaita luonnonkohteita. Ekologiset yhteydet ja ekosysteemipalveluiden kehittämissyöhykkeet puoltavat Posion alueen läpi kehitettäviä hyviä kulkuyhteyksiä. Alueiden maankäyttöä suunniteltaessa on tarpeen kiinnittää huomiota virkistysalueiden ja niiden reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen saavuttavuuteen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Täydennetään kaavaselostusta ja aluekuvauksia.</p> <p>Alueelle on osoitettu laaja matkailun ja virkistyskehittämisen kohdealue (mv 8401). Alueella ei ole valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisia valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Maakuntakaavassa on osoitettu ulkoilureittejä Korouomalta Livolle sekä Posion kuntakeskuksesta Riisitunturille ja edelleen Pohjois-Pohjanmaan maakunnan rajalle. Ekologisia yhteystarpeita on osoitettu Mustarinnan tunturilta Korouomalle sekä Suomen suuntaan. Korouomalta on osoitettu yhteystarve Syötteen kansallispuistoon. Myös Riisitunturi-Kitka-Livo välille on osoitettu ekologinen yhteystarve. Tarkistetaan vielä alueen virkistys- ja reittiverkoston kokonaisuutta.</p>
<p>Posion kunta esittää että Rovaniemi - Posio Kuusamo -yhteys merkittäisiin kaavaan merkittävänä ja kehittyvänä kehittämiskäytävänä edellä esitetyn perustein. Lisääntyvä liikenne</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetut kehittämiskäytävät perustuvat Lapin liiton valtuuston 20.5.2014</p>

<p>kantatiellä 81 edellyttää sen turvallisuuden parantamista tulevaisuudessa ja siten sen huomioimista maakuntakaavaehdotuksessa. Rovaniemen ja Kuusamon välinen julkinen liikenne kulkee kantatien 81 kautta. Matkailun lisääntyessä tulee Rovaniemi-Posio-Kuusamo olemaan merkittävä kehittyvä matkailun käytävä, jonka vaikutuspiirissä on mm. Auttinköngäs, Korouoma, Mustarinnantunturin retkeilyalue ja Suolijärven vapaa-ajan alueet. Kirintövaaran palvelukeskus ja Pentikin tuotantoalue Posiolla. Riisitunturin luontoalue ja Kuusamon Ruka. Nämä kaikki vetovoimatekijät tulevat lisäämään vapaa-ajan ja matkailun liikenneyhteyksien parantamista ja kehittämistä tulevaisuudessa. lisäksi Varessuon turvetuotantoalueelta kuljetetaan Suosiolan lämpövoimalaitokselle Rovaniemelle raaka-ainetta raskaalla kalustolla kantatien 81 kautta. Murtotuulen tuulivoimapuisto ja muiden suunnitelmassa olevien potentiaalisten tuulivoima-alueiden rakentaminen ja huolto tulee kulkemaan myös kantatien 81 kautta. Metsäteollisuuden kuljetustarpeet tulee myös voida tulevaisuudessa hoitaa kustannustehokkaasti ja kantatie 81 on tärkeä puuteollisuuden kuljetusväylä.</p>	<p>hyväksymään Lappi-sopimukseen ja -strategiaan 2040.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta kunnan esittämien tieyhteyksien kehittämistarpeiden osalta. Alue kuuluu kokonaisuudessaan matkailun vetovoima-alueeseen, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealueeseen (mv 8401).</p>
<p>Ranuan kunta</p> <p>Ranuan kunnan kannalta merkittävimmät merkinnät maakuntakaavaluonnoksessa kohdistuvat Suhangon kaivosalueeseen, matkailupalvelualueeseen, joka käsittää eläinpuiston alueen lisäksi Simojärven lähiympäristöineen, maaseudun kehittämisen kannalta tärkeät kyläalueet ja niissä sijaitsevat maatilakeskittymät sekä potentiaaliset turvetuotantoalueet ja tuulivoimaselvityksen mukaiset potentiaaliset tuulivoimatuotantoalueet. Maa- ja metsätalous sekä bioenergia nousevat myös kaavaluonnoksessa merkittävään rooliin.</p> <p><i>Liikenteen ja logistiikan kannalta parannettavaa jää; Oulu-Pudasjärvi-Ranua-Rovaniemi liikenneyhteys ei nouse kaavaluonnoksessa riittävästi esille, vaikka on teollisuuden kannalta merkittävä yhteys, muun muassa nykyinen turveliiikenne Ranuan soilta Rovaniemelle on määrältään mittavaa. Myös tulevan Suhangon kaivoksen liikenne suuntautuu pääosin tälle tieosuudelle ja jo nykyisten Lapin kaivosten tavaraliikennettä ja isoja kaivoskomponenttikuljetuksia nähdään toistuvasti kyseisellä reitillä. Tieosuudelle tulisivatkin Ranuan kunnan mielestä lisätä merkintä kt->vt, tieluokan nosto kantatie -> valtatie. Ranua-Posio ja Ranua-Simo yhteydet olisi myös pidemmällä aikavälillä huomioitava kehittyvinä liikenneyhteyksinä.</i></p>	<p>Maantielain 4 §:n mukaan valtatie palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakuntien liikennettä. Seututiet palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Muut maantiet ovat yhdysteitä. Pudasjärvi-Ranua-Rovaniemi välillä kantatieluokka on liikennemääriin nähden riittävä.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta kunnan esittämien tieyhteyksien kehittämistarpeiden osalta.</p>
<p>Rovaniemen kaupunki</p> <p>SISÄLLYSLUETTELO</p> <p>1 Ehdotuksen arviointi</p> <p>2 Keskeiset kaavamääräykset</p> <p>2.1 Kauppa</p> <p>2.2 Maa-ainesten ottoalueet ja pohjavesi</p> <p>2.3 Liikenne ja reitit</p> <p>2.4 Matkailu</p> <p>2.5 Teollisuus</p> <p>2.6 Suojelukysymykset</p> <p>2.7 Tulvakysymykset</p> <p>2.8 Rakentamisrajoitus</p> <p>2.9 Virkitysalue</p> <p>3 Liite</p>	

<p>1 EHDOTUKSEN ARVIOINTI Maakuntakaavaehdotusluonnokseen on Rovaniemen kaupunki ohjausryhmän kokouksen 17.11.2015 jälkeen tehnyt muutosesitykset, jotka on kokouksen jälkeen toimitettu sähköpostilla suunnittelupäällikölle. Liitteessä 1 liitolle lähetetty korjausesitys liitekarttoinen. Näistä liitto on huomionnut kohdat 1, 2 ja 5 lausuttavana ollessa kaavaehdotuksessa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>2 KESKEISET KAAVAMAÄRÄYKSET</p> <p>2.1 KAUPPA</p> <p>Rovaniemi on Lapin kasvukeskus, jossa monimuotoisen ja joustavan kaupan kehittämisedellytysten turvaaminen on koko Lapin kannalta keskeistä.</p> <p>Rovaniemen kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaava edelleen puuttuu ehkä liian yksityiskohtaisesti kaupan laadun ja määrään ohjaukseen Eteläkeskuksen alueella. Lapin liiton tulisi vakavasti harkita Eteläkeskuksen määräyksen muuttamista ja rajan poistamista. Perusteluina kaupunki esittää seuraavat lakiin ja selvityksiin nojautuvat kannanotot:</p> <p>1. Vaihemaakuntakaavan C-aluetta on maakuntakaavaehdotukseen supistettu ja olemassa olevat vähittäiskaupan suuryksiköt on jätetty C-alueen ulkopuolelle (liite 2). Rovaniemen kaupunki kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että vaihemaakuntakaavassa sallittiin keskustatoimintojen kauppaa ilman rajoituksia Suosiolantielle asti. Nyt liitolla on ollut tarve rajoittaa Suosiolantien ja Veitikanpuiston välisen alueen kehittämistä alueella, joka oli siis vaihemaakuntakaavassa keskustatoimintojen aluetta. C-alueen supistamista ei perustella. Onko maakuntakaavan merkitys huomioon ottaen näin yksityiskohtainen kaupan ohjaaminen enää tarkoituksenmukaista? Alueen supistaminen on myös vastoin WSP Oy:n selvityksessä s. 68 todettua. <i>Alueen kehittämistä rajoittaa tällä hetkellä se, että voimassa olevan maakuntakaavan keskustatoimintojen alue on Eteläkeskuksessa jo täynnä, eikä laajennusalueelle voi sijoittaa uusia vähittäiskaupan suuryksiköitä.</i></p>	<p>Erillisneuvottelussa YM / Rovaniemen kaupunki / Lapin liitto 12.3.2015 ympäristöministeriön edustaja totesi, että jos Eteläkeskuksen ”<i>KM 167 -alueelle voisi rakentaa mitä tahansa kauppaa (vähittäistavara-, tiva-kauppaa) ja alueelle osoitettaisiin runsaat 200 000 k-m² (vastaa kahta Itäkeskusta), sinne voisi syntyä sellaista kauppaa, jolla on vaikutusta keskustan alueen kaupalle. Tämä vaara on ilmeinen ja ratkaisu ei olisi lainmukainen</i>”.</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan C-aluemerkintä perustuu maakuntakaavoitusta varten laadittuun Kaupan palveluverkkoselvitykseen (17.11.2014). Kaupan sääntelyä koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan 8.4.2011. Rovaniemen vaihemaakuntakaava on laadittu ennen lakimuutosta.</p> <p>Maakuntakaavan C-aluemerkinnällä osoitetaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto-, ja muiden toimintojen alueita, sisältäen myös asumista sekä liikenne-, puisto- ja viheralueita. Kyse ei siis ole ainoastaan vähittäiskaupan suuryksikköjen sijoittamista koskevasta aluevarauksesta vaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen alueesta, joka muodostaa todellisen toiminnallisen keskustan.</p>
<p>2. Eteläkeskus on edelleen jaettu kahteen osaan. Kaavaselostuksessa eikä kaavan liiteaineistossa ole osoitettu, että Eteläkeskuksen jako itäiseen ja läntiseen osaan oli tarpeellinen. Toisaalta ei ole myöskään osoitettu, mihin C-alueen ja Eteläkeskus-idän (km 168) sekä Eteläkeskus-idän ja Eteläkeskus-lännen (km 167) väliset rajat perustuvat. Ratkaisun perusteeksi ei löydy MRL 71 b §:n mukaisia perusteita. C-alueen ja KM 168:n välinen raja kulkee nyt Veitikanpuiston länsireunalla. KM 168:n ja Km 167:n raja kulkee keskellä korttelialueita eikä rajaudu katuverkkoon tai puistoon. Alueen saavutettavuus on samankaltainen koko Eteläkeskuksessa. Lisäksi WSP OY:n selvityksen mukaan Rovaniemellä kaupan saavutettavuus on poikkeuksellisen hyvä (WSP OY s. 14). Eteläkeskuksessa katuverkko on yhtenäinen, joukkoliikenteen palvelutaso on samanlainen ja etäisyydet nykyisiin ja tuleviin asuinalueisiin samankaltaiset. Alue on myös ESP:n selvityksen mukaan YKR-taajama-aluetta (WSP OY s. 23). Liitto ei ole</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 71 c §:n mukaan vähittäiskaupan suuryksikköiden ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu.</p> <p>Maakuntakaavan C-aluemerkinnällä osoitetaan keskustahakuisten palvelu-, hallinto-, ja muiden toimintojen alueita, sisältäen myös asumista sekä liikenne-, puisto- ja viheralueita.</p> <p>Maakuntakaavan kaavamerkinnällä km 167 (Eteläkeskus, länsi) osoitetulle alueelle saa sijoittaa kaupan myymälätiloja yhteensä enintään 110 000 k-m². Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa vain sellaista merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta</p>

<p>osoittanut eroja itäisen ja läntisen alueen saavutettavuudelle eikä perustetta löydy myöskään selvityksistä.</p> <p>Kaavakartassa eikä selostuksessa s. 128-129 ei eritellä, kumpaan alueeseen VT 4:n eteläinen puoli kuuluu.</p>	<p>syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Merkinnän osoittamalle alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavaran kauppaa eikä keskustahakuista erikoiskauppaa (kuten muoti- ja urheilukauppa).</p> <p>Maakuntakaavan kaavamerkinnällä km 168 (Eteläkeskus, itä) osoitetulle alueelle saa sijoittaa kaupan myymälätiloja yhteensä enintään 120 000 k-m². Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa kaupan myymälätilasta enintään puolet päivittäistavaran kauppaa ja keskustahakuista erikoiskauppaa (kuten muoti- ja urheilukauppa).</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin, olemassa olevaan tietoon sekä kaavaa varten laadittuihin taustaselvityksiin. Kaavaratkaisun tavoitteena on edistää sellaisen palveluverkon muodostumista, jossa asiointimatkat ovat kohtuullisia ja liikenteen haitat mahdollisimman vähäisiä. Palveluverkko ja mitoitukset on pyritty suuntaamaan niin, että ratkaisulla olisi mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia nykyiseen palveluverkkoon ja kuitenkin niin, että maakunnan kaupalla on mahdollisuuksia riittävässä määrin kehittyä. Rovaniemen keskusta säilyy edelleen maakunnan erikoiskaupan pääkeskuksena. Tärkeää on kuitenkin, että keskustan kaupallisia palveluita kehitetään jatkuvasti.</p> <p>Maakuntakaavaratkaisulla Eteläkeskus kehittyy merkittävänä kauppapaikkana, mutta ei keskustakaupan kanssa kilpailevana, vaan tätä täydentävänä. Eteläkeskuksen asema palveluverkossa säilyy nykyisen kaltaisena market- ja tilaa vaativan kaupan kauppapaikkana. Alueelle ei sijoitu laajamittaisesti keskustahakuista erikoiskauppaa.</p> <p>Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p> <p>Maakuntakaavakartan mittakaavan vuoksi aluerajausmerkintä ei erotu tiemerkinästä. Täydennetään kaavaselistusta esitetyn mukaisesti.</p>
<p>3. Keskustaan ei juuri mahdu uusia vähittäiskaupan suuryksiöitä, joten Eteläkeskuksen merkitys kasvaa. WSP OY:n selvityksen (s. 73) mukaan Eteläkeskus on monimuotoisen kaupan aluetta jo nyt. Sivun 63 mukaan Eteläkeskus on kaupan tärkein kehittämisalue Rovaniemellä. Valtatie 4:ä kehitetään alueella, jolloin Eteläkeskuksen asema kaupan alueena parantuu nykyisestään. Alueella onkin merkittäviä laajennuspaineita. saman selvityksen mukaan (s. 79) <i>mitoituksessa alueille on osoitettu jonkin verran uutta pt-kauppaa. Eteläkeskuksen voi mitoituksen mukaa sijoittaa pari pientä liikennemyymälää tai hieman laajentaa nykyisiä päivittäistavara-kauppoja. Päivittäistavara-kaupan lisäys alueella on</i></p>	<p>Maakuntakaavassa rajattu keskustatoimintojen alue (C 116) mahdollistaa vähittäiskaupan suuryksiköiden suunnittelun ilman enimmäismitoitusta.</p> <p>Maakuntakaavan kaavamerkinnällä km 168 (Eteläkeskus, itä) osoitetulla alueella on Kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan toteutunutta liiketilaa yhteensä 90000 k-m². Maakuntakaava mahdollistaa 30000 k-m² uutta liiketilaa. Kaavamääräyksen mukaan kokonaismitoitus on 120000 k-m², josta enintään puolet voi olla</p>

<p><i>sen verran pientä, ettei sillä ole merkitystä Rovaniemen keskustan tai alakeskusten kehittämiseen. Mitoitus mahdollistaa Eteläkeskuksen päivittäistavarakaupan kasvun samaan kokoluokkaan kuin keskustassa. Tälläkin hetkellä sekä Eteläkeskus on jo hyvin vahva päivittäisasioinnin keskus, eikä lisäys ole kokonaisuutena kovin suurta.</i></p>	<p>päivittäistavaran kauppaa ja keskustahakuista erikoiskauppaa (kuten muoti- ja urheilukauppa).</p> <p>Maakuntakaavan kaavamerkinnällä km 167 (Eteläkeskus, länsi) osoitetulla alueella on Kaupan palveluverkkoselvityksen mukaan toteutunutta liiketilaa yhteensä 50000 k-m². Maakuntakaava mahdollistaa 60000 k-m² uutta liiketilaa.</p>
<p>4. Liitto ei ole riittävästi ottanut huomioon 1.4.2015 voimaan tulleen MRL 5 §:n muutoksia. Kaavaehdotus ei tue lain tavoitetta joustavuudesta ja kilpailusta. Kaupan pitäisi voida hakeutua Eteläkeskukseen kilpailun perustella. Lisäksi kaavassa ei ole otettu huomioon maanomistuksesta aiheutuvia suunnitteluhaasteita. Kaavaehdotuksessa on annettu määräyksiä, jotka kohdistuvat kohtuullisen pienelle alueelle, ilman riittäviä selvityksiä ja perusteita. Maankäyttö- ja rakennuslain HE 334/2014 yksityiskohtaisissa perusteluissa 5 §:n osalta todetaan seuraavaa:</p> <p><i>(...) Toimivalla kilpailulla voidaan tässä yhteydessä tarkoittaa sitä, että alalla on elinkeinonharjoittamisen vapaus ja useampia keskenään kilpailevia yrityksiä, joilla on tasapuoliset toimintaedellytykset, eikä alalle tulolle, sieltä poistumiselle tai siellä toimimiselle ole perusteettomia esteitä. Tasapuoliset toimintaedellytykset tarkoittavat muun ohella sitä, että isompia toimijoita ei perusteettomasti suosita pienempien toimijoiden kustannuksella.(...)</i></p> <p><i>(...)Pykälän tavoitteena on, että yrityksille osoitettaisiin laadultaan ja määrältään riittävästi sijoittautumispaikkoja. Esimerkiksi kaupan alan yrityksille tulisi osoittaa riittävästi alueita, jotta nykyisten kaupparyhmien mahdollisten lisäyksiköiden ja laajentamisen lisäksi myös nykyisille pienemmille alan toimijoille ja mahdollisille uusille alalle tulijoille olisi riittävästi varteenotettavia sijoittautumispaikkoja. Lisäksi tavoitteena on edistää joustavia kaavaratkaisuja, jotka jättävät vaihtoehtoja toteutukselle.</i></p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa Rovaniemen alueelle osoitetussa kaupan palveluverkkoratkaisussa ja mitoituksessa on otettu huomioon joustavuus ja riittävä väljyys. Ratkaisu mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja toimivan kilpailun kehittymisen maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaisesti.</p>
<p>5. Eteläkeskuksen km-määräykset ovat käsitteeltään jossain määrin tulkinnallisia ja epäloogisia. Mikä on muotikauppa? Eroaako muotikauppa merkittävästi muusta vaatekaupasta? Mahdollistaanko alueella olemassa olevien teollisten toimintojen kuten Lappset, Lapinliha sekä NeVe:n Suosiolan voimalaitos säilyminen? WSP OY:n selvityksen mukaan alue on jo monipuolisen kaupan aluetta (WSP OY s. 23).</p>	<p>Kaupan käsitteistö on esitetty kaavaselostuksen liiteasiakirjojen liitteessä 12 ja Kaupan palveluverkkoselvityksessä. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p>
<p>(Liitteenä kartta)</p> <p>6. Eteläkeskus-Itä alueella on nyt rakennustarvike-, kone- ja elektroniikkakauppoja sekä vähittäiskaupan suuryksiköitä (esim. Prisma, Terra, K-rauta ja Viita-ahon kiinteistöt sekä kaupankeskittymiä). On mahdollista, että maakuntakaavamääräys, jolla sallitaan myymälätilasta enimmillään puolet päivittäistavarakaupalle ja keskustahakuiselle kaupalle, vaikeuttaa olemassa olevien vähittäiskaupan suuryksikköjen kehittämistä alueella.</p> <p>Rovaniemen kaupunki toistaa, että Eteläkeskuksen kauppaa koskevaa määräystä arvioidaan vakavasti uudestaan seuraavista säädösten sisällöt huomioiden:</p>	<p>Eteläkeskus-Itä -alueella maakuntakaava mahdollistaa 30000 k-m² uutta liiketilaa ja Eteläkeskus-Länsi -alueella 60000 k-m² uutta liiketilaa. Mitoitus huomioon ottaen maakuntakaava ei vaikeuta nykyisten vähittäiskaupan suuryksikköiden kehittämistä. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin, olemassa olevaan tietoon sekä kaavaa varten laadittuihin</p>

<p>1. Saavutettavuus ja palvelujen saatavuus (MRL 71 b §) 2. Elinkeinoelämän kilpailu edistäminen (MRL 5 §) 3. Selvitysten riittävyys (MRL 9§) Rovaniemen kaupungin esittämät muutokset vastaisivat vastaisi myös WSP Oy:n selvityksessä s. 56 kuvattuja perusteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suunniteltu maankäyttö ei saa haitata merkittävästi keskusta-alueiden kaupallisia palveluja ja kehittämistä. • Palvelut saavutettavissa mahdollisuuksien mukaan joukko- ja kevytliikenteellä. • Edistetään sellaisen palveluverkon muodostumista, jossa asiointimatkat ovat kohtuullisia ja liikenteen haitat mahdollisimman vähäisiä. 	<p>taustaselvityksiin. Tavoitteena on edistää sellaisen palveluverkon muodostumista, jossa asiointimatkat ovat kohtuullisia ja liikenteen haitat mahdollisimman vähäisiä. Palveluverkko ja mitoitus on pyritty suuntaamaan niin, että ratkaisulla olisi mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia nykyiseen palveluverkkoon ja kuitenkin niin, että maakunnan kaupalla on mahdollisuuksia riittävässä määrin kehittyä. Rovaniemen keskusta säilyy edelleen maakunnan erikoiskaupan pääkeskuksena.</p>
<p>2.2 MAA-AINESTEN OTTOALUEET JA POHJAVESI</p> <p>Rovaniemen kaupungin kannalta maa-aineisten ottoalueiden <i>riittävyydellä ja sijainnilla</i> on kaupungin rakentamisen kannalta oleellinen merkitys. Kaavaehdotuksessa on otettu Rovaniemen lausunnossa esittämät pääsääntöisesti huomioon.</p> <p>Pohjavesialueet (sis. MRL 33 §:n rakentamisrajoituksen): Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu laajoja pohjavesialueita. Kaavaselostuksen sivulla 183 todetaan, että kaavaan on merkitty 1. ja 2. luokan pohjavesialueet. Lisäksi pohjavesialuetta kuvaavaan kaavamääräykseen ja aluevaraukseen liittyy MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.</p> <p>GTK on tehnyt Kolpeneenharjun (Pöykkölä-Ounasvaara) alueelle pohjaveden muodostumisalueen rajaustarkastelun. Rovaniemen kaupunki esittää, että pohjavesialuetta supistetaan vastaamaan ko. selvityksen rajausta (liite 3).</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Tarkistetaan pohjavesialueen rajausta Ely-keskuksen rajauspäätöksen perusteella.</p>
<p>2.3 LIIKENNE JA REITIT</p> <p><u>Maantiet:</u> Rovaniemen kaupunki pitää ongelmallisena, että napapiirille on osoitettu tieyhteys RM-alueen läpi. Alue on kaupungin matkailun kannalta keskeinen, sillä alueella sijaitsevat napapiirin keskeiset safaritoiminnot. Merkintä tulisi poistaa.</p>	<p>Napapiirin matkailupalvelujen alueen (RM 1411) läpi on maakuntakaavassa osoitettu valtatie (vt 4). Maakuntakaavassa on myös ohjeellinen/vaihtoehtoinen valtatielinjaus, joka on osoitettu nykyisen tien pohjoispuolelle Vt 4 Rovaniemi-Sodankylä kehittämiselvityksen perusteella. Valtatie 4 sisältyy Lapin aluerakenteen kannalta keskeiseen valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeään kansainväliseen kehittämiskäytävään (LK 8450).</p>
<p>2.4 MATKAILU</p> <p><u>Ounasvaara:</u> Rovaniemi pitää perusteltuna, että Ounasvaaran määräykset on pelkistetty vastaamaan kaupungin lausunnossa esittämiä seikkoja.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>2.5 TEOLLISUUS</p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa on otettu huomioon Rovaniemen kaupungin lausunnossa ja ohjausryhmässä esittämät seikat.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>2.6 SUOJELUKYSYMUKSET</p> <p>HE 101/ 1998 vp 25 §:n (maakunnan suunnittelun tehtävät) perustelut: <i>Maakuntakaavassa keskityttäisiin valtakunnallisesti ja</i></p>	

<p><i>maakunnallisesti keskeisiin alueiden käytön kysymyksiin. Aluevarauksia osoitettaisiin vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.</i></p> <p>HE 101/ 1998 vp 23 §:n (valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen) perustelut: <i>Maakunnan suunnittelussa valtakunnalliset tavoitteet täsmennetään alueiden käytön periaatteiksi ja aluevarauksiksi sekä sovitetaan yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa.</i></p>	
<p><u>Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, VAT-kohteet</u></p> <p>Kaavaselostuksen sivun 176 mukaan: Osa-aluemerkinnällä maV pääasiallisen maankäyttöluokan päälle osoitetaan valtioneuvoston päätöksen (Vnp. 5.1.1995) mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä maakunnallisesti tai seudullisesti arvokkaat alueet ja kohteet. Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöt (RKY) osoitetaan maV -merkinnällä silloin, kun niitä ei ole osoitettu SR-/SR-1 kohteina.</p> <p>Kaavaselostuksen sivun 175 mukaan: Merkinnällä SR osoitetaan lain rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), rakennussuojelulain (60/1985) tai muun erityislainsäädännön (kirkko-laki, ortodoksisesta kirkosta annettu laki, asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/85), sopimus valtakunnallisesti merkittävien asema-alueiden suojelusta) tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja kohteita tai alueita.</p> <p>Merkinnällä SR-1 osoitetaan lain rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010), rakennussuojelulain (60/1985) tai muun erityislainsäädännön (kirkkolaki, ortodoksisesta kirkosta annettu laki, asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/85), sopimus valtakunnallisesti merkittävien asema-alueiden suojelusta) nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisesti tärkeitä alueita tai kohteita.</p>	
<p>Yhteenveto suojelumerkinnöistä:</p> <p>Rovaniemen kaupunki pitää SR ja SR-1-merkintöjen selityksiä samanlaisina ja siten tulkinnallisina. Kaavamääräykset eivät riittävästi eroa toisistaan ja suojeluperusteet voivat siten olla samat molemmissa määräyksissä. Myös SR-1 ja maV- määräysten suojeluperusteet ovat osin samat. Valinnalle ei ole selvityksistä johtuvaa syytä eikä valittu tapa edistä maakuntakaavan ohjausvaikutusta.</p>	<p>SR1-merkinnällä osoitetaan kirkkolailla tai rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisesti tärkeitä alueita tai kohteita. Merkinnällä SR osoitetaan myös maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita, jotka voivat olla myös maakunnallisia tai seudullisia kohteita.</p> <p>SR1 -kohteen määräyksessä suojelukohteen kulttuurihistoriallisten arvojen heikentäminen on kielletty, kun taas SR -kohteen määräyksen mukaan suunnittelussa on turvattava kohteen/alueen kulttuurihistorialliset arvot.</p> <p>Merkinnällä maV osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. maV -merkinnän määräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava</p>

<p>Rovaniemen kaupunki pitää kohtuullisena, että liitto harkitsisi kuulevansa kiinteistön omistajia antaessaan SR ja SR-1 määräyksiä, joihin liittyy MRL 33 §:n mukainen rajoitus. Kaavayhdistelmä on oikeusvaikutuksiltaan tulkittavissa suojelumääräykseksi, jolloin kaavan kohtuullisuutta olisi maanomistajan oikeusturvan näkökulmasta syytä arvioida huolellisesti.</p>	<p>merkittävien maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.</p> <p>SR- ja SR1 –merkintöjä käytetään silloin kun kyseessä on rakennus tai rakennusryhmä ja suojelukeino on selkeä (esim. asemakaava)</p> <p>maV ja ma –merkinnät kohdistuvat pääosin arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja laajempiin kulttuuriympäristökohteisiin esim. jokivarsikyliin, jolloin vaalimistavoitteen toteuttamiseksi on monia keinoja (esim. ympäristönhoito)</p> <p>Maakuntakaavaa ei laadita kiinteistökohtaisella tarkkuudella. MRL 33 § tarkoittaa ehdollista rakentamisrajoitusta, jolloin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyssä voidaan yleensä yhteensovittaa rajoitus ja kaavan kohtuullisuutta koskeva vaatimus.</p> <p>Kohteiden merkintätapa on yhtenevä muiden Lapin maakuntakaavojen kanssa.</p> <p>Suojelu ratkaistaan joko erillislainsäädännön nojalla tai asemakaavoituksessa. Rovaniemen SR- ja SR1 -kohteet ovat jo ennestään suojeltuja erillislainsäädännöllä tai asemakaavalla (lukuun ottamatta Rovaniemen hallinto- ja kulttuurikeskusta (SR 3164)).</p>
<p>2.7 TULVAKYSEMYKSET</p> <p>Rovaniemen kaupunki on kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti Kemihaaran alueen osalta kaavaehdotuksessa esitetyn kannalla. Alue tulee merkitä vesialueeksi, kuten kaavaehdotuksessa on osoitettu.</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön päätös tulvariskien hallintasuunnitelmasta asettaa haasteita maakuntakaavoitukselle. Rovaniemi pitää erittäin tärkeänä sitä, että alueen Natura-vaikutusten arviointi on asiantunteva ja objektiivinen. Lisäksi kaupunki haluaa viitata Natura-arviointiin (kaava-aineiston liitteet). Kemihaaran soiden osalta arviointiteksti on varsin suppea. Erillinen arviointi osoittaa, että Natura-ohjelmasta voidaan poiketa monenlaisilla yhteiskunnallisesti tärkeillä perusteilla. Rovaniemi pitää keskeisenä päätelmänä maakuntakaavoituksen näkökulmasta sitä, että tulvaryhmän tavoitteet ovat olleet koko prosessin ajan oikeat ja siten toteuttamiskelpoisuutta tulee arvioida tavoitteen ja Euroopassa tehtyjen Natura-ratkaisuja peilaten.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys on laadittu erillisessä prosessissa yhteistyössä luonnonsuojeluviranomaisten kanssa. Selvitykseen sisältyvä Natura-arviointi on laadittu luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti ja on parhaillaan lausuntomenettelyssä.</p>
<p>2.8 RAKENTAMISRAJOITUS</p> <p>Rovaniemen kaupunki tulkitsee rakentamisrajoitusta koskevaa lakia niin, että rakentamisrajoituksella pyritään turvaamaan strategiset aluevaraukset tilanteessa, jossa maakuntakaava jää ainoaksi teknisen huollon verkostoja tai suojelualueita koskevaksi kaavaksi. Yleis- ja asemakaavoitettaville alueilla MRL 33 §:n mukaista määräystä ei ole tarpeen laittaa. Liitto voisi myös harkita lievennyksiä rakentamisrajoituksesta, eli MRL 33 §:n mukaista harkintaa ei tarvitse tehdä tiukentavasti.</p> <p>Esimerkiksi kaavaselostuksen s. 111 todetaan seuraavasti:</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.</p>

<p><i>Valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisille melutasojen ohjejarvoille saadaan maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaiset oikeusvaikutukset. Laajimmin määräystä tultaneen soveltamaan vilkkailta liikenneväylillä sekä niiden lähialueiden maankäytössä. Määräys toteutuu pääasiassa yleis- ja asemakaavoituksen sekä lupamenettelyn kautta. Liitteessä 5 on valtioneuvoston päätös melutason ohjejarvoista.</i></p> <p>Kun otetaan huomioon se, että melulta suojautumista voidaan tehdä rakenteellisesti ja aluesuunnittelulla, johtaisi rakentamisrajoitus sovellettavaa käytäntöä tiukempaan tulkintaan. Rakentamisrajoitus on maakuntakaavassa tarpeeton, silloin kun melukysymykset tulevat lain nojalla kaikissa yleis- ja asemakaavoissa ja yksityiskohtainen suunnittelussa huomioiduiksi. Alueilla, joissa maakuntakaava jää ainoaksi, rakentamisrajoituksella tulee myös kunnalle korvausvelvollisuuksia (rahat tai lupa) kuten selostuksen s. 112 kuvataan.</p> <p>Vastaava tulkinta on sovellettavissa myös pohjavesialueisiin. SR ja SR-1 merkinnöille ei ole perusteltua antaa rakentamisrajoitusta, koska suojele tulee selostuksessa mainituissa kohteissa muutoinkin ratkaista asema- ja yleiskaavoissa, joissa kaavan kohtuullisuuden arviointi myös tehdään.</p>	<p>Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.</p> <p>MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus tarkoittaa: jos rakennusluvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa, on lupa myönnettävä tai vaihtoehtoisesti kunnan tai muun julkisyhteisön on lunastettava alue tai suoritettava hakijalle kohtuullinen korvaus.</p> <p>Ehdollinen rakentamisrajoitus ei estä kaavoitusta eikä rakentamista vaan tuo esille tarpeen turvata virkistys- tai suojelualan taikka liikenteen tai teknisen huollon verkoston toteuttamisedellytykset. Sama koskee esimerkiksi melulta suojautumista tai pohjaveden saatavuuden turvaamista.</p> <p>SR ja SR1 –merkintöihin ehdollinen rakentamisrajoitus liittyy suoraan lain nojalla.</p>
<p>2.9 VIRKISTYSALUE</p> <p>Rovaniemen kaupunki esittää, että liitto tarkentaa Ounasvaaran virkistysalueen eteläreunan rajaa niin että se mahdollistaa taajamatoimintojen osoittamisen Toramomaan, Suonukkarakan ja Porokodanmaan alueelle. Virkistysalueen rajaa esitetäänkin siirrettäväksi kulkemaan Toramon ampuma-alueen eteläpuolelle.</p>	<p>Laajennetaan taajamatoimintojen aluetta esitetyn mukaisesti. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kuitenkin otettava huomioon Toramon ampumaradan (EA 2863) läheisyys.</p>
<p>Liite 1 ROVANIEMEN KAUPUNGIN KOMMENTIT 17.11.2015 KOKOUKSEEN</p>	
<p><u>Sallan kunta</u></p> <p>Kunnanhallitus päättää esittää Lapin liitolle Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta seuraavaa:</p> <p>Sallan kunta pitää hyvänä sitä, että Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava kaikkine osineen jää voimaan maakuntakaavaehdotuksen hyväksymisen ja voimaantulon jälkeenkin. Mahdollisuus toteuttaa Soklin kaivoksen kuljetusratkaisu myös rautatievaihtoehtona on ehdottoman tärkeä kaivoksen tulevan toteuttamisen ratkaisun aikaansaamiseksi, oli toteuttajalla sitten Yara taikka joku muu toimija. Samoin Sallan kunta pitää hyvänä kaavaehdotuksessa tulvavesien pidättämistä Kemihaaran altaaseen ja Sallatunturin rinnealueiden laajennusta, sekä MU-alueen laajentamista Sallatunturin matkailukeskuksen</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>ympäristössä. Kaavaehdotuksessa on muiltakin osin otettu huomioon kunnan tekemät esitykset. Sallan kunnalla ei ole huomautettavaa kaavaehdotukseen</p>	
<p>Savukosken kunta</p> <p>1. Liikenneväylien kehittämisessä tulee huomioida myös maakunnassa vähemmällä liikenteellä oleva tiestö, jonka kunto ja turvallisuustilanne on huono. Tanhua-Hihnavaara välinen maantie 967 tulee peruskorjata.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan valtatie, kantatiet, seututiet ja tärkeimmät yhdystiet. Maantie 967 on osoitettu maakuntakaavassa seututienä. Täydennetään kaavaselistusta kunnan esittämän Tanhua-Hihnavaara -maantien peruskorjaustarpeen osalta.</p>
<p>2. Tuulivoiman mahdolliseen rakentamiseen suhtaudutaan myönteisesti, jos se tapahtuu luontoon ja maisemaan sopien. Tuulivoiman hyödynnettävää aluetta tulee laajentaa koskemaan myös Laukkuvaaraa.</p>	<p>Laukkuvaara-Veneselän tuulivoimapotentiaalisen alueen (tv-1 2289) rajausta on valmisteluvaiheen kuulemisessa saadun palautteen perusteella (Metsähallitus) supistettu ulottumaan vähintään kahden kilometrin etäisyydelle lähimmistä suurten petolintujen tunnetuista pesäpaikoista.</p>
<p>3. Tulvansuojelun nimissä Kemihaaran allasta ei tule rakentaa, vaan alue tulee kaavoittaa VE 1 mukaisesti luonnonsuojelu-alueena (SL) ja maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M).</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvavyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuun palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p>
<p>4. Vaelluskalojen esteetön nousu kutemaan Kemijoen latvavesille tulee turvata rakentamalla kalaportaat jokaiseen voimalaitokseen.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääuoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset) kohdekohtainen suunnittelumääräys: ”<i>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle.</i>”</p> <p>Lisätään määräys koskemaan myös Kokkosnivan voimalaitosmerkintää (EN 2323).</p>
<p>5. Varsinaisella poronhoitoalueella käytetty merkintä M-1, jolla osoitetaan metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue on parannusta aikaisempaan, sillä porotalouden merkitys on tärkeämpi kuin maatalouden.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>6. Rautatien ratavaihtoehto C Kemijärveltä Pyhätunturin ja Pelkosenniemen kautta Sodankylään on paras, sillä se huomioi myös matkailun tarpeet parhaiten.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään</p>

	joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.
7. Ekologisten yhteystarpeiden merkintä selkeyttää ajatusta suojelualueiden verkostoitumisesta toisiinsa, jolloin se myös huomioidaan muussa kaavoituksessa.	Merkitään tiedoksi.
Lausunto (muut kunnat)	Esitys vastineeksi
<u>Simon kunta</u> Simon kunnalla ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.	Merkitään tiedoksi.
<u>Sodankylän kunta</u> Kunnanhallitus päättää antaa Lapin liitolle Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta seuraavanlaisen lausunnon: Kunnan lausunto kaavaluonnoksesta on osin otettu huomioon kaavaehdotusta laadittaessa. Sodankylän kunta pitää edelleen ratayhteysvaihtoehtoa Ab kokonaistarkastelultaan kannattavimpana vaihtoehtona ja toteaa, että se tulee sisällyttää hyväksyttävään maakuntakaavaan ainoana vaihtoehtona. Ratalinjausvaihtoehdot vaikuttavat ja rajoittavat merkittävästi Sodankylän kunnan yleis- ja asemakaavoitusta, koska maakuntakaavassa esitettävät ratavaihtoehdot tulisivat asianmukaisesti kaavataso tarkkuus huomioiden tutkia ja selvittää sekä osoittaa kuntakaavoihin. Kaava-aineiston perusteella ratalinjauksien häiriökäytävien kokonaisleveys voi vaihdella noin 80 metristä 400 metriin. Määräysten mukaan ratalinjauksille ei kuitenkaan olisi maakuntakaavaehdotuksessa ehdollista rakentamisrajoitusta. Usean ratavaihtoehdon esittäminen maakuntakaavassa vaikuttaisi merkittävästi kuntakaavoitukseen, jolloin tarkoituksenmukaisen suunnittelun ja resurssien kohdentamisen vuoksi kunta pitää tärkeänä keskittyä yhden vaihtoehdon tarkasteluun ja jatkosuunnitteluun, ottaen huomioon maakunnan kokonaisvaltaiset yhteystarpeet ja kehittäminen. Kunta esittää mahdollisuudeksi osoittaa maakuntakaavaehdotukseen vt 4 myötäilevän ratalinjauksen varsinaiseksi pääradan kaavamerkinnäksi ja vt 5 myötäilevän uuden mahdollisen ratalinjauksen yhteystarvemerkinällä, jolloin se tulisi tulevaisuudessa yhtymään rakennettuun rataan Sodankylän kuntakeskuksessa.	Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta. Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaan maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi taikka liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Lisätään kaavamääräykseen rakentamisrajoitus koskemaan myös ratamerkintöjä. Kuntakaavoituksessa on syytä varautua vaihtoehtoisiin ratalinjauksiin. Maakuntakaavan ratalinjaukset tarkentuvat Sodankylän osalta Pohjois-Lapin maakuntakaavassa.
Maakuntakaavaehdotuksessa esitetty Rovajärven ampuma-alueen laajennus on Puolustusvoimien tarpeet huomioon ottaen perusteltua. Kaavaehdotuksen mukaan melualue (55 dB) ei ulotu Sodankylän kunnan puoleiselle asutukselle. Kaavan valmisteluaineiston ja maakuntakaavan Rovajärven Natura-arvioinnin perusteella Rovajärven laajennuksen jälkeen 55 dB melualue tulisi laajenemaan huomattavasti kaavaehdotuksen mukaista melualueita (me-1) laajemmin. Kaavaehdotuksen mukainen melualue (me-1) noudattaa kaava-aineistosta saadun tiedon perusteella nykyisen toiminnan aiheuttamaa melutasoa. Kaava-	Täydennetään kaava-aineistoa Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen meluvaikutusten osalta.

<p>aineistosta ei selkeästi käy ilmi, miten laajennusten arvioidut meluvaikutukset on otettu huomioon kaavaehdotuksessa.</p> <p>Kunta on valmis tarkastelemaan mahdollisia laajennusosia Sodankylän kunnan puolella tulevassa maakuntakaavatyössä, kunhan otetaan huomioon läheisten kylien asumisen ja lisärakentamisen edellytykset sekä Pyhä-Luoston kansallispuiston toiminnan yhteensovittaminen. Sodankylän kunta korostaa, että 55 dB meluvaikutus ei saa ulottua Sodankylän kunnan puoleisten laajennuksien jälkeen kyläasutukseen ja sen välittömään läheisyyteen. Melualueen rajauksen mukainen alue tulisi merkitä Puolustusvoimien käyttöön tarkoitetuksi alueeksi.</p>	<p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen laajentaminen ratkaistaan Sodankylän osalta Pohjois-Lapin maakuntakaavassa, jolloin myös melualueen ulottuvuus tarkentuu.</p>
<p>Tervolan kunta Tervolan kunnalla ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Ylitornion kunta Kunnanhallitus ilmoittaa lausuntonaan, että Ylitornion kunta esittää seututien 930 tieluokan noston kantatieksi ulottuvan koko tieosuudelle Aavasaksa-Muurola, koska tulevaisuudessa mahdolliset kaivosteollisuuden tarvitsemat raskaat kuljetukset voidaan hoitaa myös valtatie 21 kautta Aavasaksan suunnasta.</p>	<p>Seututien 930 on Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitettu merkinnällä tieluokan nosto st → kt (seututiestä kantatieksi) kaava-alueella sijaitsevalta osuudeltaan. Muilta osin tie sisältyy Länsi-Lapin maakuntakaavan alueeseen. Länsi-Lapin maakuntakaavassa tie on osoitettu samalla merkinnällä.</p>
<p>Lausunto (ministeriöt)</p>	<p>Esitys vastineeksi</p>
<p>Liikenne- ja viestintäministeriö Tämänhetkisen ratkaisun mukaisten kahden ratavaihtoehdon sisällyttäminen maakuntakaavaan ei liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan ole ongelma. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa kuitenkin huomauttaa, että vaihtoehto Ab mahdollistaa parhaiten sujuvat yhteydet tiedossa olevilta kaivosalueilta Perämeren satamiin ja toisaalta valtakunnan pääradalta Jäämeren suuntaan ylipitkän aikavälin tarkasteluissa. Vaihtoehto Ab:n katsotaan tarjoavan sen vuoksi liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta parhaat lähtökohdat Rovaniemi-Sodankylä ratayhteyden jatkokehittämiseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta. Valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään Pohjois-Lapin maakuntakaavassa.</p>
<p>Maakuntakaavojen vanhasta vahvistusmenettelystä on luovuttu ja maakuntakaavan vahvistava viranomainen on jatkossa maakuntaliitto. Tämä voi olla ongelmallista tilanteissa, joissa edistämismenettely aiheuttaa merkittäviä kustannuksia ja haasteita valtiolle aiheuttaen ristiriitaitilanteita. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että lopulliseen kaavaan sisällytetyt liikennehankkeet on sovitettu yhteen myös liikennehallinnon kantojen kanssa. Päätöksellä ei kuitenkaan oteta kantaa hankkeen rahoittamisaikatauluun tai sen mahdolliseen ajankohtaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Soklin liikennejärjestelyjä on selvitetty liikenneselvityksen jatkotyössä. Uusiin ohjeellisiin linjauksiin ei liikenne- ja viestintäministeriöllä ole huomauttamista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Tieverkolle on maakuntakaavassa esitetty myös eräitä hallinnollisia muutoksia. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että päätösvalta tieluokkien muutoksista on Liikennevirastolla.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Asutuksen lisäämisen ja tiivistämisen edellytysten täyttyminen Rovaniemen lentokentän lentokonemelualueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä tulisi arvioida maakuntakaavassa</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Finavialta saatu Rovaniemen lentoaseman lentokonemelualue. Merkintään liittyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>

<p>Rovaniemen lentoaseman osalta. Liikenne- ja viestintäministeriö viittää Finavian lausuntoon asiasta.</p>	<p>Maakuntakaavassa ei ole laajennettu taajamatoimintojen alueita lentokonemelualueelle. Melualuemerkintää koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan alueella jo olevan asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi teollisuus-, toimisto- ja liikerakennuksia. Maakuntakaavasunnittelussa on sovellettu opasta <i>Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013</i>. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p>
<p>Esitetyt kehittämiskäytävät ovat realistisia ja kertovat tavoitteesta keskittää toimintoja liikennejärjestelmän tehokkuutta ja yhdyskuntarakenteen paikallista tiiviyyttä kasvattavasti.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Maa- ja metsätalousministeriö</u> Kaavaselostuksessa on käsitelty kaavan laadinnan kannalta tärkeitä strategioita. Kaavassa käsitellään muun muassa metsätaloutta. Strategista tarkastelua voisi täydentää Kansallisella metsä-strategia 2025:llä ja juuri valmistuneella Lapin metsäohjelmalla. Kansallinen metsästrategia linjaa valtakunnan tasolla metsien käytön tavoitteita. Strategian tärkeimpinä tavoitteina on edistää metsäalan kilpailukykyä, uudistumista ja kasvua sekä metsien aktiivista, kestävä ja monipuolista hyödyntämistä. Suomen runsaita metsiä voidaan hyödyntää nykyistä enemmän, kunhan luodaan monipuolista, uutta liiketoimintaa. Yksi metsästrategian tavoitteista onkin, että runkopuuta hakataan vuosittain 15 miljoonaa kuutiometriä nykyistä enemmän vuoteen 2025 mennessä.</p> <p>Lapin metsävarat ovat runsaat. Ne kasvavat enemmän mitä niitä hyödynnetään. Tämä tulisi nähdä maakunnan vahvuutena ja mahdollisuutena kehittää alueen elinkeinoelämää.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta esityksen mukaisesti.</p>
<p>Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä lähtökohtana sitä, että Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotusta laadittaessa on pyritty edistämään maa- ja metsätaloutta. Ministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota maakuntakaavassa esiintyviin metsätaloutta rajoittaviin kirjauksiin. Koko kaava-alueita koskeva suunnittelumääräys ja virkistysaluetta koskeva kaavamääräys tulevat rajoittamaan metsänkäsittelytoimenpiteitä. Lisäksi kaavaselostuksessa on maiseman huomioimiseen metsänkäsittelyssä liittyviä kirjauksia MU- ja matkailun vetovoima-alueella, sekä reittimerkinnän yhteydestä. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä on tunnistettu muiden maankäyttömuotojen rajoittavan metsien käsittelyä. Vaikutusten arviointia tulisi kuitenkin täsmentää selvittämällä rajoitettuihin metsätaloustalouteen tulevien alueiden määrä ja niiden vaikutus hakkuumääriin ja kantorahatuloihin. Vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon maakuntakaavan yleiskaavoitusta ohjaava vaikutus.</p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisemallisesti herkkiä alueita sekä virkistysalueita koskevat suunnittelumääräykset ovat yhteneviä muiden osa-alueittain laadittujen Lapin maakuntakaavojen kanssa. Suunnittelumääräysten tavoitteena on ohjata metsienkäsittelytoimenpiteiden suunnittelua ottamaan huomioon maisema- ja virkistysarvot. Metsien käsittelyä toteutetaan kuitenkin metsälain nojalla.</p> <p>Maakuntakaavan merkintöihin liittyvät suunnittelumääräykset tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa eikä maakuntakaavatasolla ole tarkoituksenmukaista arvioida täsmällisempiä vaikutuksia hakkuumääriin tai kantorahatuloihin. Merkintöihin liittyvät tavoitteet ja sisällöt ovat riippuvaisia aluevarausten sijainnista ja luonteesta. Täydennetään vaikutusten arviointia maakuntakaavan yleispiirteisellä tasolla sekä lisätään yhteenvedot maankäyttövarausten pinta-aloista.</p>

<p>Kaavaehdotuksessa on merkitty laajoja alueita maa- ja metsätalousoalueeksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Merkinän osalta haluamme kiinnittää huomiota kaavaselostuksen tekstiin. Kaavamerkinän mukaisesti alueen pääkäyttötarkoitus on maa- ja metsätalous. Kaavaselostuksen tekstin perusteella on kuitenkin pääteltävissä, että merkinän tarkoituksena on enemminkin metsätalouden ohjaaminen kuin ulkoilun ohjaaminen. Tekstissä todetaan seuraavaa: ”Ulkoilureittien varrella ja tukikohtien läheisyydessä tulisi turvata riittävä peitteisyys maaston korkeussuhteiden ja avoimuuden mukaan. Reittien varsilta voidaan tapauskohtaisesti avata näkymiä kaukomaisemaan tai kauniille luontokohteille. Tavoitteena on saada reittien ympärille hoidettu virkistysmetsä. Terveet, hyvin hoidetut, eri puulajeja kasvavat ja monen ikäiset metsiköt tekevät maisemasta vaihtelevan ja ne sopivat hyvin virkistäytymiseen.” Merkinällä tulisi maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan ohjata ulkoilua siten, että sen metsätaloudelle aiheuttamat haitat ovat mahdollisimman vähäisiä. Merkinää ei pitäisi käyttää ohjaamaan metsänkäsittelyä, mikä on alueen pääkäyttötarkoitus. Alueen metsänkäsittelyssä otetaan huomioon muun muassa metsälaki, metsänhoitosuosituksen ja metsäsertifiointi.</p>	<p>Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaan sekä metsätalous että matkailu ovat Lapin kärkitoimialoja. Aluerakennekartassa osoitetaan keskeiset matkailun kehittämisvyöhykkeet, jotka sijaitsevat Lapin tärkeimpien matkailukeskusten ympärillä. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitetut maa- ja metsätalousovaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), sijoittuvat matkailukeskusten läheisyyteen sekä virkistyskalastuksen ja melonnan kannalta tärkeiden jokien varsille. Maakuntakaavan MU-alueilla korostetaan metsätalous- ja matkailutoimintojen yhteen sovittamisen tarvetta.</p> <p>Maakuntakaavan tavoitteena on ohjata metsien käsittelyn suunnittelua ottamaan huomioon matkailun ja virkistystarpeet. Metsien käsittelyä toteutetaan kuitenkin metsälain ja metsänhoitosuositusten mukaisesti.</p>
<p>Lapissa on metsien käytön osalta esiintynyt eri maankäyttömuotojen yhteensovittamistarvetta. Maa- ja metsätalousministeriö haluaa korostaa, että maankäytön yhteensovittamisessa tulisi löytää ratkaisuja, joista kaikki hyötyvät. Metsänkäsittelyn rajoittaminen kaavamääräyksillä vähentää metsänomistajan metsästään saamia tuloja. Rajoitteet myös vähentävät halukkuutta hoitaa metsää, jolloin maisema-arvot saattavat kärsiä. Metsänkäsittelynrajoitusten sijaan tulisi kaavoituksen keinoin edistää markkinamekanismien toimintaa. Mikäli kaavalla rajoitetaan metsänkäsittelyä, ei pääse syntymään markkinoita maiseman hoitamiseksi. Maanomistajien halukkuus hoitaa maisemaa lisääntyy, mikäli he saavat siitä tuloa. Lapissa metsätalouden tuotto on luonnostaan alhainen. Kaavoihin tulevat metsänkäsittelynrajoitukset alentavat metsätalouden kannattavuutta entisestään.</p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on pyritty yhteen sovittamaan erilaisia maankäyttöintressejä. Metsätoimijat on osallistettu maakuntakaavaprosessiin. Metsätalous on maakuntakaava-alueella laajan päämaankäyttöluokka. Lähtökohtaisesti metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuositusten mukaisesti. Maakuntakaavan tavoite matkailu- ja virkistystoimintojen tarpeiden huomioon ottamisesta on maankäytön yhteen sovittamisen näkökulmasta kohtuullista.</p>
<p><u>Opetus- ja kulttuuriministeriö</u></p> <p>Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla maakuntakaavaehdotus koskee ensisijaisesti muinaisjäännösten suojelun ja arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimista kaavaehdotuksessa. Kulttuuriympäristön suojelun huomioonottamisesta muilta osin, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman osalta, lausuu tarvittaessa ympäristöministeriö. Kaavaehdotuksesta on antanut lausuntonsa myös Museovirasto, joka on kulttuuriperinnön ja -ympäristön suojelusta vastaava opetus- ja kulttuuriministeriön alainen asiantuntijaviranomainen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kulttuuriympäristön suojeleminen ja valtakunnallisesti merkittävien arvojen säilyminen on huomioitu koko kaava-aluetta koskevissa kaavamääräyksissä sekä alueiden kehittämis- ja suunnitteluperiaatteissa. Osalla alueista maakuntakaava jää ainoaksi kaavatasoksi. Koko maakuntakaavaa koskevissa suunnittelumääräyksissä on todettu, että muinaisjäännökset tulevat maankäytön suunnittelussa ottaa huomioon. Suunnittelumääräyksissä voisi vielä korostaa muinaisjäännöksiä koskevien selvitystarpeiden huomioonottamista maankäytön suunnittelun yhteydessä. Kemihaaran altaan osalta kaavaselostusta tulisi täydentää</p>	<p>Täydennetään koko maakuntakaava-aluetta koskevaa suunnittelumääräystä: ”<i>Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on</i></p>

<p>arkeologiseen kulttuuriperintöön aiheutuvien vaikutusten osalta. Muilta osin opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa Museoviraston 1.2.2016 antamaan lausuntoon ja siinä esitettyihin huomioihin arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.</p>	<p><i>neuvoteltava Museoviraston kanssa sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin</i>".</p> <p>Täydennetään kaavaselistusta arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten osalta.</p>
<p><u>Puolustusministeriö</u> Maakuntakaavaehdotuksen alueella on maanpuolustukselle välttämättömiä ja kehitettäviä sotilasalueita, kuten Jääkäriprikaatin ja Lapin lennoston alueet, Rovajärven ampuma- ja harjoitusalue, varasto-, valvonta-, vara lasku- ja viestialueet.</p> <p>Samalla kiinnitetään huomiota siihen, että maakuntakaava sisältää merkittävän osan Suomen ja Euroopan Unionin ulkorajasta.</p> <p>Kaavaehdotuksen alueella olevien sotilasalueiden toiminta- ja kehittämisedellytykset tulee maakuntakaavassa turvata. Ministeriö pitää tärkeänä, että kaavassa turvataan myös alueeseen liittyvät rajavalvonnan toimintaedellytykset.</p> <p>Puolustusministeriö esittää kohtaan ”Koko maakuntakaava-alueita koskevat määräykset” suunnittelumääräyksiin seuraavat täydennykset:</p> <p>Ensimmäisen kappaleen loppuun... Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen erityisolosuhteisiin ja huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen edistämisestä.</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen edistämistä ei ole tarpeen toistaa maakuntakaavan määräyksissä.</p>
<p>Uutena kappaleena suunnittelumääräyksiin esitetään (esim. tuulivoimaan koskevan kappaleen edelle) ...Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maapuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava niille riittävät alueelliset toimintaedellytykset.</p> <p>Puolustusministeriö viittaa muilta osin liitteinä oleviin Pääesikunnan (25.1.2016, AL22783) ja Puolustusvoimien Logistiikkalaitoksen Esikunnan (18.1.2016, BM399) lausuntoihin ja pyytää, että myös niissä esitetyt asiat otetaan huomioon maakuntakaavaehdotuksen jatkovalmistelussa.</p>	<p>Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on huomioitu puolustusvoimien ja rajavalvonnan alueidenkäyttölliset tarpeet. Lisätään esitetyn mukainen määräys koko maakuntakaava-alueita koskeviin suunnittelumääräyksiin.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Sisäministeriö</u> Maakuntakaava on tehty suunnittelumääräysten mukaisesti ja erityisesti pelastusosaston näkökulmasta on olennaista, että tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettu yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Rovaniemen-Itä-Lapin maakuntakaavassa on otettu huomioon onnettomuusriskejä aiheuttavat toiminnot ja vaaralliset kuljetukset, huomioitu tulvavaara-alueet ja otettu kantaa tulviin liittyvien riskien ehkäisemiseen kaavamääräyksillä ja toimintojen sijoittamisella sekä taajamatulvien ja tulvien hallintasuunnitelmien huomioon ottamiseen. Pelastusosaston näkemyksen mukaan maakuntakaava on valmistelu siten, että valtakunnalliset alueidenkäytön yleis- ja erityistavoitteet on otettu huomioon.</p>	
<p>Valtiovarainministeriö Valtiovarainministeriöllä ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Ympäristöministeriö Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta seuraavaa. Lausunnossa kaavaehdotusta on tarkasteltu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja muiden ympäristöministeriön toimialaa koskevien merkitykseltään valtakunnallisten asioiden näkökulmasta.</p> <p>Alue- ja yhdyskuntarakenne sekä palvelurakenne Kaavaehdotukseen sisältyvä Rovaniemen kaupunki on Lapin maakuntakeskus ja näin ollen Rovaniemen kaupungilla ja kaupunkiseudulla on keskeinen merkitys osana valtakunnallista aluerakennetta ja kaupunkiverkostoa, jonka kehittämisedellytyksillä on valtakunnallista merkitystä. Kaavaehdotuksessa Itä-Lapin aluerakenne ja Rovaniemen kaupunkiseudun yhdyskuntarakenne tukeutuu pitkälti olemassa olevaan rakenteeseen. Rakenteellisten ratkaisujen osalta kaavaehdotuksessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettu asianmukaisesti huomioon.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kaavaehdotus sisältää vähintään seudullisesti merkittävien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijaintia ja mitoitusta koskevan ratkaisun. Keskustatoimintojen alueiden, kohteiden ja alakeskusten lisäksi vähittäiskaupan suuryksiköitä on osoitettu erillisillä merkinnöillä KM tai km keskustatoimintojen alueiden ulkopuolelle Rovaniemellä ja Kemijärvellä. Nämä kolme merkintää on sijoitettu yhdyskuntarakenteen sisään. Rovaniemen Eteläkeskuksen läntisen alueen merkintään km 167 liittyy suunnittelumääräys, jonka mukaan alueelle voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa vain sellaista merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa, joka kaupan laatu huomioon ottaen voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueiden ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Lisäksi keskusta-alueita kehitetään monipuolisina palvelujen, asumisen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueina. Maankäyttö- ja rakennuslain 71 §:n mukaan vähittäiskapan suuryksiköiden ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu. Rovaniemen keskustan kaupallisten palvelujen ja muiden kaupallisten lähipalvelujen säilymisen ja kehittämisedellytysten kannalta on tärkeää, että edellä mainittu kaupan laatua koskeva kaavamääräys tulee säilymään hyväksyttävässä kaavassa siten kuin maakunnan liitto kaava ehdotuksessaan esittää. Tämä on erityisen</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Säilytetään kaavamääräys esitetyn mukaisesti.</p>

<p>tärkeää sen vuoksi, että edellä mainitun merkinnän mitoitus on varsin suuri.</p>	
<p>Elinympäristön laatu</p> <p>Eräät kaavaehdotuksessa osoitetut maa-ainesten ottoalueet ja uusien liikenneyhteyksien linjausten osat sijoittuvat kaavassa osoitetuille tärkeille pohjavesialueille. Näiden alueiden osalta tulee varmistaa, että kaavassa otetaan huomioon ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto. Tärkeitä pohjavesialueita koskevalla kaavamääräyksellä tulee varmistaa, ettei kaavassa näille alueille osoitetusta toiminnasta aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu 1. ja 2. luokan pohjavesialueet. Merkintään liittyy suunnittelumääräys pohjaveden laadusta ja määrästä. Pohjavesialueille sijoittuville maa-ainesten ottoalueille on annettu kohdekohtainen suunnittelumääräys pohjavesialueen huomioon ottamisesta. Lisätään uusille maantie- ja ratamerkinnoille suunnittelumääräys pohjavesialueiden huomioimisesta.</p>
<p>Kulttuuriperintö</p> <p>Kaavaehdotuksessa on osoitettu valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja alueita neljällä erilaisella merkinnällä. Näitä ovat rakennussuojelukohde SR ja SR1, kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde maV sekä muinaismuistokohde SM. Merkinnän SR kuvaukseen ei sisälly mainintaa kohteen valtakunnallisesta merkittävydestä. Kaikki valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet tulee osoittaa kaavassa merkinnällä, josta ilmenee yksiselitteisesti kohteen tai alueen valtakunnallinen merkittävyys. Tämän vuoksi ne kaavaehdotuksessa merkinnällä SR osoitetut kohteet, jotka ovat valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, tulee merkitä kohteen valtakunnallista merkitystä kuvaavalla merkinnällä.</p>	<p>Maakuntakaavassa merkinnällä SR osoitetaan myös maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita, jotka voivat olla myös maakunnallisia tai seudullisia kohteita. SR1-merkinnällä osoitetaan kirkkolailla tai rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisesti tärkeitä alueita tai kohteita.</p> <p>Täydennetään SR-merkinnän kuvausta. <i>”Merkinnällä osoitetaan kirkkolailla, rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia alueita tai kohteita.”</i></p> <p>Maakuntakaavaan liittyvät kaavamerkintöjen kohdekohtaiset aluekuvaukset, joista ilmenevät yksiselitteisesti kohteen varausperusteet.</p>
<p>Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueiden Juujärven kylä (maV 8145), Suvannon kylä (maV 4616) ja Kuoskun kylä (maV 5915) rajaukset poikkeavat alueiden virallisista rajauksista. Ne tulee merkitä kaavaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueita koskevan vuoden 1995 inventoinnin rajausten mukaisesti. Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kairala (maV 4819) on merkitty kaavaehdotukseen maisema-alueiden päivitysinventoinnin mukaisena, voimassa olevan inventoinnin rajausta laajempana alueena. Alue on syytä merkitä kaavaan voimassa olevan vuoden 1995 inventoinnin mukaisena rajauksena. Kaavaehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkaana maisemana osoitettu merkintä maV 8145 Pelkosenniemen kirkonkylästä itä-koilliseen ei ole vuoden 1995 inventoinnin mukainen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Merkintä on syytä korjata vastaamaan alueen arvoja.</p>	<p>Tarkistetaan maisema-alerajaukset vuoden 1995 inventointien mukaisiksi. Mikäli RKY 2009 ja maisema-alue 1995 ovat päällekkäisiä, osoitetaan maakuntakaavassa kohde maV-merkinnällä uloimman rajauksen mukaisesti. Kaavaan kuuluvissa aluekuvauksissa esitetään kohdekohtaiset varausperusteet maakuntakaavamerkinnoille.</p> <p>Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokas perinnemaisema Keminsaarten niityt. Korjataan kohde omaksi merkinnäkseen.</p>
<p>Luonnonsuojelulain 32 §:n nojalla perustettu Kairalan-Luiron maisemanhoitoalue on merkitykseltään valtakunnallinen ja se on tämän vuoksi perusteltua osoittaa kaavassa sopivalla merkinnällä, esimerkiksi valtakunnallisesti merkittävänä maisemanhoitoalueena.</p>	<p>Kairalan-Luiron maisemanhoitoalue sisältyy maakuntakaavan merkintään Kairalan kylä – Luiron kylä (maV 4819). Kaavaan kuuluvissa aluekuvauksissa on esitetty varausperuste, jossa tuodaan esille, että alue on myös LSL:n 32 §:n mukainen valtakunnallisesti merkittävä maisemanhoitoalue.</p>

<p>Kaava-asiakirjoista ei ilmene kaavaehdotuksessa osoitettujen uusien voimajohtojen vaikutus valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristökohteisiin. Näitä ovat Sirmiön kylä (maV 4619), Saunavaara ja Kiemunkivaara (maV 8145). Sama koskee maa-ainesten ottoalueen/kohteen merkintää (EO 2473) Pirttikosken voimalaitosyhdyskunnan (maV 4600) alueella. Kaava-asiakirjoista tulee riittäväällä tavalla ilmetä edellä kuvatut vaikutukset ja niiden huomioon ottaminen kaavaratkaisussa siten, että edellä mainittujen valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristökohteiden arvojen säilyminen voidaan turvata.</p>	<p>Täydennetään vaikutusten arviointia voimajohtojen ja maa-ainesten ottokohteen kulttuuriympäristökohteisiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Sirmiön kylän osalta kyseessä on olemassa oleva voimajohtokäytävä. Saunavaaraa ja Kiemunkivaaraa sivuva voimajohto on osoitettu voimajohdon yhteystarvemerkinällä Kemihaaran suunnitellun voimalaitoksen ja Kokkosnivan voimalaitoksen välille. Yhteystarvemerkinän osalta sijainti tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Pirttikosken voimalaitosyhdyskunnan läheisyydessä sijaitseva maa-ainesten ottokohde (EO 2473) on olemassa oleva.</p>
<p>Luonnonarvot</p> <p><i>Kaavan suhde Natura 2000 -alueisiin</i></p> <p>Kaava-asiakirjoihin sisältyvissä luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittamissa arvioinneissa on käsitelty Kemihaaran allasta koskevan vesialueen merkinnän W-1 (2903), Sallatunturin matkailupalvelujen aluetta koskevan merkinnän RM (1433) sekä Rovajärven ampuma- ja harjoitusaluetta koskevan puolustusvoimien alueen merkinnän EAH vaikutuksia Natura 2000 -alueiden luonnonarvoihin. Kemihaaran allasta koskevan vesialueen merkinnän W-1 ja Sallatunturin matkailupalvelujen aluetta koskevan merkinnän RM osalta arvioinneissa on päädytty siihen, että kaavavarausten mukainen toiminta heikentäisi merkittävästi Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelun perusteina olevia luonnonarvoja.</p> <p>Edellä mainitut arvioinnit ovat parhaillaan luonnonsuojelulain 65 §:n edellyttämällä lausunnoilla. Vaikka kyseiset lausunnot eivät ole vielä käytettävissä, on tehtyjen arviointien perusteella ilmeistä, että maakuntakaavaehdotus on näiden alueiden osalta luonnonsuojelulain 66 § 1 momentin vastainen. Kaavan hyväksyminen näiden alueiden osalta esitetystä muodosta on mahdollista vain, mikäli valtioneuvosto tekee asiassa luonnonsuojelulain 66 § 2 momentin mukaisen päätöksen. Asia on näiden merkintöjen osalta siirrettävä ympäristöministeriölle valtioneuvoston päätöksen valmistelua varten. Myönteinen päätös edellyttää, että kyseisille Natura 2000 -verkoston suojelutavoitteiden kannalta ristiriidassa olevien maankäyttövarausten toteuttamisen mukaisille toiminnoille ei ole muita vaihtoehtoja, niiden toteuttaminen on tarpeen erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavan syyn vuoksi ja että Natura 2000 -verkostolle aiheutuva luontoarvojen heikentyminen korvataan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kemihaaran allasta koskevaan merkintään W-1 liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan rakentamisen vesistö- ja ympäristövaikutuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota ja haitallisia vaikutuksia on pyrittävä lieventämään. Altaan mahdollinen rakentaminen tapahtuisi vesilain säätely järjestelmän puitteissa, joten suunnittelumääräyksen ohjausvaikutus jäisi heikoksi. Suunnittelumääräyksessä edellytetään myös, että tekoaltaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelu- ja lupamenettelyssä on varmistettava valtioneuvoston LSL 66 §:n nojalla tehdyn päätöksen toteuttamisedellytykset niin, että Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle ja luonnonarvoille aiheutuvat heikennykset tulevat korvatuiksi. Tässä muodossa hyväksyttävän suunnittelumääräyksen</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. Luonnonsuojelulain 68 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojeluperusteet on otettava huomioon myös</p>

myötä maakuntakaava loisi edellytykset Natura 2000 -verkoston heikentämiselle, mutta jättäisi heikennyksen korvaamisen ratkaisematta.

Luonnonarvojen asianmukaisen ja oikea-aikaisen säilymisen varmistamiseksi suunnitelmääräyksen sijaan merkintään W-1 tulisi liittyä suojelumääräys, jolla varmistetaan, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja merkittävästi heikentäviin toimenpiteisiin ei saa ryhtyä ennen valtioneuvoston luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla tekemässä päätöksessä määrättyjen, alueiden luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi tarvittavien toimenpiteiden toteuttamista.

maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

Muutetaan W-1 aluetta koskevaa suunnitelmääräystä: ”*Tekoaltaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelu- ja lupamenettelyssä on varmistettava, että valtioneuvoston LSL 66 §:n nojalla tekemässä päätöksessä määrämät Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle ja luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi tarvittavat toimenpiteet tulevat toteutetuiksi.*”

Maakuntakaavatasolla tekoallas (W-1) on osoitettu yleispiirteisesti ilman yksityiskohtaisempaa suunnittelua tai tietoa teknisistä ratkaisuista. Altaan toteutussuunnittelulla voi olla vaikutuksia myös korvaaviin toimenpiteisiin. Yleispiirteisestä maakuntakaavasunnitelmasta päätettäessä korvaavia toimenpiteitä ei ole tarkoituksen mukaista suunnitella yksityiskohtaisesti toteutustasolle asti.

Korvaaviin toimenpiteisiin voi kuulua esimerkiksi ennallistavia ja/tai kohdennettuja hoitotoimenpiteitä, joiden toteutusaika voi olla pitkä. Määräyksen sitominen toimenpiteiden toteutuneisuuteen ei ole perusteltua.

Hallituksen esityksen HE 77/2014 perusteluissa todetaan, että korvaavat toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi uusia Natura 2000 -alueita tai olemassa olevien laajennuksia. Korvaavat toimet voivat olla myös kohdennettuja hoitotoimenpiteitä, joilla parannetaan heikennysten kohteena olevien luontoarvojen tilaa. Lisäksi todetaan periaatteena olevan, että korvaavien toimien toimeenpanon tulisi käynnistyä ennen heikentymistä aiheuttavia toimia.

Natura-alueita koskevan selvityksen mukaan: ”*Valtioneuvoston on suunnitelman toteuttamista koskevassa päätöksessä määrättävä Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä, joten ehdollinenkin yleispiirteisen suunnitelman (maakuntakaava) hyväksymispäätös edellyttää tietoa kompensatiomahdollisuuksista ja ainakin yleispiirteisesti tarvittavista toimenpiteistä siinä tapauksessa, että suunnitelman tavoitteiden mukainen hanke toteutettaisiin. Lopullisista korvaavista toimenpiteistä määrääminen edellyttää, että ehdollisen hyväksymispäätöksen jälkeen hankesuunnitelmat ja sitä vastaavat kompensatiotoimenpiteet on vielä erikseen hyväksyttävä valtioneuvostolla.*”

Kaava-asiakirjoihin ei sisälly arviointia Raiskion tuulivoimaloiden alueen merkinnän tv (2300) vaikutuksista Natura-alueiden perusteena oleviin luonnonarvoihin. Kaava-asiakirjoissa todetaan tuulivoimaloiden alueen merkinnän yhteydessä, että yli 2 kilometrin

Muutetaan Raiskion tuulivoimaloiden alueen (tv 2300) rajausta siten, että etäisyys Litokairan Natura-alueelle on vähintään kaksi kilometriä.

etäisyydelle Natura-alueesta osoitetulla tuulivoimaloiden alueella ei etäisyydestä johtuen ole Naturaan kohdistuvia vaikutuksia. Natura-alueita koskevan kaavan vaikutusten arvioinnin mukaan lähimmillään noin 1,3 kilometrin etäisyydellä sijaitsevan tuulivoimaloiden alueen vaikutukset Litokairan Natura-alueeseen tulevat arvioitaviksi, mikäli aluevaraus etenee hankkeeksi. Natura-alueen Litokaira (SL 4079) suojeluperusteena on petolintulajeja, joiden osalta ei pelkän noin 2 km:n etäisyyden perusteella ole riittävää varmuutta siitä, että tuulivoimaloiden alueen toteuttaminen ei heikentäisi merkittävästi kyseisen Natura-alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi tulee tehdä ennen maakuntakaavan hyväksymistä, jotta voidaan arvioida, täyttääkö kaava Raision tuulivoimaloiden alueen osalta maakuntakaavalle asetetut sisältövaatimukset.

Valtakunnallisesti arvokkaiden suoalueiden luonnonarvojen huomioon ottaminen

Marraskuussa 2015 valmistunut soidensuojelutyöryhmän ehdotus sisältää yhteensä 747 valtakunnallisesti arvokasta suoaluetta. Niistä ei laadita luonnonsuojelulain 7 §:n mukaista suojeluohjelmaa. Alueiden huomioon ottaminen maakuntakaavoissa perustuu maakuntakaavan sisältövaatimukseen, jonka mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota luonnonarvojen vaalimiseen. Näitä valtakunnallisesti arvokkaita suoalueita ei ole osoitettu kaavaehdotuksessa eikä niistä ole mainintaa kaava-asiakirjoissa.

Kaava-alueella sijaitsee 10 valtakunnallisesti arvokasta valtion omistamaa suoaluetta, joista on tarkoitus tehdä suojelupäätökset keväällä 2016. Alueiden pinta-ala on yhteensä yli 9000 ha, mistä lakisääteisesti suojeltavien alueiden osuus on yli puolet. Näihin alueisiin liittyy myös yksityisten maanomistajien hallinnassa olevia valtakunnallisesti arvokkaita suoalueita. Lisäksi kaava-alueella on kuusi yksityisten maanomistajien hallinnassa olevaa erillistä valtakunnallisesti arvokasta suoaluetta. Näiden pinta-ala on yhteensä noin 5 400 ha.

Soidensuojelutyöryhmän ehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkainksi suoalueiksi tunnistetut kaava-alueelle sijoittuvat alueet eivät ole olleet tiedossa kaavaa valmisteltaessa. Koska näillä alueilla on tunnistettu olevan valtakunnallisia suoluonnon arvoja, ne on luonnonarvojen vaalimista koskevan MRL 28 §:n mukaisen sisältövaatimuksen näkökulmasta perusteltua ottaa huomioon kaavaehdotuksen viimeistelyssä siten, että näille alueille ei osoiteta maakuntakaavassa alueiden luonnonarvoja vaarantavaa maankäyttöä. Valtion maille sijoittuvat luonnonsuojelulain nojalla toteutettavat alueet ja yksityiset luonnonsuojelualueet liitto voi osoittaa kaavassa merkinnällä SL. Muiden arvokkaiden suoalueiden luonnonarvojen säilymistä liitto voi edistää osoittamalla ne kaavassa tapauskohtaisesti harkiten osa-aluemerkinnällä luo tai suojelualueen yleismerkinnällä S. Soidensuojelutyöryhmän käytössä ollut Lapin soiden inventointiaineisto on saatavissa Lapin ELY-keskuksesta.

Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu olemassa olevaan tietoon ja tehtyihin täydentäviin selvityksiin. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavassa on koko kaava-aluetta koskeva suunnittelumääräys: ”Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia”.

Täydennetään kaavaselostusta.

Lapin maakuntakaavoissa osoitetaan lailla ja asetuksella perustetut luonnonsuojelualueet sekä valtioneuvoston periaatepäätösten mukaiset luonnonsuojeluohjelmien mukaiset alueet.

Maakuntakaavassa ei ole alueille osoitettu luonnonarvoja vaarantavaa maankäyttöä.

Valtion maille sijoittuvat luonnonsuojelulain nojalla toteutettavat alueet on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Alueet voidaan osoittaa maakuntakaavassa luonnonsuojelualueina (SL), kun alueita koskevat suojelupäätökset on tehty. Perustetut yli 50 ha yksityiset luonnonsuojelualueet on osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueena (SL). Valmistelussa olevia yksityisiä luonnonsuojelualueita maakuntakaavassa ei osoiteta.

<p>Yhteysverkostot</p> <p>Kaavaehdotuksessa osoitettu liikennejärjestelmä ja yhteysverkosto perustuvat pääosin alueella olemassa oleviin liikenneyhteyksiin sekä tieverkon tietyiltä osin sen merkittävään parantamiseen. On myös huomattava, että Rovaniemen ja Itä-Lapin alueelle sijoittuviin Soklin ja Suhangon kaivoksia koskevissa vaihemaakuntakaavoissa on osoitettu liikenneyhteyksille uusia varauksia, jotka tulisivat toteutuessaan vaikuttamaan alueen liikenne järjestelmään ja yhteysverkostoon.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Soklin ja Suhangon kaivoshankkeiden vaihemaakuntakaavat on otettu huomioon Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan taustaselvityksissä ja kaavaratkaisuissa.</p>
<p>Kaavaehdotuksessa on osoitettu ohjeellisella merkinnällä pääradan vaihtoehtoiset linjaukset Ab (Rovaniemi-Sodankylä) ja C (Kemijärvi-Sodankylä). Vaihtoehtojen tarkoittamat ratalinjaukset jatkavat kaava-alueen ulkopuolelle. Maakuntakaavalla tulisi ratkaista valtakunnalliseen rataverkkoon kuuluvien rataosuuksien sijainti ja suhde ympäröivään alueiden käyttöön. Kahden vaihtoehtoisen linjauksen osoittamista kaavassa ei voida tästä näkökulmasta pitää hyvänä ratkaisuna. Sitä voidaan tässä tapauksessa kuitenkin pitää perusteltuna, koska ratalinjakseen valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös tämän maakunta kaava-alueen ulkopuolisessa maakuntakaavoituksessa. Kaava-asiakirjoissa on syytä kuvata selkeästi vaihtoehtoisten linjausten kaavaan jättämisen perusteet sekä se, miten suunnitteluprosessi tältä osin etenee. Kun otetaan huomioon alueen ympäristön erityispiirteet ja herkkyys, tulee liikenteellisten kysymysten ohella antaa erityistä painoarvoa ympäristöhaittojen minimoimiselle tehtäessä tulevan suunnittelun yhteydessä valinta näiden vaihtoehtoisten linjausten välillä. Tämä on tärkeää erityisesti vaihtoehtoisten linjausten läheisyyteen sijoittuvien luonnonsojelualueiden ja tärkeiden pohjavesialueiden arvojen säilymisen varmistamiseksi.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta. Ohjeelliseen vaihtoehtoiseen pääralinjaukseen liittyy suunnittelumääräys: ”<i>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot ja olemassa oleva asutus sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia</i>”. Täydennetään kaavaselistusta.</p>
<p>Lopuksi</p> <p>Ympäristöministeriö katsoo, että edellä esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaa koskevan ehdotuksen viimeistelyssä siten, että kaavaratkaisu täyttää maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaavalle säädetyt sisältövaatimukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja muiden ympäristöministeriön toimialaan liittyvien merkitykseltään valtakunnallisten asioiden näkökulmasta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Lausunto (viranomaiset)</p>	<p>Esitys vastineeksi</p>
<p>Finavia Oyj</p> <p>Rovaniemen lentoasema on Oulun jälkeen pohjoisen Suomen merkittävin lentoasema. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden periaatteiden mukaisesti Finavian on huolehdittava merkittävien lentoasemien toimintaedellytysten turvaamisesta. Tämän vuoksi Finavia vastustaa asutuksen lisäämistä ja tiivistämistä lentokonemelualueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä. Finavia katsoo, että näiden edellytysten täytyminen tulee arvioida maakuntakaavassa Rovaniemen lentoaseman osalta.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Finavialta saatu Rovaniemen lentoaseman lentokonemelualue. Merkitään liittyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavassa ei ole laajennettu taajamatoimintojen alueita lentokonemelualueelle. Melualuemerkintää koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan alueella jo olevan asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista. Alueelle voidaan sijoittaa esimerkiksi teollisuus-, toimisto- ja liikerakennuksia. Maakuntakaavasunnittelussa on sovellettu opasta Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p>

<p>Rovaniemen lentoaseman lentokonemelualueet L_{den} 55 ja 60 dB on merkitty kaavaan. Merkinnän selitteeseen on kirjattu tunnusluvun olevan L_{den} (07-22) ja että kyseessä on likimääräinen ennustettu raja vuodelle 2025. Tunnusluku L_{den} sisältää päivä-, ilta- ja yöajan liikenteen painotettuna siten, että ilta-ajan liikenteen meluun on lisätty 5 dB ja yöajan liikenteen meluun 10 dB. Tämän vuoksi aikamääre 07-22 tunnusluvun L_{den} yhteydessä on virheellinen.</p>	<p>Tarkistetaan merkinnän kuvaus.</p>
<p>Tämän lisäksi Finavia pyytää poistamaan termin "likimääräinen ennustettu raja" ja ehdottaa kaavamerkinnäksi "Rovaniemen lentoaseman vuodelle 2025 ennustettu L_{den} 55 ja 60 dB lentokonemelualue". Lisäksi Finavia edellyttää, että kaavamateriaaliin merkitään viittaus lentokonemelualan lähdeaineistoon <i>Finavia, Rovaniemen lentoasema, Lentokonemeluselvitys, Tilanne 2008 ja ennuste 2025, A2/2009 24.11.2009.</i></p>	<p>Tarkistetaan merkinnän kuvaus.</p> <p>Täydennetään kaavaselostuksen lähdeaineistoa esitetyn mukaisesti.</p>
<p><u>Fingrid Oyj</u> Fingrid Oyj:llä ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Geologian tutkimuskeskus (GTK)</u> Maakuntakaavan perustaksi tehtiin erillinen selvitys geologisista luonnonvaroista, joka perustui pääasiassa olemassa oleviin tietoihin. Pohjavesitarkastelun, luonnonvarojen kulutustarkastelun ja raportin kokoamisen teki Sito Oy. Se tilasi GTK:lta tiedot maa-aineksista, turvevaroista, kalliokiviaineksista, luonnonkivistä, teollisuusmineraaleista sekä metallisista malmeista. Kaava-alueen geologiset perustiedot on esitetty suppeasti, mutta kaavoitusvaiheen tavoitteisiin nähden riittävästi. Osassa aluetta tutkimustietoa on ollut käytössä runsaasti, mutta laajoilla alueilla tiedot geologisista luonnonvaroista ovat edelleen puutteellisia.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Sivujen 38-42 tekstirakenne on epätasapainoinen ja vaikeasti luettava siten, että asioiden kuvaukset eivät ole suhteessa niiden merkittävyyteen; esimerkiksi kaivosten kuvaus suhteessa korukiviin tai ryhmittely, joka ei ole looginen vaan pomppi aiheesta toiseen. Luettavuutta saattaisi parantaa, jos aluksi kuvattaisiin kallioperän yleiset piirteet ja tässä yhteydessä eri kivilajeihin liittyvät metalliset- ja mineraaliset esiintymät sekä mahdolliset kalliokiviainesalueet. Seuraavaksi kuvattaisiin maaperän yleiset piirteet ja niihin liittyvät kiviaines, sora- ja hiekkavarat sekä turvevarat ja merkittävimmät pohjavesialueet. Lopuksi voitaisiin pohtia edellä esitetyn taloudellista merkitystä sekä suojele- ja logistiikkavaikutusta. Muutamia korjauksia geologisiin termeihin on syytä tässä vaiheessa tehdä. Sivulla 38 oleva platinaryhmäesiintymä pitäisi olla platinaryhmän alkuaine-esiintymä ja viherkivivyyöhyke tulee olla vihreäkivivyyöhyke, sivulla 40 fosforisia mineraaleja ilmaisen sijasta fosforipitoisia, sivulta 41 voisi poistaa lauseen "Posiolta löytyy näyttävää...", ja samalta sivulta ametistikorukaivos on ametistikaivos. Sivulla 42 voisi tarkentaa Soklin kaivoksen valmisteluita siten, että mainitaan valmisteluiden keskeytyneen 2015 loppuvuodesta. Lisäksi tiivistelmän sivulla 13 voitaisiin kohta "...kaivostoiminta on todennäköistä" korvata sanalla mahdollista, koska kaivoksen perustaminen on todella harvinainen tapahtuma, Lapissakin.</p>	<p>Tarkistetaan kaavaselostusta esitetyn mukaisesti.</p>

<p><u>Lapin ELY-keskus</u></p> <p>Vaikutusten arviointi</p> <p>Maakuntakaavaehdotusta varten on laadittu lisäselvityksiä kaavan vaikutuksista luonnonympäristöön ja täydennetty kaavan vaikutusten arviointia. Kaavaehdotukseen on lisäselvitysten tulosten perusteella tarkennettu ja vähennetty sellaisia toimintoja, joilla on arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia luonnonarvoihin ja muihin erityisiin arvoihin. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maakuntakaavaehdotuksen vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin edelleen puutteita, erityisesti pinta- ja pohjavesien tilan vaikutusten arvioinneissa. Esimerkiksi Kemihaaran altaan toteutumisen vaikutusten arviointi Kemihaaran vesistöön ja alueen vesiensuojelun toteutumiseen jää kaava-aineistossa varsin vähäiseksi. Lisäksi vaikutusten arvioinnissa tulisi tuoda selkeämmin esille myös uuden tai muuttuvan toiminnon positiivisten vaikutusten lisäksi niiden negatiiviset vaikutukset, jotta kokonaisvaikutuksen arviointi olisi mahdollista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Täydennetään vaikutusten arviointia esityksen mukaisesti.</p> <p>Kemihaaran altaan osalta on käynnistetty lisäselvitys koskien mm. edellytyksiä vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamiseen.</p>
<p>Luonto</p> <p><i>Luonnon monimuotoisuuden edistäminen</i></p> <p>Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestäväen käytön strategian 2012-2020, päätavoite on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2020 mennessä. Vesialue, tekojärvi merkinnällä osoitettua aluetta koskevassa vaikutusarvioinnissa todetaan mm., että negatiiviset vaikutukset kohdistuvat etenkin reheviin suo- ja tulvaluontotyyppisiin ja niille ominaisiin kasvi lajeihin, joiden uhanalaisuusstatus on korkea. Lisäksi todetaan, että altaan linnustovaikutukset ovat merkittävän haitalliset, sillä allas vähentää monen uhanalaisen lajin elin ympäristöjä ja alue on useille näistä keskeinen pesimäalue. Asiakirjoissa esitetyn vaikutusten arvioinnin mukaan merkintä on ristiriidassa valtioneuvoston periaatepäätöksen kanssa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><i>Natura 2000</i></p> <p>Lapin liitto on pyytänyt ELY-keskuksen lausuntoa Kemihaaran altaan, Salla tunturin matkailupalveluiden alueen laajennuksen ja Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen laajennuksen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisista Natura-arvioinneista. ELY-keskus antaa näistä Natura-arvioinneista erilliset lausunnot.</p> <p>Luonnonsuojelulain 68 §:n mukaan viranomaisilla on velvollisuus edistää Natura 2000 -verkoston alueiden suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien ekologisia vaatimuksia vastaavia, niiden säilyttämiseen, lisäämiseen tai parantamiseen tähtäviä toimenpiteitä. Suojeluperusteet on otettava huomioon myös maankäyttö- ja rakennus lain mukaisia kaavoja laadittaessa kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla. ELY-keskus katsoo, että maakuntakaava ei kaikilta osin edistä tavoitteiden saavuttamista.</p> <p>Maakuntakaavatyössä on selvitetty aluevarausten osalta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen arvioinnin tarvetta. Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia on koottu kahteen selvitykseen Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, arvio vaikutuksista ja Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, Natura-arviointitaulukko (liite 2). ELY-keskus katsoo, että kyseessä ei ole luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi, vaikka liite 2 onkin otsikoitu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-arviointi.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaavaan liittyy maankäyttöratkaisuja joiden osalta on vireillä erilliselvitykset luonnonsuojelulain 66 §:n mukaiselle menettelylle.</p> <p>Muutetaan liitteen 2. otsikointia: ”Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan suhde Natura –alueisiin”.</p>

<p><i>Suot</i></p> <p>Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi (Alanen; A. ja Aapala, K., Ympäristöministeriön raportteja 26, 2015) mukaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan alueelle sijoittuu 13 arvokkaaksi todettua soidensuojelukohdetta, joiden pinta-ala yhteensä on 13 602 ha. Kohteista kuusi sijoittuu Rovaniemen kaupunkiin, kolme Sallaan, kolme Posiolla ja yksi Kemijärvelle. Kaikki kohteet sijoittuvat sekä valtionmaalle että yksityisten omistamalle maalle.</p> <p>Soidensuojelutyöryhmän ehdotuksen mukaan Pohjois-Suomessa suojelua toteutetaan vain valtionmaalla. Yksityismaiden osalta arvokkaiden kohteiden luonnontilan säilyminen turvataan toistaiseksi maankäytönsuunnittelun keinoin. Myöhemmin soidensuojelua toteutetaan valtion budjetin salliessa myös yksityismailla mm. METSO-suojelun keinoin. Kartoitetut ja arvokkaiksi todetut suokohteet tulisi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esittää kaavaselostuksessa kuntakohtaisesti (suon keskeisimmät luontotyypit, muut luontoarvot, suon pinta-ala ja kunta).</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta ja lisätään suokohteet liiteasiakirjaksi.</p>
<p><i>METSO-kohteet</i></p> <p>Maakuntakaavan alueella on pysyvästi suojeltuja METSO-suojelukohteita yksityisten omistamilla mailla Rovaniemellä (48 kpl), Ranualla (53 kpl) lisäksi Posiolla, Sallassa ja Kemijärvellä yhteensä 118 kohdetta ja pinta-ala 3125 ha. Yksityismaiden muiden 34 kohteen pinta-ala on yhteensä 8312 ha. Kohteet on osoitettu kaavaehdotukseen vain valtionmaiden METSO ja suojelumetsien osalta. ELY-keskus katsoo, että yksityisten maanomistajien kohteetkin tulisi merkitä maakuntakaavaan, koska niillä on merkitystä ekologisten yhteyksien muodostajina ja merkintä osoittaisi maankäytön todellista tilaa.</p>	<p>Perustetut yli 50 ha yksityiset luonnonsuojelualueet on osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueena (SL). Täydennetään kaavaselostusta ja lisätään liitekartta pienemmistä yksityisistä luonnonsuojelualueista.</p>
<p><i>Virkistyskäyttö</i></p> <p>Rovaniemen kaupungin ympäristöön on varattu varsin laajasti asumisen laajentumiselle varattuja alueita. Kaupungin läheisyyteen on kuitenkin osoitettu virkistyksele varattuja alueita vain Ounasvaaralle ja Pöyliövaaraan. Virkistysalueiden tarvetta tukemaan on osoitettu kaupungin ympäristöön viheryhteystarve -merkinnät, joiden mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon virkistys ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät yhteydet. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan viheryhteystarve -merkinnät eivät välttämättä riittävällä tavalla tue laajenevan asumisen virkistystarpeita ja alueilla olevien ympäristöarvojen turvaamista. Asumisen tueksi tulisikin osoittaa riittävät virkistysalueet.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jossa keskitytään maakunnan kannalta keskeisiin kysymyksiin, ja jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä.</p>
<p><i>Arvokkaat harjualueet ja muut geologiset kohteet</i></p> <p>Maakuntakaavaehdotukseen on merkitty valtakunnallisesti arvokkaat moreeni muodostumat, tuuli- ja rantakerrostumat sekä kallioalueet. Geologiset luonnonvarat -taustaselvitykseen on poimittu valtakunnallisen harjujen moninaiskäyttötutkimuksen kohteet. Alueet on esitetty maakuntakaavan taustaselvityksessä pistemäisenä tietona, koska valtakunnallinen selvitys on tehty 1980-luvulla, eikä aineistoa ole numeerisena. Rovaniemen alueella on kuitenkin tehty POSKI-projekti, jossa tiedot valtakunnallisesti arvokkaista harjualueista on numeeristettu. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan</p>	<p>Tällä hetkellä Lapista ei ole saatavilla tasavertaista tietoaineistoa merkintätavan muuttamisen pohjaksi. Selvitys tulisi ajantasaistaa koko Lapin osalta ja määrittellä maakuntakaavassa mahdollisesti osoitettavat kohteet. Harjujen suojeluohjelman mukaiset kohteet on osoitettu maakuntakaavassa.</p>

<p>maakuntakaavakartalla nämä valtakunnallisesti arvokkaisiin muodostumiin rinnastettavat harjualueet tulisi osoittaa lähtöaineiston mukaisesti joko piste- tai aluetietoina, jotta riittävä suojelun taso toteutuisi maankäytönsuunnittelussa jo maakuntakaavatasolla.</p> <p>Vuonna 2015 valmistuneessa Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Lapissa -inventoinnissa (Husa, J. ja Teeriaho, J., Suomen ympäristö 6, 2015) maakuntakaavan alueelle on osoitettu 45 kallioaluekohdetta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><i>Tuulivoima- ja turvetuotantoalueet</i></p> <p>Kaavakartalle on osoitettu tuulivoimaloiden ja turvetuotannon alueita kohteisiin, joilla on maiseman, luonnonarvojen tai alueen lintu- ja eläinlajien kannalta erityistä merkitystä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tällaisia kohteita ovat ainakin Näätäaavan turvetuotantoalue ja Raiskion tuulivoimaloiden alue, Hervan tuulivoimaloiden alue sekä Ruokovaara - Kalliolamminkorkia tuulivoimaloiden alue. Alueiden toteutettavuutta sekä niiden laajuutta tulisi edelleen tarkastella.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen, YVA -menettelyn tai lupamenettelyn yhteydessä.</p>
<p>Kemijoen tulvariskien hallinta</p> <p>Kaavaselostuksessa todetaan, että Kemijoen vesistöalueelle on laadittu ehdotus tulvariskien hallintasuunnitelmaksi vuosille 2016-2021. Maa- ja metsätalousministeriö on antanut päätöksen tulvariskien hallintasuunnitelmasta 18.12.2015 ja päätöksellään osittain hyväksynyt Kemijoen hallintasuunnitelman. Maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä hallintasuunnitelmien hyväksymisestä todetaan seuraavasti:</p> <p><i>"Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma lukuun ottamatta suunnitelman lukuja 8.2, 9.3, 10.2 ja 11.1 niiltä osin, kuin tulvariskien hallinnan tavoitetasoksi on asetettu keskimäärin kerran 250 vuodessa toistuva tulva ja toimenpiteenä tämän tavoitetason saavuttamiseksi on tulvavesien pidättäminen vesistöalueella uudella säännöstelyaltaalla. Sanotuilta osin ministeriö päättää suunnitelmasta sen jälkeen, kun Kemihaaran altaan aluevarauksen sallittavuus Natura-alueen Kemihaaran suot (F11300907) Kemijoen vesistöalueen suojelun kannalta on ratkaistu vireillä olevan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavoituksen yhteydessä luonnonsuojelulain (1096/1996) 66 §:n mukaisesti."</i></p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Vesienhoito</p> <p>Tulvasuojelun toimenpiteiden yhteensopivuutta vesienhoidon ympäristötavoitteisiin on arvioitu voimassa olevassa vesienhoitosuunnitelmassa. Tulvariskien hallintaa ja vesienhoitoa koskeva lainsäädäntö edellyttää, että tulvariskien hallinnan toimenpiteet on sovittava yhteen vesien hoidon ympäristötavoitteiden kanssa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja edistämistä.</p> <p>Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelmassa esitetyistä toimenpiteistä suurin osa on neutraaleja vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisen kannalta. Kemijoen tulvaryhmä on esittänyt tulvariskien hallinnan ensisijaiseksi toimenpiteeksi uuden säännöstelyaltaan rakentamisen Kemijärven yläpuoliselle valuma-alueelle. Uuden säännöstelyaltaan tarkempi sijainti valuma-alueella on ehdotettu ratkaistavan Rovaniemen ja Itä- Lapin</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>maakuntakaavassa. Esitetty toimenpide on maakunta kaavaehdotuksessa esitetyssä sijainnissa kielteinen vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska toimenpiteestä aiheutuu haitallisia vaikutuksia muun muassa veden laatuun, vesimuodostumiin sekä kalastoon Kemijoella. Koska uusi säännöstelyallas estäisi vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamisen, tulisi mahdollisen allashankkeen täyttää vesienhoitolain 23 §:n mukaiset edellytykset ympäristötavoitteista poikkeamiseen.</p>	<p>Kemihaaran altaan osalta on käynnistetty lisäselvitys koskien mm. edellytyksiä vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamiseen.</p>
<p>Pohjavedet</p> <p>Kaavaehdotuksessa on osoitettu pohjavesialueille mm. matkailupalvelujenalueita, ampumaratoja, teitä, rautateitä ja muita erityisalueita sekä maa-ainesten ottoa.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi vesienhoitosuunnitelman mukaan vesienhoidollisesti kestävää suunnittelua ja ratkaisuja tulee tukea kaikilla kaavatasoilla.</p> <p>ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pohjavesialueille osoitettujen toimintojen osalta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää pohjavesialueiden suojeluun ja varmistettava, etteivät suunnitellut toimenpiteet vaaranna pohjaveden määrää, laatua tai käyttökelpoisuutta vedenhankintaan. Pohjavesialueilla on toteutettava asianmukainen pohjaveden suojaus eikä pohjavesialueille tule suunnitella onnettomuusriskiä nostavia liikennejärjestelyjä.</p> <p>ELY-keskus katsoo, että maakuntakaavassa osoitettava seudullisesti merkittävä maa-ainesten ottamista ei tule ohjata vedenhankintaa varten tärkeille (1 luokka) pohjavesialueille, koska toiminta voi muodostua jo maakuntakaavan suunnittelujänteen aikana maa-aineslain ja vesilain vastaisiksi. EO-merkinnät tulisi osoittaa paikkoihin, joilla ei ole vedenhankintaintressiä tai arvokkaita geologisia kohteita.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu 1. ja 2. luokan pohjavesialueet. Merkintään liittyy suunnitelmääräys pohjaveden laadusta ja määrästä. Täydennetään suunnitelmääräystä: ”<i>Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, että pohjaveden laatu, määrä tai käyttökelpoisuus vedenhankintaan eivät niiden vaikutuksesta heikkene</i>”.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitettuja pohjavesialueita koskee maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Maakuntakaavassa pohjavesialueille osoitetut maa-ainestenottoalueet ovat toiminnassa olevia ja luvitettuja kohteita. Pohjavesialueille sijoittuville maa-ainesten ottoalueille on annettu kohdekohtainen suunnitelmääräys pohjavesialueen huomioon ottamisesta. Maa-ainestenotto ratkaistaan erityislainsäädännön mukaisessa menettelyssä.</p>
<p>Kulttuuriympäristöt</p> <p>Maakuntakaavakartalle on ma- ja maV -merkinnöillä osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä kulttuuriympäristöt. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan alueiden merkinnöissä on puutteita ja epäjohdonmukaisuuksia ainakin Korouoman, Ounasvaaran ja Auttin kohteiden osalla.</p>	<p>Tarkistetaan maisema-alerajaukset vuoden 1995 inventointien mukaisiksi. Korouoma, Ounasvaara ja Autti olivat mukana arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnissa, mutta eivät ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.</p>
<p>Liikenneasiat</p> <p>Tieverkolle on esitetty eräitä hallinnollisia muutoksia. ELY-keskus ei vastusta esitettyjä muutoksia, mutta toteaa, että päätösvalta tieluokkien muutoksista on Liikennevirastolla.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p><i>Soklin kaivoshankkeen kuljetukset</i></p> <p>Sokiin kaivoshankkeen liikeneratkaisuja on tutkittu liikenneselvityksen jatkotyössä. Maantieyhteyksiä Soklista Kemijärvelle on tutkittu kuuden eri vaihtoehdon mukaisesti. Maantiekuljetukset ovat mahdollisia nykyverkon kautta, mutta tällöin verkko vaatii koko pituudeltaan merkittäviä parannuksia. Uudet ohjeelliset linjaukset on merkitty Savukosken ja Pelkosenniemen taajamien ohittamiseksi. Selvityksen mukaisesti valtatieltä 5 poikkeava, Varrion kautta kulkeva uusi silta- ja tieyhteys Kemijoen itäpuolelle on merkitty ohjeellisella merkinnällä, samoin jatkoyhteys kohti Kemijärvelle perustettavaa terminaalia.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Lisätään ohjeellinen/vaihtoehtoinen yhdystien linjaus myös Savukoskentieltä Kemijoen yli Kemijärven Patokankaalle asti.</p>
<p><i>Rautatieyhteydet</i></p> <p>Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty kaksi ratavaihtoehtoa kohti Sodankylää aikaisemman kolmen vaihtoehdon sijaan. Alueen kuntien näkemykset radan linjauksesta vaihtelevat suuresti, joten kaksi vaihtoehtoa on hyvä säilyttää kaava-alueen kuljetus- ja logistiikkatarpeiden myöhempää tarkastelua varten.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Lapin pelastuslaitos</u></p> <p>Lapin pelastuslaitoksella ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Lapin rajavartiosto</u></p> <p>Lapin rajavartiostolla ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Liikennevirasto</u></p> <p>Rovaniemi - Sodankylä ratayhteys</p> <p>Rovaniemen ja Sodankylän ratayhteyden järjestämiseksi on ehdotuksessa esitetty kaksi ohjeellista linjausvaihtoehtoa. Vaihtoehto Ab seuraa vt 4:n linjausta suoraan Rovaniemen ja Sodankylän välillä sijoittuen suurelta osin samaan maastokäytävään, vaihtoehdossa C esitetään ratayhteyden järjestämistä Kemijärveltä jokivartta seuraten Pelkosenniemelle ja edelleen Sodankylään. Ratayhteys C mahdollistaa raideyhteyden Pyhä-Luoston matkailualueen kautta. Molemmat vaihtoehdot päättyvät Sodankylän Kevitsan pohjoispuolella samaan maastokäytävään.</p> <p>Ratayhteysselvityksessä ei todettu vaihtoehtojen välillä merkittäviä kustannuseroja tai vaikutusarvioinneissa erityisiä perusteita nostaa kumpaakaan vaihtoehtoista toisen edelle. Vaihtoehto Ab on kuitenkin suurin yhteys tiedossa olevilta kaivosalueilta Perämeren satamiin ja toisaalta valtakunnan pääradalta Jäämeren suuntaan ylipitkän aikavälin tarkasteluissa. Liikennevirasto katsoo vaihtoehto Ab:n tarjoavan sen vuoksi liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta paremman lähtökohdan Rovaniemi-Sodankylä ratayhteyden jatkokehittämiseen. Ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista Liikennevirasto esittää linjauksen Ab osalta Tiaisen kylän kohdalla edelleen selvitettäväksi itäisen vaihtoehdon, joka säilyttäisi kylän yhteyden länteen esteettömänä ja mahdollistaisi Rovajärven harjoitusalueen käytön kehittämisen suoraan ratayhteyteen tukeutuen.</p> <p>Liikenneviraston mielestä linjausvaihtoehto Ab on liikennejärjestelmän tehokkuuden kannalta suositeltavin, mutta koska yhteyden tarpeeseen ja mahdolliseen toteutukseen liittyy niin suurta epävarmuutta, voidaan maakuntakaavassa esittää molemmat linjausvaihtoehdot ohjeellisina.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.</p> <p>Puolustusvoimat on suhtautunut kielteisesti ratayhteyden osoittamiseen Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen viereen.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>Vt 4 linjaukset Lapin ELY-keskus on omassa lausunnossaan todennut, ettei sillä ole huomautettavaa vt 4 ohjeellisiin linjauksiin. Liikennevirasto yhtyy Lapin ELY-keskuksen kantaan.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Soklin kaivoksen yhteydet Maakuntakaavan selostuksessa todetaan, ettei tämä kaava ota kantaa aiemmin vahvistetussa vaihemaakuntakaavassa ratkaistuun Soklin ratayhteyteen. Soklin kaivoksen malmirikasteiden maantiekuljetusten mahdollistamiseksi on arvioitu kuutta vaihtoehtoa. Tiestöä on valitun vaihtoehdon mukaisesti esitetty merkittävästi parannettavina osuuksina.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Rovaniemen matkakeskus ja Rovaniemen puutavaraterminaali Päärata sekä sen tavara- ja henkilöratapihat sijaitsevat keskeisesti Rovaniemen kaupunkirakenteessa. Rovaniemen kaupunki on ollut aloitteellinen ratapiha-alueiden kehittämisessä matkakeskuskäyttöön sekä keskustatoimintojen alueena. Liikennevirasto pitää tärkeänä, että maakuntakaava ja sen ohjaama tarkempi maankäytön suunnittelu edistävät valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti valtion rataverkon toimintaa. Henkilö- ja tavararatapihojen alueiden suunnittelussa muihin käyttöihin tulee ottaa huomioon, että ne ovat erottamaton osa valtakunnallista rautatiejärjestelmää eikä niiden toimintamahdollisuuksia tule uusien toimintojen sijoittamisella heikentää.</p> <p>Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty ns. uusi puutavaraterminaali Isoaavantieltä länteen ei ole Liikenneviraston julkaisun 31/2011 "Rataverkon raakapuun terminaali- ja kuormauspaikkaverkon kehittäminen" sisältämän toimenpideohjelman mukainen. Kaavakartalla terminaali-alueen kunnallinen/yksityinen luonne olisi selkeästi osoitettavissa käyttämällä teollisuusaluemerkintää liikennealuemerkinnän sijasta.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Rovaniemen matkakeskus liikennekohde (L 1643) -merkinnällä. Pitkällä tähtäyksellä varaudutaan juna- ja bussiliikenteen yhteiseen matkakeskukseen.</p> <p>Maakuntakaavan suunnittelujakso ulottuu vuoteen 2040. Maakuntakaavassa on tulevaisuuden tavoitteeksi esitetty puutavaraterminaalin siirto uuteen paikkaan ja vapauttaa nykyinen paikka kaupungin taajamatoimintojen käyttöön.</p>
<p>Kehittämiskäytävät Liikenneviraston mielestä esitetyt kehittämiskäytävät ovat realistisia ja kertovat tavoitteesta keskittää toimintoja liikennejärjestelmän tehokkuutta ja yhdyskuntarakenteen paikallista tiiviyyttä kasvattavasti. Kaavaselostuksessa mainittu keskuskyläien tiivistäminen, erityisesti vapaan rantaviivan yleismääräyksen kohdistaminen keskuskyläien ulkopuolelle, edistää hyvin liikennejärjestelmän kehittämistä.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Yhteenveto Kaavakartalla on kattavasti esitetty tämänhetkinen näkemys Lapin liikenneväylien kehittämistarpeesta. Toimintaympäristön muutokset ovat voimakkaita ja nopeita, joten yksityiskohtaisesti esitetyt ratkaisut saattavat vanhentua arvaamattoman nopeasti. Maakuntakaavan ratkaisuilta edellytetään riittävää väljyyttä, jotta esimerkiksi vasta käynnistyneen Pohjois-Suomen liikennestrategiatyön havaintoja muuttuvasta maailmasta voidaan sisällyttää maakuntakaavan toteutukseen.</p>	Merkitään tiedoksi.
<p>Luonnonvarakeskus Kaavan valmisteluvaiheessa Luonnonvarakeskus antoi siitä lausuntonsa 12.2.2015. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota yleisellä tasolla kansainvälisen vihreän vyöhykkeen suunnittelun tilaan, maakuntakaavan-alueen ekologiin yhteystarpeisiin sekä poronhoidon ja porotalouden huomioon ottamiseen. Konkreettiset huomautukset koskivat mm. moottorikelkkareittien suunnittelua ja</p>	Merkitään tiedoksi.

<p>sijoittamista, Kemijärvi-Sodankylä-Kevitsa-ratayhteyttä, useita porotalouden kysymyksiä (kuten porotietokannan käyttö, Rovajärven ampuma-alue, Kemihaaran allas), Kemijoen tulvatyöryhmän esille nostamia vaihtoehtoja sekä Luonnonvarakeskuksen tutkimusmetsiä.</p>	
<p>Luonnonvarakeskuksen kaavan valmistelusta esittämiin huomautuksiin ja korjausesityksiin on annettu täsmälliset vastineet. Esimerkiksi ekologisten yhteyksien säilymistä koskien kaavaselostusta täydennetään ja tähän liittyen maakuntakaavan yleispiirteisen näkökulman lisäksi suunnittelu täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Moottorikelkkareittien osalta linjauksia tarkistetaan ja tehdään tarvittaessa muutoksia. Luken suositteli MU-aluemerkinnän (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaustarvetta) laajempaa käyttöä jokivarsilla, jotka ovat voimakkaan vapaa-ajan kalastuksen kohteena. Merkinnän käyttöä yleisemminkin selvitetään.</p> <p>Kemijärvi-Sodankylä-Kevitsa-ratayhteyden vaihtoehdot ovat tarkentuneet ja vaihtoehtoisia linjauksia jätetään kaksi. Asetelma voi kuitenkin vielä muuttua, kun lisäselvitys alueen mineraalipotentialista ja mahdollisista kuljetustarpeista valmistuu.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaavaehdotukseen MU –aluemerkintöjä on lisätty Livo- ja Meltausjoelle.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyksilinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.</p>
<p>Kaavaselostusta täydennetään poronhoidon osalta maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä, joissa edellytetään poronhoidon toimintaedellytysten huomioimista ja turvaamista. Neuvotteluvollisuuden laajentaminen paliskuntien kanssa poronhoitoon olennaisesti vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamisessa merkitään tiedoksi. Kemihaaran altaan mahdollisesti aiheutuvista haitoista porotaloudelle hankitaan lisäselvitys.</p> <p>Luonnonvarakeskuksen Kivalon tutkimusmetsää koskeva rajausero lausunnossa on otettu tarkasteltavassa kaavaehdotuksessa huomioon ja tuulivoimaloiden alueen rajausta poistetaan Kivalon tutkimusmetsän osalta.</p>	<p>Kaavaselostusta ja taustaselvityksiä on täydennetty kaavaehdotusta varten erillis- ja lisäselvityksillä.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Luonnonvarakeskus pitää edelleen tärkeänä, että ekologiset yhteystarpeet, jotka toimivat viitteellisenä yhteytenä luonnon ydinalueelta tai suojelualueena toiselle, otetaan vakavasti huomioon kaavan alueella. Tärkeää olisi myös hahmottaa kokonaisuus laajemmasta näkökulmasta. Vaikka jokainen kaava-alue tekisi perustellusti hyvän työn tässä asiassa, alueiden kesken tarvitaan yhteinen suunnitelma, jotta kokonaisuus palvelisi asetettua tavoitetta. Valmisteluvaiheessa esille tuotiin valtakunnallisena aluerakentamistavoitteena kirjattu Fennoskandian vihreä vyöhyke. Kaava-alueen osalta tähän kuuluisivat alueen itäosan suojelualueet. Mikäli tämä suunnitelma etenee, ekologiset yhteystarpeet olisi tarpeellista hahmottaa sitäkin silmällä pitäen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Luonnonvarakeskus painottaa aikaisemman lausunnon mukaisesti erityistä huolellisuutta ja tarvittaessa lisäselvityksiä koskien porotalouden eri kysymyksiä ja Kemihaaran altaan vaikutuksia.</p>	<p>Maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen täydennetään vaikutusten arviointia.</p>

<p>Luonnonvarakeskus esittää, että tutkimusmetsät merkittäisiin kaavakarttaan omalla merkinnällään, koska tutkimusmetsiin mm. niiden erityispiirteistä johtuen kohdistuu enenevässä määrin sellaisiakin käyttöpaineita, jotka haittaisivat metsäntutkimusta. Esimerkiksi Pirkanmaan maakuntakaava 2040 -luonnoksessa tutkimusmetsät on merkitty kaavakartalle omalla merkinnällään.</p>	<p>Lisätään Kivaloiden tutkimusmetsä maakuntakaavaan osa-aluemerkinnällä tutkimusmetsä (mt).</p>
<p><u>Metsähallitus</u></p> <p>Suojeluun varatut alueet</p> <p>Kaavan luonnosvaiheessa Pohjanmaan luontopalvelut toimitti kaavasta puuttuvia, vielä perustamattomia luonnonsuojelulailta toteutettavia suojelukohteita. Listassa olivat kaikki kohteet, mutta toimitetusta aluerajauksesta lienee jäänyt puuttumaan Kiekinkaira - niminen kohde. Aineisto toimitetaan sähköisesti Lapin liittoon.</p> <p>Mikäli Itä-Lapin luonnonsuojelu alueiden säädösvalmistelu etenee kevään 2016 aikana ja alueet perustetaan luonnonsuojelulain mukaisiksi alueiksi ennen kuin kaavaehdotus asetetaan nähtäville, tulee kyseiset alueet kokonaisuudessaan merkitä maakuntakaavaan SL-merkinnällä.</p> <p>Maakuntakaavaluonnoksessa on merkinnällä MY osoitettu valtion mailla olevia METSO-alueita ja Metsähallituksen suojelumetsiä, jotka ovat säädösvalmistelussa. Kaavaselostuksen (s. 172) suojelumetsiä koskeva osuus on keskeneräinen.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Posiolla Kiekinkaira niminen alue merkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY 3939). Mikäli kysymyksessä on eri alue, niin lisätään esitetty alue maakuntakaavaan.</p> <p>Muutetaan MY-merkinnät luonnonsuojelualueiksi (SL) mikäli päätös alueiden perustamisesta luonnonsuojelulain mukaisiksi alueiksi tulee voimaan ennen ehdotuksen nähtäville asettamista.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta suojelumetsien osalta esityksen mukaisesti.</p>
<p>Soiden suojelun täydennysohjelman valmistelun tuloksena myös valtionmaille Lappiin on tulossa uusia soidensuojelukohteita vuoden 2015 syksyllä tehtyjen linjausten mukaisesti. Kohteet on jo valittuja ja niiden rajaustyö on loppullaan. Valtionmaidien soiden suojelu tullaan toteuttamaan osaksi lakisääteisinä suojelualueina ja osaksi Metsähallituksen omilla, pysyvillä suojelupäätöksillä. Valtioneuvosto tulee todennäköisesti tekemään päätöksen asiasta tämän talven aikana, joten päätös lienee tehty ennen kuin maakuntakaavaehdotus tulee nähtäville loppukeväästä. Metsähallitus katsoo, että kaavavalmistelussa tuleekin varautua merkitsemään kohteet lopulliseen kaavaehdotukseen. Metsähallitus voi toimittaa kohteiden lopulliset rajaukset mahdollisesti helmikuun aikana. Lakisääteisesti suojeltavat kohteet tulee merkitä SL-merkinnällä ja Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltavat kohteet S- tai MY-merkinnällä. Maakuntakaava-alueella näitä soidensuojelun täydennysohjelman kohteita on yhteensä 12 kohdealueella. Kohdealueet jakaantuvat vielä osittain suojelun toteutustavan mukaan niin, että lakisääteisesti perustetaan noin 4 700 ha ja Metsähallituksen omalla päätöksellä noin 5400 ha. Uudet soidensuojelualueet tulevat pieneltä osin menemään päällekkäin Puolustusvoimain tarpeisiin rajatun Toramoselän harjoitusalueen (eah 2815) kanssa sen pohjoisosassa akselilla Niinijärvi-Kotajärvi-Juponlampi. Suojelualueiden rajojen varmistuttua on tarkoituksenmukaista rajata Toramoselän harjoitusalue näiltä osin uudestaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Lakisääteiset alueet voidaan osoittaa maakuntakaavassa luonnonsuojelualueena (SL) sekä Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltavat kohteet merkinnällä maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), sen jälkeen kun alueita koskevat suojelupäätökset on tehty.</p> <p>Tarkistetaan Toramoselän harjoitusalueen (eah 2815) rajausta esitetyn mukaisesti.</p>
<p>Metsätalousvaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta MU- ja MU-1 -alueet</p> <p>Metsähallitus kiinnittää huomiota siihen, että maakuntakaavaehdotuksessa esitetyt ja jokivarsiin sijoittuvat MU- ja MU-1-alueet on teknisesti rajattu hyvin eri tavalla. Rajauksien</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn</p>

<p>leveydet vaihtelevat noin 100 metristä yli kilometriin jokirannasta ja jälkimmäisessä tapauksessa alumerkinnän kokonaisleveys voi olla yli kaksi kilometriä. Metsähallitus esittää, että rajausten leveyksiä yhtenäistetään. Esimerkiksi siellä, missä merkintä perustuu pitkälti jokivarsimaiseen ja siihen kytkeytyvän toiminnan (esim. kalastuksen) huomioimiseen eikä kohteeseen liity ulkoilureittejä tai erityisiä maisema-arvoja, riittävä aluevarauksen leveys voisi enimmillään olla 100-150 metriä jokirannasta.</p>	<p>yhteydessä. Ottaen huomioon maakuntakaavan mittakaava aluevarausten rajauksia tulee myös tulkita pääosin yleispiirteisesti.</p> <p>Lähtökohtaisesti MU ja MU-1 -alueiden metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuositusten mukaisesti.</p>
<p>Metsä- ja poronhoitovaltaiset alueet (M-1), Metsä- ja poronhoitovaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-1) sekä Metsä- ja poronhoitovaltaiset alueet, joilla on erityistä ympäristöarvoja (MY -1)</p> <p>Metsähallitus on kuvannut maakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa M-1 - kaavamerkinnän periaatteellisuutta ja tuonut esiin perusteita, joilla Metsähallitus vastustaa kaavamerkintää. Metsähallitus on tuonut näkökantansa esiin myös porotaloutta koskevissa neuvotteluissa. Edellä kerrottuja perusteita ei tässä lausunnossa enää käydä läpi vaan viitataan luonnoksesta annettuun lausuntoon (MH 6877/2014/16.2.2015). Edellä mainitut perusteet koskevat myös kaavaehdotuksen uusia merkintöjä MU-1 ja MY- 1, joita ei ollut vielä kaavaluonnoksessa ja jotka on lisätty kaavaan porotalouden edustajien esityksestä kaavan jatkovalmistelussa.</p> <p>Metsähallitus katsoo kaavaluonnoksesta antamansa lausunnon tavoin, että M-1 -merkintä sekä uudet merkinnät MU- 1 ja MY- 1 tulee poistaa kaavasta ja po. alueet tulee merkitä M-, MU ja MY- alueiksi. Valtionmaiden osalta Metsähallituksen päätöksenteon piirissä olevan maankäytön ja porotalouden välistä yhteistyötä ja toimintojen yhteensovittamista hoidetaan paliskuntien kanssa Paliskuntien yhdistyksen ja Metsähallituksen välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tietyt yhteiskunnalliset maankäyttöpäätökset ja -hankkeet ovat maanomistuksesta riippumattomia (esim. kaivosten perustaminen, yleisten liikenneväylien rakentaminen). Tällaiset kohteet tulee tuoda kaavaprosessissa esille ja selvittää niiden mahdolliset ristiriidat muun maankäytön kanssa, jotta porotalous omalta osaltaan voi niihin lausua mielipiteensä. Mikäli tällaiset hankkeet päätyvät toteutukseen, niistä on olemassa erityislainsäädäntö ja niiden kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheuttamiin haittoihin liittyy korvausmenettelyt.</p>	<p>M-1, MU-1 ja MY-1 –merkinnällä osoitetut alueet sijoittuvat poronhoitolain mukaiselle erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulle alueelle.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttöliiketoimintatavoitteet, toisaalta hyviä laajoja metsätalousalueita ei saa pirstoa muulla maankäytöllä. Maakuntakaavamerkintä ei aiheuta muutosta nykyiseen metsälain ja poronhoitolain mukaiseen tilanteeseen tai neuvottelumenettelyihin.</p>
<p>Turvetuotantopotentiaaliset alueet (eot)</p> <p>Maakuntakaavan luonnoksesta antamassaan lausunnossa Metsähallitus edellytti Pyöriäsuon (eot 9128) turvetuotantovarausten poistamista kaavasta. Kyseisellä alueella turvetuotanto heikentäisi Heini- ja Kivijoen vesistöjen tilaa vastoin voimassa olevien vesienhoitosuunnitelmien tavoitteita, ja heikentävät vaikutukset ulottuisivat myös läheiselle Litokairan Natura-alueelle. Kaavaluonnoksesta annettujen lausuntojen pohjalta asiasta on keskusteltu mm. ohjausryhmän kokouksessa 16.4.2015. Kokouksessa edellytettiin kohteen osalta lisäselvityksiä. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa Pyöriäsuon turvetuotantovaraus on kuitenkin edelleen kaavassa mukana, vaikka kohde on Sito Oy:n tekemässä geologisen taustaselvityksen täydennyksessä listattu pääasiassa luonnontilaisuuden ja/tai valuma-alueen herkkyyden vuoksi poistettavaksi kohteeksi. Metsähallituksen näkemyksen mukaan varaus tulisi edellä kerrotun vuoksi poistaa eot-merkintänä.</p>	<p>Alkuperäisessä Sito Oy:n tekemässä geologisessa taustaselvityksessä on Ranualla tutkittu kaksi Pöyriäsuon nimistä kohdetta. Toinen sijaitsee Ranuan taajaman länsipuolella ja toinen Petäjäjärven kylän länsipuolella. Selvityksen täydennyksessä poistettavaksi esitetty alue sijaitsee Petäjäjärven</p>

	länsipuolella. Selvityksen mukaan maakuntakaavassa osoitetun Pöyriäsuon luonnontilaisuusluokka on 0.
<p>Tuulivoima-alueet</p> <p>Metsähallitus kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa on esittänyt tiettyjen tuulivoima-alueiden uudelleenrajausta. Lausunnolla olevassa kaavaehdotuksessa Ranuan kunnassa oleva Herva (tv 2301) sekä Rovaniemen kaupungissa oleva Keskirova-Iso-Kulpakko-Ranta-Raaka (tv 2307) ovat kuitenkin rajaukseltaan entisellään luonnokseen verrattuna, vaikka Lapin liitto Metsähallituksen lausuntoon antamassaan vastineessa ei ole nähnyt estettä po. kohteiden uudelleen rajaukselle. Metsähallitus pyytää, että aluevaraukset rajataan kaavaan Metsähallituksen esityksen mukaisiksi.</p>	Tarkistetaan tuulivoimaloiden alueiden rajauksia esitetyn mukaisesti.
<p>Tutkimusmetsät</p> <p>Maakuntakaava-alueella sijaitsee Kivaloiden tutkimusmetsä, joka on pinta-alaltaan noin 8 300 ha. Tutkimusmetsä sijaitsee kokonaan valtionmaalla ja Metsähallitus on tehnyt siitä käyttöoikeussopimuksen Luonnonvarakeskuksen kanssa. Luonnonvarakeskus on esittänyt omassa lausunnossaan tutkimusmetsälle omaa kaavamerkintää. Metsähallitus ei näe omasta puolestaan estettä Luonnonvarakeskuksen tekemän esityksen toteuttamiselle.</p>	Lisätään Kivaloiden tutkimusmetsä maakuntakaavaan osa-aluemerkinnällä tutkimusmetsä (mt).
<p>Ekologinen yhteystarve</p> <p>Metsähallitus on esittänyt kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa ekologinen yhteystarve -merkinnän poistamista kaavasta kokonaan johtuen siitä, että merkintä alkuperäisessä tarkoituksessaan on kehitetty metsäalueille, jotka ovat jo muun maankäytön ja rakentamisen pirstomia tai joita uhkaa tällainen pirstoutuminen. Metsähallitus toistaa tässä lausunnossa edellä mainitun kantansa, että po. maakuntakaava-alueella ei ole välitöntä tarvetta ekologinen yhteystarve -merkinnälle. Yksityiskohtaisten perustelujen osalta viitataan maakuntakaavaluonnoksesta annettuun lausuntoon (MH 6877/2014/16.2.2015).</p>	Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa painotetaan luonnon monimuotoisuutta osana eri maankäyttötarpeita kokonaisvaltaisesti yhteen sovittavaa alueidenkäytön suunnittelua. Tärkeää on kiinnittää huomiota vihervyöhykkeiden ja monipuolisten luonnonympäristöjen riittävyyteen yhdyskuntien kehittämisessä, ekologisten käytävien tarpeeseen sekä ekologisesti merkittävien ja yhtenäisten luonnonalueiden säilymiseen yhtenäisenä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa tulee edistää ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä.
<p>Moottorikelkkareitit</p> <p>Metsähallituksen hallinnoimilla valtion mailla moottorikelkkaurat on rakennettu pääosin työllistämisaroin 80- ja 90-luvuilla. Nykyisin vanhat rakenteet ovat rapistuneet. Huonokuntoisten rakenteiden ja urien vesakoitumisen tähden urilla ajamisen turvallisuus on heikentynyt ja luvaton urien ulkopuolinen ajo on lisääntynyt. Vain pieni osa urastosta on muutettu virallisiksi reiteiksi.</p> <p>Metsähallitus ei saa moottorikelkkailun järjestämiseen rahoitusta mistään muualta kuin maastoliikennelupamaksuista. Merkittävä osa maastoliikenteestä tapahtuu luvanhaltijan kotikunnassa, jolloin se on säädösten mukaan maksutonta. Nykyinen rahoituspohja ei riitä uraston ylläpitämiseen nykyisessä laajuudessaan.</p> <p>Metsähallitus on aloittanut tämän vuoden alussa selvitysprojektin, jossa pyritään löytämään kokonaan uusia ratkaisuja</p>	Merkitään tiedoksi.

<p>moottorikelkkailupalvelujen ylläpitämiseksi. Projektiin osallistetaan ainakin pohjoisen Suomen maakuntaliitot, kuntia sekä maastoliikenneasioista vastaava ympäristöministeriö. Metsähallitus toivoo saavansa kehitettyä toimivat ratkaisut, joilla tulevaisuudessa reitistöt voidaan pitää kohtuullisessa kunnossa. Todennäköistä on, että ainakin epävirallisten urastojen määrä tulee samalla vähenemään ainakin niillä alueilla, joilla niiden ylläpitoon ei saada uusia toimijoita ja resursseja.</p> <p>Metsähallitus katsoo, että maakuntakaavan selostukseen tulisi kirjata mahdollisuus kehittää ja muuttaa sekä tarvittaessa lakkauttaa osia moottorikelkkaurastosta/reitistöstä maakuntakaavan voimassaolon aikana. Metsähallitus tulee esittämään Lapin liitolle maakuntakaavan selostukseen sisällytettävän tekstiluonnoksen valtion maiden moottorikelkkailureitistön kehittämisestä kevään 2016 aikana.</p>	<p>Täydennetään kaavaselostusta tekstiluonnoksen toimittamisen jälkeen.</p>
<p>Reitit</p> <p>Metsähallitus toimitti maakuntakaavan luonnosvaiheessa voimassa olevat reittilinjat Oulangan, Syöteen ja Riisitunturin alueilta. Lausunтовastineessa on reittien sijainti esitetty muutettavaksi, mutta kaavaehdotuksessa kyseiset reitit eivät ole toimitetun aineiston mukaisia.</p>	<p>Tarkistetaan ja korjataan maakuntakaavakarttaan ko. reittien sijainti.</p>
<p>Rovaniemi / Kemijärvi-Sodankylä–ratayhteysselvitys</p> <p>Kaavaehdotuksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoista ratayhteyttä Rovaniemeltä Sodankylän suuntaan (luku 6.14.3). Metsähallituksen puutavarakuljetusten näkökulmasta suora yhteys Sodankylästä Rovaniemelle on vaihtoehtoista suora ja kustannustehokkain. Metsähallitus pitää tätä ratayhteysvaihtoehtoa ensisijaisena ja on tuonut tämän esiin myös kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa. Sodankylän suunnasta tuleva puutavara kuljetetaan valtaosin Rovaniemelle ja edelleen sieltä rautateitse Kemiin. Kaavaehdotus lähtee kuitenkin siitä, että molemmat vaihtoehdot sisällytetään kaavaa ja myöhemmässä vaiheessa tehdään lopullinen päätös toteutettavasta vaihtoehdosta, mikäli hanketta viedään eteenpäin.</p>	<p>Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyksilinjat Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.</p>
<p>Metsäkeskus</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa metsätalouden strategista tarkastelua tulisi täydentää Kansallisella metsästrategialla 2025 ja Lapin alueellisella metsäohjelmalla 2016- 2020.</p>	<p>Täydennetään kaavaselostusta esityksen mukaisesti.</p>
<p>Maakuntakaavaehdotuksessa oleva merkintä MU-1 on tarpeeton. Merkinnän MU selitys tulee laatia siten, että se ohjaa nimenomaan ulkoilun ja virkistyksen, eikä metsätalouden, käyttöä. Lisäksi edellä mainitut merkinnät koskevat tarkoitukseensa nähden tarpeettoman laajoja alueita.</p>	<p>M-1 ja MU-1 –merkinnällä osoitetut alueet sijoittuvat poronhoitolain mukaiselle erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle.</p> <p>Lähtökohtaisesti MU ja MU-1 -alueiden metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuosituksen mukaisesti.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Ottaen huomioon maakuntakaavan mittakaava aluevarausten rajauksia tulee myös tulkita pääosin yleispiirteisesti.</p>

<p>Emme näe tarvetta käyttää merkintää M-1 merkinnän M sijasta maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla yksityismaiden osalta.</p> <p>Yksityismailla voimassa olevissa metsänhoitosuosituksissa porotalous on huomioitu. Porotalouden nostaminen kaavassa maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla yhdeksi pääkäyttötarkoitukseksi myös yksityismailla ei mielestämme edistä kaavan toteutumista, vaan aiheuttaa turhaa ristiriitaa.</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset, toisaalta hyviä laajoja metsätalousalueita ei saa pirstoa muulla maankäytöllä. Maakuntakaavamerkintä ei aiheuta muutosta nykyiseen metsälain ja poronhoitolain mukaiseen tilanteeseen.</p>
<p>Lapin maakunnan eräänä vahvuutena ovat runsaat ja hyväkasvuiset metsävarat, mitkä omalta osaltaan luovat mahdollisuuksia alueen elinkeinotoiminnalle. Kaavoituksen keinoin pitää turvata metsävarojen hyödyntäminen, eikä rajoittaa tätä toimintaa uusilla kaavamääräyksillä. Metsien käytön ja hoidon lakisääteinen taso on Suomessa korkea, mitä osaltaan täydentävät myös metsänhoidon suositukset.</p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on pyritty yhteen sovittamaan erilaisia maankäyttöintressejä. Metsätalous on maakuntakaava-alueella laajin päämaankäyttöluokka. Lähtökohtaisesti metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuosituksen mukaisesti.</p>
<p>Museovirasto</p> <p>Museovirasto totesi jo maakuntakaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa, että rakennuttua kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskeva tietopohja on varsin kattava.</p> <p>Koko kaava-alueita koskevissa kaavamääräyksissä sekä alueiden kehittämis- ja suunnitteluperiaatteissa kulttuuriympäristön vaaliminen ja suojelu on huomioitu monipuolisesti alueellisten erityispiirteiden turvaamiseksi. Kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia on täydennetty luonnosvaiheen jälkeen.</p> <p>Runsas pienialaisten ja pistemäisten kohteiden esittäminen maakuntakaavakartalla vaikeuttaa sen luettavuutta ja kohteiden tunnistamista.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>SR ja SR1- merkintöjen osalta Museovirasto esitti luonnosvaiheen lausunnossaan harkittavaksi niiden kohteiden erottelua, joita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kansallisena kulttuuriperintönä (RKY-kohteet). Liiton vastineen mukaan maakuntakaavassa osoitetut SR-kohteet ovat pääsääntöisesti valtakunnallisesti merkittäviä ja niiden varausperusteet käyvät ilmi selostuksen liitetäulukosta ja aluekuvauksista. Kohdemerkinnöissä on edelleen epätarkkuutta, osa valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY2009) kohteista on taulukossa 10. Kulttuuriympäristökohteet merkinnällä SR ja osa SR1. Käytännön tulee olla yhtenäinen, jotta myös kaavamerkinnöissä ja -määräyksessä valtakunnallisesti merkittävät kohteet erottuvat muista suojeltavista kohteista.</p> <p>SR-1 -kohteiden aluekuvauksiin kirjatut kehittämisperiaatteet on yhdenmukaistettu kaavamerkintää koskevien suojelumääräysten mukaisiksi Museoviraston luonnosvaiheen lausunnossa esittämän mukaisesti.</p>	<p>Maakuntakaavassa merkinnällä SR osoitetaan myös maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita, jotka voivat olla myös maakunnallisia tai seudullisia kohteita. SR1-merkinnällä osoitetaan kirkkolailla tai rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisesti tärkeitä alueita tai kohteita.</p> <p>Täydennetään SR-merkinnän kuvausta.</p> <p><i>”Merkinnällä osoitetaan kirkkolailla, rakennusperinnön suojelemisesta annetulla lailla tai maankäyttö- ja rakennuslain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia alueita tai kohteita.”</i></p> <p>Maakuntakaavaan liittyvät kaavamerkintöjen kohdekohtaiset aluekuvaukset, joista ilmenevät yksiselitteisesti kohteen varausperusteet.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Muinajäännösten määrää, luonnetta ja ikää on käsitelty useammassa yhteydessä kaavaselostusta (luvut 24.3, 4.7 sekä 6.11.4). Tietoaineisto käsittää 1346 kiinteää muinajäännöstä, jotka olivat tiedossa 2013 syksyllä. Määrä on sittemmin parissa vuodessa kasvanut jo muutamalla kymmenellä kohteella. Valtaosa kohteista on</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>esihistoriallisia, erityisesti kivikauteen ajoittuvia. Myös Sallan muinaisjäännöksistä ne muodostavat valtaosan. Karkeasti arvioiden 85 % muinaisjäännösrekisterissä olevista kohteista on esihistoriallisia ja 15 % myöhempiä, historialliseen aikaan kuuluvia, vaikkei suuren kohdejoukon ajoitusta ole tutkimusten puuttuessa tarkemmin määritelty. Ajoitusten epätarkkuuden sekä erilaisten ajoitusperiaatteiden takia kohteiden ehdoton sijoittaminen eri periodeille ei maakuntakaavatasolla ole kovin tarkoituksenmukaista.</p>	
<p>Maakuntakaavassa osoitetut kohteet muodostavat vain noin 2 % alueen tunnetuista muinaisjäännöskohteista. Osa näistä kuten alueen koko muinaisjäännösten joukosta sijoittuu alueille, joilla maakuntakaava jää ainoaksi kaavatasoksi. Koko maakuntakaavaa koskevissa suunnittelumääräyksissä on todettu, että maankäytön suunnittelussa myös muinaisjäännökset tulee ottaa huomioon. Arkeologisen kulttuuriperinnön luonteen ja selvitysten rajallisuuden takia yleismääräystä voisi tehostaa korostamalla tämän selvitystarpeita maankäytön suunnittelun yhteydessä. Erityisesti kaavamääräyksiin EN, tv, tv1, EO, EOT, eot ja W-1 olisi tarpeen lisätä muinaisjäännöskohteiden selvitystarpeet maankäyttöä suunniteltaessa. Tätä puoltavat havainnot selvitysten ja vaikutusten arviointien puutteista. Kaivosalueiden ja -kohteiden määräyksessä (EK) muiden kulttuuriympäristöarvojen ohella myös muinaisjäännökset on todettu. Merkinnän EAH määräystä on tarpeen täydentää muinaisjäännösten osalta.</p>	<p>Täydennetään koko maakuntakaava-aluetta koskevaa suunnittelumääräystä: ”<i>Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin</i>”.</p>
<p>Muinaismuistolaillla (295/63) suojeltavien kohteiden lisäksi kaava-alueella on muinaisjäännösrekisterissä muita kuin lain automaattisesti rauhoitettavia kohteita. Monet ovat toisen maailmansodan aikaisia sotahistoriallisia jäännöksiä. Nekin on otettava huomioon maankäytön suunnittelussa historiallisesti merkittävänä rakenteina ja kohteina, osana kulttuuriympäristöä.</p> <p>Kulttuurihistoriallisen tien merkinnällä on osoitettu kaksi historiallista tietä: Seitajärven museotie Savukoskella sekä Soppelan-Joutsijärven polkutie Sallassa.</p> <p>Kaava-alueelta tunnetaan vain neljä vedenalaisen kulttuuriperinnön kohdetta, niistä vain yksi on toistaiseksi luokiteltu kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Vesistöhankeiden osalta on syytä varautua selvitysten/arkeologisten vedenalaisinventointien tekemiseen.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu myös merkittävät II maailmansodan aikaiset sotahistoria-alueet tai –kohteet (maS) sekä RKY:n kuuluvat kohteet merkinnällä kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde (maV)</p> <p>Täydennetään koko maakuntakaava-aluetta koskevaa suunnittelumääräystä: ”<i>Suunniteltaessa sellaisen alueen käyttöä, jolla on kiinteä muinaisjäännös, on neuvoteltava Museoviraston kanssa sekä varauduttava tarpeellisiin selvityksiin</i>”.</p> <p>Muinaisjäännöksiä koskeva suunnittelumääräys koskee myös vedenalaisia muinaisjäännöksiä.</p>
<p>Sekä SM-kaavamääräyksen että merkittävien II maailmansodan aikaisten sotahistoria-alueiden tai -kohteiden suojelumääräyksestä (maS) puuttuu edelleen: ”Aluetta koskevista maankäyttöhankkeista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto”. Tämä on tarpeen lisätä.</p> <p>Alueen kaikkien muinaisjäännösten sijoittuminen kunnittain voidaan hahmottaa yleispiirteisesti kaavan kulttuuriympäristöjen liitekartoilta. Aiemmin noudatetun käytännön mukaan muinaisjäännöksistä ollaan tekemässä päivitykset vuoden 2004 Lapin liiton julkaisuun ”Itä-lapin kiinteät muinaisjäännökset” sekä ”Rovaniemen kiinteät muinaisjäännökset” -julkaisu. Ne sisältävät myös kohteiden tarkemmat sijaintikartat. Kaavan liitteeksi laadittava syyskuun 2013 tilanteeseen päivittyvä luettelo ei ole ollut vielä valmiina tammikuussa 2016.</p>	<p>Lisätään kaavamääräyksiin lausuntopyyntövelvoite.</p> <p>Merkitään tiedoksi. Kaava-aineistoa täydennetään muinaisjäännös -julkaisulla.</p>

Maakuntakaavaluonnoksessa esitettiin kaksi vaihtoehtoista Kemijoen vesistön vesiallasvaihtoehtoa: säännöstelyrajojen kasvattaminen Kemijärvessä sekä kokonaan uusi Kemihaaran allas. Näistä jälkimmäinen on valittu suunnittelun perustaksi. Aiemmassa 1990-luvun suunnitteluvaiheessa Vuotoksen altaan tarve perusteltiin ensisijaisesti energiantuotannolla sekä työllistämisaikutuksilla, Kemihaaran nimellä suunniteltavaa allasta puolestaan Rovaniemen tulvansuojelulla.

Kemihaaran altaan vaikutusten arvioinnissa ei ole otettu huomioon sen alle jääviä muinaisjäännöskohteita. Kaavaselistusta on tarpeen täydentää hankkeesta arkeologiseen kulttuuriperintöön aiheutuvien vaikutusten osalta. Vaikutukset saattavat olla huomattavia, Kemihaaran allasta vastaavan Vuotoksen alueeltakin tunnettiin inventointien jälkeen 114 muinaisjäännöstä Pelkosenniemen ja Savukosken alueella. Myös alueen nykyvesistöistä sekä soiden peittämiltä alueilta, muinaisten virtavesien kohdilta ja muinaisaltaista ja niiden rannoilta, voi paljastua erilaisia muinaisjäännöskohteita.

Allashankkeen toteuttaminen edellyttää arkeologisten tutkimusten suorittamista altaan alle jäävillä muinaisjäännöskohteilla. Niihin on varattava useiden vuosien kenttätyöt. Museovirasto kiinnittää huomiota siihen, että asiasta tulee neuvotella muinaismuistolain (295/1963) 13 §:n mukaisesti hyvissä ajoin Museoviraston kanssa.

Kaavan taustaksi laaditussa Natura –alueita koskevassa selvityksessä on tuotu esille vaikutukset arkeologiseen perintöön. Selvityksessä todetaan myös, että altaan toteuttaminen edellyttää Museoviraston hyväksymää suunnitelmaa muinaisjäännösten dokumentoimiseksi ja lain edellyttämää lupaa muinaisjäännöksiin kajoamiseen ennen ympäristön muuttamista. Täydennetään myös kaavaselistusta arkeologiseen kulttuuriperintöön aiheutuvien vaikutusten osalta.

Koko kaava-alueita koskevassa suunnittelumääräyksessä on todettu neuvotteluvelvoite Museoviraston kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut 4.2.2015 Rovaniemen - Itä-Lapin maakuntakaavaluonnoksesta lausunnon, jossa todettiin, että kaavaluonnoksessa näkyvät hyvin Pohjois-Suomen yhteiset kehittämistavoitteet, kuten Barentsin, Koillis-Suomen ja Länsi-Lapin käytävät sekä matkailun kehittämissyöhykkeet sekä muut maakunnan kehittämisen kannalta tärkeitä alueidenkäyttökysymykset. Lausunnossa esitettiin joitakin huomautuksia kaavaluonnoksen sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan ja 1. vaihemaakuntakaavan merkintöjen eroavuuksista maakuntarajan alueilla. Niitä on kaavaehdotuksessa tarkistettu lausunnon ja käydyn neuvottelun perusteella seuraavasti:

-Syötteen kansallispuistoon sisältyvät alueet Posiolla on sisällytetty matkailun vetovoima-alueeseen. Merkintä ei kuitenkaan täysin noudata suojelun rajoja eikä jatkuvuutta Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan merkintään.

-Maaseudun kehittämisen kohdealueet Ranualla ja Posiolla ulottuvat maakuntarajalle ja viivamerkintä jatkuu paikoin rajan yli, vaikka vastaavaa merkintää ei ole Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Kitkajärven rantakyläasutusta kuvaava merkintä on otettu kuitenkin huomioon Kuusamon strategisen yleiskaavan luonnoksessa.

-Posion itäosaan ja Sallaan on osoitettu kaivostoiminnan kehittämissyöhyke, joka jatkuu Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon alueille. Mineraalivyöhykkeitä selvitetään Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihekaavassa ja merkintätavassa pyritään yhdenmukaisuuteen.

-Luonnonsuojelun alueiden välille osoitettuja ekologisen yhteistarpeen merkintöjä on tarkistettu ja poistettu suojelun alueiden sisäisiä merkintöjä.

Merkittään tiedoksi.

Tarkistetaan matkailun vetovoima-alueen rajausta.

Rajataan maaseudun kehittämisen kohdealueet koskemaan Lapin maakunnan aluetta.

Merkittään tiedoksi.

Merkittään tiedoksi.

<p>-Livojoen varsi on kaavaehdotuksessa merkitty MY - ja MU-alueena, mikä korostaa hyvin Livojoen luonto- ja virkistysarvoja. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa Livojokea koskee arvokkaan vesistön merkintä, lisäksi 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa se on tärkeä vesiretkelyreitti.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Maakuntakaavaehdotukseen on tehty täydennyksiä ja tarkistuksia luonnoksen jälkeen. Mustavaaran kaivosalue on lisätty Taivalkosken ja Posion kuntien hyväksymän osayleiskaavan mukaisesti. Maakuntakaavaehdotukseen on lisätty maatalousalueita ja MY - alueita, joista osa rajautuu maakuntarajaan. Alueet eivät jatku Pohjois-Pohjanmaan puolella.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan vahvistetussa 1. vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Kuusamoon maakuntarajalle tuulivoimaloiden alue, mutta sen laajentamiselle Posion puolelle ei ole nähty tarvetta. Rajan tuntumassa on vireillä lisäksi Maaningan tuulipuistohankkeen YVA-menettely, jonka pohjalta ratkaistaan alueen mahdollinen osoittaminen 3. vaihemaakuntakaavassa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>-Kitkajärvi on Kuusamon puoleiselta osalta esitetty Pohjois-Pohjanmaan maisema-alueiden inventoinnissa maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Maisema-alueen merkintä sekä matkailu- ja virkistysvyöhykkeiden ja -reittien merkintöjä tarkistetaan parhaillaan laadittavana olevassa 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksesta huomautettavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Puolustusvoimat (Pääesikunta)</u></p>	
<p>Pääesikunta esittää, että puolustusministeriö huomioi Lapin liitolle antamassaan lausunnossa Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan lausunnossa (2. viiteasiakirja) esittämien asiat seuraavat kannanotot huomioiden.</p>	
<p>Javarusjärven länsipuoliselle alueelle merkitty eah merkintä on riittävä, mutta ko. merkinnän kuvauksessa ja kaavamääräyksessä tulee huomioida se, että ko. alue ei ole tällä hetkellä Puolustusvoimien pysyvässä käytössä. Alue on suunniteltu hankittavaksi Puolustusvoimien käyttöön, lähinnä suoja-alueeksi. Kaavamerkinnän kuvausta sekä kaavamääräystä tulee täsmentää siten että se huomioi edellä esitetyn asian.</p>	<p>Täydennetään eah-merkinnän selitystä: ”<i>Merkinällä osoitetaan sellaiset puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevat tai sellaiseksi suunnitellut harjoitusalueet, joilla liikkuminen on osittain rajoitettua</i>”.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta.</p>
<p>Puolustusvoimat on esittänyt kaavan valmisteluvaiheessa varattavaksi alueita myös Javaruksentien koillispuolelta Puolustusvoimien harjoitusalue tai ampuma- ja harjoitusaluekäyttöön. Maakuntakaavaehdotukseen ei ole merkitty ko. alueita Puolustusvoimien esittämällä tavalla. Vähintään tulee huolehtia siitä, että näille alueille ei kohdistu mitään sellaista alueidenkäyttöä, joka tulisi estämään Puolustusvoimien suunnitteleman alueen käytön Puolustusvoimien toimintaan.</p>	<p>Javaruksentien koillispuoli on osoitettu maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena.</p> <p>Maakuntakaavaratkaisu pohjautuu eri intressitahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena syntyneeseen kompromissiin.</p> <p>Ratkaisu on 11.2.2015 PV:n kanssa käydyn neuvottelun mukainen.</p>
<p>Kantatien 82 (Rovaniemi-Kemijärvi-tie) eteläpuolella oleva alue voi olla EP1 merkinnällä. EP1 merkinnän kaava määräystä tulee täsmentää siten, että alueelle ei tule uutta asutusta eli melulle altistuvien määrä ei tulevaisuudessa lisäänty. Erityisesti tämä koskee kaavamääräyksen kohtaa jossa mainitaan asutuksen täydentäminen.</p>	<p>EP1 –merkintää koskee suunnittelumääräys: ”<i>Alueella olevaa asutusta saa täydentää, rakennuksia peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella</i>”.</p>

<p>Tämä ei saa tarkoittaa kokonaan uusien asuinrakennuksien rakentamista alueelle.</p>	<p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen melualue – merkintää (me 1) koskee suunnittelumääräys: ”Alueella jo olevan asutuksen ja muun melulle herkän toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista”.</p> <p>Maakuntakaavasuunnittelussa on sovellettu opasta Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013, jonka mukaan alueille, joiden melutaso Lden on 55-60 dB, voidaan hyväksyä pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii asumiseen erityisen hyvin tai jos toimenpiteelle on muita erityisen hyviä perusteita.</p>
<p>Pääesikunnan näkemyksen mukaan Sarrijärven alueella on kaavaehdotuksessa merkitty EAH-alueeksi.</p>	<p>Sarrijärven alue on osoitettu EAH-alueeksi.</p>
<p>Pääesikunnan näkemyksen mukaan Sev-merkintää ei ole käytetty räjähdevarastojen suoja-alueille vaan kaavaehdotuksessa on käytetty niissä sv-merkintää.</p>	<p>Merkinnällä sev osoitetaan SEVESO-direktiivin mukainen konsultointivyöhyke. TUKESin luettelossa kemikaalilaitosten konsultointivyöhykkeistä ei ole puolustusvoimien räjähdevarastoja.</p>
<p>Pääesikunnan näkemyksen mukaan varalaskupaikkojen suojavyöhykettä (sv1) koskevaan kaavamääräykseen ei ole tarkoituksenmukaista vaatia rakentamismääräystä, koska ko. kaavamääräykseen ei liity MRL:n 33 §:n mukaista rakentamisrajoitusta. MRL:n mukaan rakentamismääräyksiä voidaan antaa vain alueilla, joilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.</p>	<p>Korvataan rakentamista koskeva suunnittelumääräys: ”Suunniteltaessa rakentamista alueelle tulee puolustusvoimille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen” suunnittelumääräyksellä: ”Lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista on pyydetävä puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain 864/2014 158 § mukainen lausunto Trafilta”.</p>
<p>Puolustusvoimat (Logistiikkalaitoksen esikunta) Lapin liitto on osittain ottanut huomioon Puolustusvoimien lausunnon BL1043. Puolustusvoimat esittää alla olevat täydennykset / muutokset lisättäväksi kaavaehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Rovajärven alue</u></p> <p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalue on puolustusvoimien tärkein harjoitusalue. Nykyiseen maakuntakaavaan ei tule sallia heikennyksiä, jotka vaikeuttavat ampuma- ja harjoitustoiminnan suunnittelua ja toteutusta. Javarusjärven länsipuoliselle alueelle merkitty eah merkintä on riittävä, mutta ko. merkinnän kuvauksessa ja kaavamääräyksessä tulee huomioida se, että ko. alue ei ole tällä hetkellä Puolustusvoimien pysyvässä käytössä. Alue on suunniteltu hankittavaksi Puolustusvoimien käyttöön, lähinnä suoja-alueeksi. Kaavamerkinnän kuvausta sekä kaavamääräystä tulee täsmentää siten että se huomioi edellä esitetyn asian.</p>	<p>Täydennetään merkinnän selitystä: ”Merkinnällä osoitetaan sellaiset puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevat tai sellaiseksi suunnitellut harjoitusalueet, joilla liikkuminen on osittain rajoitettua”.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta.</p>
<p>Puolustusvoimat on esittänyt kaavan valmisteluvaiheessa varattavaksi alueita myös Javaruksentien koillispuolelta Puolustusvoimien harjoitusalue tai ampuma- ja harjoitusaluekäyttöön. Maakuntakaavaehdotukseen ei ole merkitty ko. alueita Puolustusvoimien esittämällä tavalla (liite 4). Vähintään tulee huolehtia siitä, että näille alueille ei kohdistu mitään sellaista alueiden käyttöä, joka tulisi estämään Puolustusvoimien suunnitteleman alueen käytön Puolustusvoimien toimintaan.</p>	<p>Javaruksentien koillispuoli on osoitettu maakuntakaavassa maa- ja metsätalousvaltaisena alueena.</p> <p>Maakuntakaavaratkaisu pohjautuu eri intressitahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena syntyneeseen kompromissiin.</p> <p>Ratkaisu on 11.2.2015 PV:n kanssa käydyn neuvottelun mukainen.</p>

<p>Kantatien 82 (Rovaniemi-Kemijärvi-tie) eteläpuolella olisi parempi käyttää EAH-merkintää niiltä osin, kuin melutaso ylittää 55 dB LAeq. Muilta osin kantatien 82 (Rovaniemi-Kemijärvi-tie) eteläpuolella oleva alue voi olla EP1-merkinnällä. EP1-merkinnän kaavamääräystä tulee täsmentää siten, että alueelle ei tule uutta asutusta eli melulle altistuvien määrä ei tulevaisuudessa lisääny. Erityisesti tämä koskee kaavamääräyksen kohtaa, jossa mainitaan asutuksen täydentäminen. Tämä ei saa tarkoittaa kokonaan uusien asuinrakennuksien rakentamista alueelle.</p> <p>Riippumatta pohjoiseen esitetyistä laajennuksista tulee harjoitusalueen eteläosa edelleen olemaan tärkein osa harjoitusaluetta. Ehdoton tarve puolustusvoimille on, että alueen eteläosasta kyetään ampumaan kohti pohjoista kuten nyt. Kantatie 82: n eteläisen puolen merkinnät ja rakentamisrajoitukset tulee säilyttää entisellään, johtuen tien pohjoispuolen keskeisistä tulasema-alueista ja ammunnoista aiheutuvasta melusta. Tällä hetkellä kaavaan on kirjattu, että "alueella olevaa asutusta saa täydentää, rakennuksia peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella - suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen". Kaavateksti ei saa aiheuttaa tilannetta, jossa alueen eteläisiä tulasemia jouduttaisiin siirtämään pohjoisemmaksi.</p> <p>Tarve laajennusalueille on syntynyt siitä, että aluetta voitaisiin käyttää kaksipuoleiseen taistelun harjoitteluun. Pohjoisten alueiden laajennukset eivät poista eteläisten alueiden tarvetta.</p>	<p>EP1 –merkintää koskee suunnittelumääräys: <i>"Alueella olevaa asutusta saa täydentää, rakennuksia peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella".</i></p> <p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen melualue – merkintää (me 1) koskee suunnittelumääräys: <i>"Alueella jo olevan asutuksen ja muun melulle herkin toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista".</i></p> <p>Maakuntakaavasuunnittelussa on sovellettu opasta Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013, jonka mukaan alueille, joiden melutaso Lden on 55-60 dB, voidaan hyväksyä pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii asumiseen erityisen hyvin tai jos toimenpiteelle on muita erityisen hyviä perusteita.</p> <p>Kaavaehdotuksen maankäyttöratkaisu on laadittu 11.2.2015 puolustusvoimien kanssa käydyssä neuvottelussa sovitun mukaisesti.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Tämän lausunnon liitteenä 4 on v. 2016 päivitetty melualuekartta. Puolustusvoimat esittää, että melualueet merkitään muualla Suomessa vakiintuneen käytännön mukaan 55 dB LAeq ja 50 dB LAeq. Vastaavasti tulee korjata kaavamääräyksiä. Melualueita 60 dB LAeq ei ole syytä merkitä lainkaan, vaan 55 dB LAeq ja 50 dB LAeq riittävät.</p>	<p>Maakuntakaavasuunnittelussa on sovellettu opasta Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013, jonka mukaan alueille, joiden melutaso Lden on 55-60 dB, voidaan hyväksyä pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii asumiseen erityisen hyvin tai jos toimenpiteelle on muita erityisen hyviä perusteita. Näin ollen 60 dB melualue on syytä esittää maakuntakaavassa. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p>
<p>Esitetään, että poronhoidon kohde -merkinnät poistetaan Rovajärven ampuma-alueen keskiosista. Mikäli kohteet merkitään maakuntakaavaan, Rovajärven porotalouden neuvottelukunnalla ei ole enää mahdollisuutta sovittaa toimintoja muuttuvassa tilanteessa molempia osapuolia tyydyttävästi. Haitta koskettaa sekä Puolustusvoimia että paliskuntaa.</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Toisaalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille.</p>

<p>Lapin liittoa pyydetään huomioimaan Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen laajenemistarpeet myös tulevaan Pohjois-Lapin maakuntakaavaan (liite 4).</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Pyhä-Kallion paliskunnan erotusaidat sekä laidunkierroaidat osa-aluemerkinnällä poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue/kohde/aita (ph). Alueen päämaankäyttöluokka on ampuma- ja harjoitusalue (EAH).</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on pyritty yhteen sovittamaan erilaisia maankäyttöintressejä.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen ja joustava. Maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa muuttaa tai aluevarauksesta voidaan myös luopua edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Tuulivoimamääräykset</u> Puolustusvoimat esittää koko maakuntakaava-alueita koskevaan kaavamääräykseen tuulivoiman osalta lisäystä seuraavasti: ”Tuulivoima-alueita suunniteltaessa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet”.</p> <p>Kyseinen lause tulee selvyysyistä viedä näkyville myös kaavamerkintöjen tv ja tv1 kohdalle.</p>	<p>Täydennetään koko kaava-alueita koskevaa suunnittelumääräystä: <i>”Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä selvittävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset tutkajärjestelmiin, puolustusvoimien radioyhteyksiin ja muihin viestintäjärjestelmiin”.</i></p> <p>Koko kaava-alueita koskeva suunnittelumääräys koskee myös tv ja tv-1 -alueita.</p>
<p><u>Räjähdevarastojen suoja-alueet</u> Misin (Venevaara) ja Someroharjun (Pahkamaa) räjähdevarastojen ympärille tulee merkitä käyrät A (ulompi) ja B (sisempi) sekä niihin liittyvät suunnittelu ja rakentamismääräykset. C-ympyrää ei tule merkitä. Kartat ovat liitteinä 2 ja 3.</p> <p>SUOJAVYÖHYKE A (ulompi vyöhyke): Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.</p> <p>Rakentamismääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustushallintoa palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa sairaalaa, vanhainkotiä, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta</p> <p>Suunnittelumääräys: Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.</p> <p>SUOJAVYÖHYKE B (sisempi vyöhyke): Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.</p> <p>Rakentamismääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustusvoimia palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa koulua tai asutustaajamaa eikä sairaalaa, vanhainkotiä, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta. Merkintä ei estä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjausta.</p> <p>Suunnittelumääräys: Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen aluevarausten rajauksia tulee myös tulkita pääosin yleispiirteisesti.</p> <p>Mikäli kaavassa osoitettavat suojavyöhykemerkinnät (sv) ovat päällekkäisiä, osoitetaan maakuntakaavassa kohde uloimman rajauksen mukaisesti. Kaavaan kuuluvissa aluekuvauksissa esitetään varausperusteet maakuntakaavamerkinnöille. Kaavaselostuksessa ja aluekuvauksissa tuodaan esille merkintään liittyvät sisemmät suojavyöhykkeet ja niiden merkitys. Muutetaan suojavyöhykettä koskeva merkintä suojavyöhyke A:n mukaiseksi.</p>

<p><u>Varalaskupaikat</u></p> <p>Vuojärven (sv1 1992), Norvajärventien (Rovaniemi) (sv1 1990) ja Simontien (Ranuan ja Simon kunnanrajalla) (sv1 1991) varalaskupaikkojen kohdalle kaavakarttaan on merkitty 3LOGR:n lausunnon 16.2.2015 mukaisesti 12 km:n säteinen ympyrä. Kyseiseltä alueelta on lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista pyydetty puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain mukainen lausunto Trafilta.</p> <p>Suunnittelumääräys: Kaikista yli 50 metriä korkeista rakennuksista, rakennelmista ja rakenteista tulee pyytää Puolustusvoimien lausunto.</p>	<p>Korvataan rakentamista koskeva suunnittelumääräys: ”<i>Suunniteltaessa rakentamista alueelle tulee puolustusvoimille varata mahdollisuus lausunnon antamiseen</i>” suunnittelumääräyksellä: ”<i>Lentoesteen muodostavista mastoista ja rakenteista on pyydetty puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain 864/2014 158 § mukainen lausunto Trafilta</i>”.</p>
<p><u>Melualueet</u></p> <p>Someroharjun ampumaratojen melualueet (Pahkamaa) puuttuvat kaavakartasta. Niistä viralliseen kaavakarttaan tulee merkitä 60 dB LAImax ja 65 dB LAImax vyöhykkeet kaavamääräyksineen. Ne ovat liitteenä 1. Melualuetta 70dB (AImax) ei pidä merkitä.</p> <p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen melualueet 50dB LAeq ja 55dB LAeq on merkittävä kaavakarttaan määräyksineen. Päivitetty kartta on liitteenä 4.</p> <p>Melualueiden kaavamääräykset tulee merkitä seuraavasti:</p> <p>Ampumaratojen melualueet (Pahkamaa)</p> <p>me 1 Ampumaratamelualueen raja Ampumaratamelu on yli 65 dB LAImax</p> <p>Rakentamismääräys: Alueella ei sallita uusien asuinrakennusten rakentamista, vaan ainoastaan olevien asuinrakennusten peruskorjaaminen ja laajentaminen, mikä ei lisää uusien asuntojen lukumäärää, on sallittu. (tarkoituksena on, että myös yleiskaavaan vaaditaan MRL 43.2 §:n mukaisen rakentamisrajoituksen lisääminen kaavamääräykseen)</p> <p>me 2 Ampumaratamelualueen raja Ampumaratamelu on yli 60 dB LAImax</p> <p>Rakentamismääräys: Alueella ei sallita uusien loma- tai vapaa-ajanasuntojen rakentamista, vaan ainoastaan olevien asuinrakennusten peruskorjaaminen ja laajentaminen, mikä ei lisää uusien loma- tai vapa-ajanasuntojen lukumäärää, on sallittu. (tarkoituksena on, että myös yleiskaavaan tulee vaatia MRL 43.2 §:n mukaisen rakentamisrajoituksen lisääminen kaavamääräykseen)</p> <p>Suunnittelumääräys: Asuntoja tai muita melulle herkkiä toimintoja käsittävistä hankkeista on pyydetty puolustusvoimien lausunto.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavan mittakaava huomioon ottaen aluevarausten rajouksia tulee myös tulkita pääosin yleispiirteisesti.</p> <p>Koko maakuntakaava-alueen koskevien suunnittelumääräyksien mukaan: ”<i>Meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi maankäytön, liikenteen ja rakentamisen suunnittelussa sekä rakentamisen lupamenettelyissä on otettava huomioon valtioneuvoston päätös melutasojen ohjearvoista. Tuulivoimaloiden osalta on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista</i>”.</p> <p>Ampumaratamerkintään (EA) liittyy merkintäkohtainen suunnittelumääräys: ”<i>Alueen läheisyyteen ei tule suunnitella sijoitettavaksi uusia asuinalueita tai muita sellaisia toimintoja, jotka ovat herkkiä melulle</i>”.</p>
<p>Ampuma- ja harjoitusalueet (Rovajärvi)</p> <p>me 1 Ampumamelualueen raja Ampumamelu on yli 55 dB LAeq</p> <p>Rakentamismääräys: Alueella ei sallita uusien asuinrakennusten, loma- tai vapaa-ajanasuntojen rakentamista, vaan ainoastaan olevien rakennusten peruskorjaaminen ja laajentaminen, mikä ei lisää uusien</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmennetty alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p> <p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen melualue – merkintää (me 1) koskee suunnittelumääräys: ”<i>Alueella jo olevan asutuksen ja muun melulle herkän</i></p>

<p>asuntojen lukumäärää, on sallittu. (tarkoituksena on, että myös yleiskaavaan tulee vaatia MRL 43.2 §:n mukaisen rakentamisrajoituksen lisääminen kaavamääräyksiin)</p> <p>me 2 Ampumamelualan raja Ampumamelu on yli 50 dB LAeq</p> <p>Suunnittelumääräys: Asuntoja tai muita melulle herkkiä toimintoja käsittävistä hankkeista on pyydettyä puolustusvoimien lausunto.</p>	<p><i>toiminnan säilyttäminen ja täydentäminen on mahdollista”.</i></p> <p>Maakuntakaavasuunnittelussa on sovellettu opasta Melun ja tärinän torjunta maankäytön suunnittelussa Opas 2/2013, jonka mukaan alueille, joiden melutaso Lden on 55-60 dB, voidaan hyväksyä pienimuotoista täydennysrakentamista, jos alue muuten sopii asumiseen erityisen hyvin tai jos toimenpiteelle on muita erityisen hyviä perusteita.</p> <p>EP1 –merkintää koskee suunnittelumääräys: ”Alueella olevaa asutusta saa täydentää, rakennuksia peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella. Suunniteltaessa alueelle käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen”.</p> <p>Muutoin Rovajärven alueen päämaankäyttöluokaksi on osoitettu ampuma- ja harjoitusalue (EAH), johon sisältyy ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Kaavaehdotuksen maankäyttöratkaisu on laadittu 11.2.2015 puolustusvoimien kanssa käydyssä neuvottelussa sovitun mukaisesti.</p>
<p><u>Jatkotyö</u></p> <p>Maakuntakaavakartassa on ilmeisesti mittakaavajana väärä. Asia pyydetään tarkistamaan ja tarvittaessa korjaamaan.</p>	<p>Tarkistetaan mittakaavajana esitetyn mukaisesti.</p>
<p><u>Säteilyturvakeskus</u></p> <p>Mahdollisten Rovaniemen ja Itä-lapin maakuntakaavan alueelle tulevien kaivoshankkeiden ja malminrikastamoiden säteilyturvallisuuskohdat selvitetään tapauskohtaisesti, joten Säteilyturvakeskuksella ei ole erityistä lausuttavaa kaivostoiminnan alueiden sijoittumisesta maakuntakaavaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Maakuntakaavassa suunnitellaan myös uusien voimajohtojen rakentamista. Säteilyturvakeskus suosittelee välttämään asuntojen, päiväkotien, koulujen ja muiden lasten pysyvään oleskeluun tarkoitettujen tilojen sijoittamista paikkoihin, joissa magneettivuon tiheys ylittää jatkuvasti 0,4 µT. Tämä arvo voi ylittyä seuraavilla arvioituilla etäisyyksillä voimajohtojen keskilinjasta: 100 m (400 kV) 70 m (220 kV) ja 40 m (110 kV). Etäisyydet riippuvat voimajohtojen rakenteesta ja virrasta. Jos rakennetaan yllä mainittuja etäisyyksiä lähemmäksi, magneettikentät on arvioitava tapauskohtaisesti. STUKin suositus on hyvä huomioida voimajohtojen tarkempaa sijoitusta suunniteltaessa. Maakuntakaavan yleispiirteisen luonteen vuoksi STUKin ei ole tarvetta antaa tarkempia suosituksia voimajohtojen linjauksista Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p><u>Tornion tulli</u></p> <p>Tornion Tullilla ei ole lausuttavaa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotukseen.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Keskeiset yhteisöt	Esitys vastineeksi
<p><u>MTK-Lappi</u> MTK-Lappi esittää pyydettyinä lausuntonaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta seuraavaa: Maakuntakaavaa on valmisteltu hyvässä yhteistyössä alueen asukkaita ja yrittäjiä kuullen. Elinkeinojen erityistarpeita on kuultu ja asukkaat ovat päässeet mukaan valmisteluun.</p> <p>Juuri valmistuneen Lapin metsäohjelman (2016-2020) mukaan Lapin metsät mahdollistavat runsaan puun käytön (2,57 milj. m3) ja jalostuksen lisäyksen maakunnassa. Yhtenä Lapin metsäohjelman päätavoitteista on uusien metsäalan investointien tukeminen. Kemijärvelle ja Kemiin suunnitellaan biojalostamoita, jotka käyttäisivät paikallista raaka-ainetta (pääasiassa mäntyä) ja työllistäisivät satoja paikkakuntalaisia. Myös energiapuun käytön lisäämistä suunnitellaan. Kaikessa kaavoittamisessa onkin huomioitava metsätalouden nousun mahdollisuudet sekä myötävaikutettava metsätalouden toiminnan ja investointien jatkumiseen.</p> <p>Kaavoittaminen on oleellisessa roolissa joko puun käytön edistäjänä tai puun käytön rajoittajana, eikä kaavamerkinnöillä pidä asettaa rajoitteita.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Tarkistetaan kaavaa Lapin metsäohjelman (2016-2020) osalta ja täydennetään kaavaselostusta.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p>
<p><u>Paliskuntain yhdistys</u></p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava on siirtymässä ehdotusvaiheeseen. Kaavassa osoitetaan poronhoitoon merkittävästi vaikuttavaa maankäyttöä, kuten Rovaniemen ja Sodankylän välinen rautatielinjaus, Rovajärven ampuma-alueen laajennus sekä Kemihaaran allasalue. Lisäksi kaavaan merkitään muun muassa tuulivoiman ja turpeen tuotantoon soveltuvia alueita. Toisaalta kaavassa turvataan myös poronhoidon alueidenkäytöllisiä edellytyksiä uusien kaavamääräyksin ja -merkinnöin.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain muutos Maankäyttö- ja rakennuslakia (MRL 132/1999) ollaan samanaikaisesti muuttamassa. Muutoksen myötä maakuntakaavojen ja kuntien yhteisten yleiskaavojen vahvistusmenettely poistuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännöstä. Pyrkimyksenä on korostaa maakunnan liittojen itsehallinnollista roolia sekä lyhentää kaavoitukseen liittyvää päätös- ja muutoksenhakuprosesseja. Samalla tavoitteena on edistää viranomaisten välisen vuorovaikutuksen oikea-aikaisuutta kaavoituksessa ja valtion intressien ennakkollista huomioon ottamista.</p> <p>Hallituksen esityksen mukaisesti lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset ministeriöiden kuulemisesta kaavoitusprosessin aikana; lisäksi ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä maakuntakaavapäätöksestä tiedottamisesta ja voimaantulosta. Lakimuutoksen myötä kaavojen muutoksenhakumenettelyt siirtyvät hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.</p> <p>Muutos vaikuttaa myös tämän lausuttavana olevan maakuntakaavan vahvistuskäytäntöön. Lakimuutoksen vuoksi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotus tulee yleisesti kuultavaksi myöhemmin vuonna 2016. Tällöin kaavasta voivat lausua myös asianosaiset paliskunnat.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen kanssa yhtäaikaaisesti on ympäristöministeriössä tekeillä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) ajantasaisuuden arviointi ja</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain muutos on tullut voimaan 1.2.2016.</p>

<p>tarkastaminen vuosina 2015- 2017. On äärimmäisen tärkeää, että poronhoidon alueidenkäyttöllinen oikeus otetaan huomioon näissä samanaikaisissa uudistuksissa.</p>	
<p>Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa</p> <p>Poronhoito on elinkeinona riippuvainen mahdollisimman laajoista ja yhtenäisistä laidunalueista, ja sen vuoksi maakuntakaavatasoisten kokonaisuuksien maankäytön suunnittelu vaikuttaa suoraan elinkeinon kestävään jatkuvuuteen. Poronhoitoon liittyvillä kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä tulee olemaan merkitystä kaikissa yksityiskohtaisemmissa kaavoissa ja myös muussa alueiden ja luonnonvarojen käytön suunnittelussa. Siksi on erittäin tärkeää saada ne asianmukaisesti merkittyä.</p> <p>Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (poronhoitolaki, PHL 84811990.) Poronhoitolain lisäksi valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa (VAT) todetaan poronhoidon erityisasema ja edellytetään, että poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset. Maakuntakaavoja laadittaessa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta ja edistettävä niiden toteuttamista (MRL 24.2 §). Velvoite koskee oikeudellisesti kaikkea kaavoitusta. Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa (MRL 28 §) edellytetään kiinnitettävän erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Poronhoito on poronhoitoalueella keskeinen osa alueen elinkeinoelämää ja laajojen maa-alueiden käyttäjänä altis muun maankäytön vaikutuksille. Lisäksi poronhoito on poronhoitoalueella alueen keskeisintä kulttuuriperintöä.</p> <p>MRL 28.4 §:ssä edellytetään myös, että kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta, sekä sitä, ettei maanomistajalle tai <i>muulle oikeuden haltijalle</i> aiheudu kaavan toteuttamisesta kohtuutonta haittaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kaavan vaikutukset poronhoitoon</p> <p><i>Poronhoidon kaavamerkinnät ja -määräykset</i></p> <p>Kaavoituksessa on erityisesti Lapissa kehitetty poronhoitoa huomioivia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Porojen vapaa laidunnusoikeus koskettaa koko poronhoitoaluetta (PHL 3 §), tämä oikeus on huomioitu kaavaselostuksessa. Koko maakuntakaava- aluetta koskeva suunnittelumääräys turvaa myös osaltaan elinkeinon alueidenkäyttöön liittyviä lakisääteisiä oikeuksia. Jotta poronhoito koko poronhoitoalueella huomioitaisiin poronhoitolain ja VAT:n mukaisesti, on kuitenkin tarkoituksenmukaistaja tarpeellista käyttää useita keinoja ja kehittää kaavamerkintöjä edelleen. Tämä tarkoittaa poronhoidolle ominaisia aluevarauksia, kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Elinkeinoon erityisluonne huomioon ottaen on tarpeen merkitä alueita, jotka ovat poronhoidolle ratkaisevan tärkeitä. Tällaisia ovat esimerkiksi eri vuodenaikoina keskeisimmät laidunalueet, paliskuntien toiminnalliset aitapaikka-alueet sekä keskeisimmät porojen kulku- ja kuljetusreitit. Kaavamääräyksellä voidaan lisäksi huolehtia porojen kulkureitin säilymisestä rakennettavan alueen läpi.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue, paliskunnan rajat/esteaikat, poronhoidon kannalta erityisen tärkeät alueet/kohteet/aidat (ph) sekä poroteurastamot (E). Kaavaselostukseen on liitetty paliskuntakohtaiset kartat poronhoidon alueidenkäytöstä.</p>

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on merkitty **ph** -kohdemerkinnöillä erotusaitoja ja pysyviä laidunkiertoaitoja. Suunnittelumääräysten mukaan "Alueen suunnittelussa on turvattava poronhoidolle merkittävien rakenteiden/alueiden säilyminen. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa pysyvän poroaidan kuten työ- ja laidunkiertoaidan kanssa ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään." Kaavaselostukseen voisi lisätä siitä kuinka näiden merkittävien rakenteiden säilyminen turvataan, esimerkiksi ottamalla suunnittelussa huomioon erotuspaikoille johtavat porojen kuljetusreitit.

POROT-hankkeessa kerättiin Rovaniemen ja Itä-Lapin alueen paliskunnissa kattavasti tietoa poronhoidon keskeisistä toiminta-alueista, -rakenteista ja toiminnan laajuudesta. POROT-aineisto tulee paliskuntakohtaisesti näkyviin kaavaselostuksen liitekartoille. Informatiivisuuden nimissä on hyvä, että maakuntakaavaan on liitetty kunkin paliskunnan poronhoidon kannalta erityisen tärkeät laidunalueet ja muut alueet, laidunkierto, kuljetusreitit ym.

M-alueet - Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet poronhoitoalueella

Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet eli **M-alueet** poronhoitoalueella muodostavat pinta-alaltaan merkittävän osan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta. Metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet (**M-I alueet**) on kaavaluonnoksen kartalla sijoitettu pelkästään erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle, vaikka näitä alueita todellisuudessa on koko poronhoitoalueella.

Maatalouden merkitys on monin paikoin pohjoista Suomea vähentynyt ja yhä väheneään päin. Poronhoito sen sijaan on elinvoimainen elinkeino koko nyt käsiteltävän kaavan alueella. Poronhoidon lakisääteisesti olemassa olevaa erityistä maankäytöllistä oikeutta ei ole noteerattu kaavamerkintätasolla poronhoidon suoraan huomioivalla omalla aluemerkinällä (vrt. **MT-merkintä**). Tämän käytännön korjaamiseen olisi syytä ryhtyä koko poronhoitoalueen maakuntakaavoissa. Poronhoito on keskeinen osa maankäytön todellisuutta Rovaniemen ja Itä-Lapin alueella, eikä poronhoidon näkyminen kaavamerkinnoissa sulje muita käyttömuotoja pois.

Alueet, joilla maankäytön päämuotoina ovat poronhoito ja metsätalous olisi syytä merkitä **M-I alueina** kaikkialla poronhoitoalueella. Alueet, joilla lisäksi on maataloutta, voisi merkitä M-alueina, mutta nimen voisi muuttaa muotoon Maa- ja metsätalous sekä poronhoitovaltaiset alueet. Erityisen poronhoitoalueen raja ja sen pohjoispuoli on syytä merkitä kaavaluonnoksessa esitetyllä tavalla.

Täydennetään kaavaselostusta esitetyn mukaisesti.

Merkitään tiedoksi. POROT-aineisto on ollut maakuntakaavoituksessa käytössä.

Merkitään tiedoksi.

Maatalousalueiksi (MT) on osoitettu maatilakeskittymien alueita, jotka ovat pinta-alallisesti rajattavissa. Poronhoito on päällekkäiskäyttönä koko maakuntakaava-alueella. Metsä- ja poronhoitovaltaiset (M-I) alueet on osoitettu erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on pyritty yhteen sovittamaan erilaisia maankäyttöintressejä. Poronhoitolain 3 §:n mukaan poronhoitoa saa poronhoitoalueella harjoittaa maan omistus- ja hallintaoikeudesta riippumatta.

Koko maakuntakaava-alueita koskevien suunnittelumääräysten mukaan *"Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa"*.

<p>Kaavaselostuksessa MY ja MY-1 alueiden listauksessa on päällekkäisyyttä. Ainakin Vintilänkaira ja Kellovuotso ovat listattuna molempiin MY ja MY -1 - alueisiin vaikka niiden tulisi olla MY -1 -listauksessa. Kuva 29 kartassa ei ole selitelaatikossa MY -1 -alueiden selitettä.</p>	<p>Poistetaan Vintilänkaira ja Kellovuotso kaavaselostuksen MY-alueiden listauksesta.</p> <p>Lisätään MY-1 alueiden selite karttaan.</p>
<p>Paliskuntien väliset rajat</p> <p>Maakuntakaavoihin on merkitty paliskuntien väliset rajat. Tässä yhteydessä on tärkeää varmistaa merkintätapojen yhdenmukaisuus. Paliskuntien väliset toimialueiden rajat vahvistaa Lapin aluehallintovirasto. Paliskuntien vahvistetut viralliset rajat tulee siis merkitä kaavaan aina AVI:n vahvistamien sanallisten kuvausten mukaisina. Jos paliskuntien välillä on esteaita, se katsotaan paliskuntien väliseksi toiminnalliseksi rajaksi (PHL 848/1990, 6 §). Niin sanalliset rajakuvaukset kuin paliskuntien välisinä rajoina toimivat esteaidat voidaan merkitä samalla merkinnällä, mutta nämä tiedot tulee tuoda kaavaselostuksessa selkeästi esille.</p>	<p>Maakuntakaavassa on paliskunnan raja / esteaita -merkinnällä osoitettu POROT-aineistosta saadut tiedot hallinnollisista rajoista.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta.</p>
<p>Tuulivoima ja turvetuotanto</p> <p>Tuulivoimaloiden ja tuulivoimapotentiaalisten alueiden aluemarkintöjä koskee kaavamääräys "<i>Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset</i>". Turvetuotantoalueita koskee määräys "...<i>jälkikäyttöä suunniteltaessa tulee pyrkiä turvaamaan alueen poronhoidon edellytykset</i>", turvetuotantopotentiaalisia alueiden kohdalla määräys on ohjaavampi "...<i>jälkikäyttöä suunniteltaessa tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset</i>". Tällaiset kaavamääräykset ovat tarpeellisia, tärkeitä ja edesauttavat poronhoidon parempaa huomiointia maankäytön suunnittelussa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kemihaaran allas</p> <p>Kemihaaran allasalueen vesialue, tekojärvi -merkintää koskee suunnittelumääräys: "Tekoallasta suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakentamisen vesistö- ja ympäristövaikutuksiin sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia. Tekoaltaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelu- ja lupamenettelyssä on varmistettava valtioneuvoston LSL 66 §:n nojalla tehdyn päätöksen toteuttamisedellytykset niin, että Natura 2000 - verkoston yhtenäisyydelle ja luonnonarvoille aiheutuvat heikennykset tulevat korvatuiksi". Allasmerkintää varten on tehty mittava Naturasta poikkeamisen edellytysten selvitys. Kemihaaran altaan toteuttamisella olisi merkittäviä pitkäkestoisia haitallisia vaikutuksia alueen poronhoitoon, vesistöihin ja ympäristöön ja se vaatii Natura-alueen muuttamista. Juuri Natura-arvojen tuhoamisen vuoksi allasaluemerkintä edellyttää valtioneuvoston päätöksen. Valtioneuvosto arvioi selvitykseen perustuen, onko merkintä tarpeen yleisen edun vuoksi ja löytyykö Natura-arvoille riittäviä korvaavia alueita ja toimenpiteitä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kemihaaran allashanketta ajetaan ainutlaatuisen ympäristön, vesiekosysteemin, paikallisten ihmisten elinympäristöjen ja olemassa olevien elinkeinojen kustannuksella. Sitä oikeutetaan yleiseen etuun vedoten; tulvasuojelun varjolla ja aluetaloudellisilla hyödyillä. Yleiseen etuun vedotaan, mutta aluetaloudellisten hyötyjen tarkastelussa ei ole lainkaan otettu huomioon altaan merkittäviä ja pysyviä haitallisia vaikutuksia alueen porotalouteen. Porotalous on</p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys on laadittu maakuntakaavataso tarpeisiin. Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jossa vaikutusten arviointi tarkentuu.</p>

<p>huomattava osa aluetaloutta, eikä sitä voida ohittaa taloudellisten vaikutusten arvioinnissa. Porotalouden suorat ja epäsuorat taloudelliset vaikutukset on otettava mukaan arviointiin.</p> <p>Tulvasuojelun tavoitteet on Kemijoen tulvatyöryhmän toimesta tarpeettomasti asetettu 1/250 vuodessa toteutuvan suurtulvan mukaan ja tällöinkin edellytetään, ettei pelkästään suojella ihmisten turvallisuutta ja terveyttä, vaan myöskin heidän omaisuuttaan. Käytännössä tämä tarkoittanee tulvaherkille alueille rakennettuja taloja. Tulvasuojelun kannalta on muitakin vaihtoehtoja, joista keskeisin ja nopeimmin toteutettavissa oleva on Kemijärven säännöstelytilavuuden kasvattaminen sekä rakennettavat tulvapanekereet. Omaisuuden osalta on mahdollista ottaa vakuutuksia.</p>	<p>Laaditaan lisäselvitys ja täydennetään kaavaselostusta porotalouteen kohdistuvien vaikutusten osalta.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuun palautteeseen antamisessaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p>
<p>Allasmerkintä edellyttää valtioneuvoston päätöksen. Jotta päätös voidaan tehdä informoidusti, olisi taustaselvityksessä huomioitava kaikki vaikutukset. Kemihaaran altaalla on hyvin kiistattomasti haitallisia luontovaikutuksia. Näiden lisäksi sillä olisi paikallisten elinkeinon menetyksen kautta merkittäviä, laaja-alaisia ja pysyviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, joita ei ole otettu huomioon.</p> <p>Tekoallas tuhoaa alueelta pysyvästi porolaitumet ja syö siten elinkeinon harjoittamisen oikeutta Hirvasniemen paliskunnan osakkailta. Vapaa laidunnusoikeus on poronhoitolailta turvattu ja se on tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi (HE 244/1989). Se on alueen poronhoidon jatkuvuuden edellytys. Allasmerkinnän vaikutuksia poronhoitolain takaamaan vapaaseen laidunoikeuteen ja tämän tuhoamiseen ei ole selvitetty. Laidunalueen menetyksestä aiheutuvia taloudellisia kuluja ja näiden korvausvastuita ei myöskään ole tutkittu.</p> <p>Näin mittavan alueiden käyttöä muuttavan asian osoittaminen kaavassa edellyttää perusteellisia selvityksiä. Kemihaaran altaalla olisi monia negatiivisia vaikutuksia positiivisten ohella. Kaavaa laadittaessa tulisi olla selvillä myös toteuttava taho, siten voidaan määritellä vastuut aiheutuvien haittojen ja vahinkojen korvaamisesta. Jos tekoallas merkitään maakuntakaavaan, tulee sen toteuttaminen tutkia perusteellisesti poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Vaikutukset tulee arvioida Hirvasniemen ja ympäröivien paliskuntien osalta ja yhteistyössä näiden paliskuntien kanssa. Arvioon on ehdottoman tärkeää ottaa mukaan perusteelliset arviot myös suorista ja pysyvistä taloudellisista menetyksistä. Niistä kompensatioista, mitä paliskunnille on maksettava osakkaiden elinkeinon menetyksestä. Korvaavista toimenpiteistä on neuvoteltava asianosaisten paliskuntien kanssa. Lapin aiempien tekoallashankkeiden historiallisia virheitä ja oikeudellisia vääryyksiä ei saa päästää toistumaan Kemihaaran tekoaltaan yhteydessä.</p> <p>Kaavaselostuksessa todetaan, että allas sijoittuisi suurimmalta osaltaan Hirvasniemen paliskunnan alueelle (77 %). Oraniemen paliskunnan alueelle sijoittuisi hieman yli 11 % ja Sallan paliskunnan</p>	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaa varten on laadittu Natura-alueita koskeva selvitys. Selvityksessä ja kaavaselostuksessa on tuotu esille Kemihaaran altaasta poronhoidolle aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia. Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua, jossa vaikutusten arviointi tarkentuu. Laaditaan lisäselvitys ja täydennetään kaavaselostusta porotalouteen kohdistuvien vaikutusten osalta.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Maakuntakaavaa laadittaessa ei ole tiedossa hankkeen toteuttajaa. Yksityiskohtaisemmissa suunnittelu- ja lupaprosesseissa määritellään vastuut haittojen ja vahinkojen korvaamisesta.</p>

alueelle 12 % allasalueesta. Altaan alle jäisi 7 % Hirvasniemen paliskunnan kokonaispinta-alasta. Oraniemen paliskunnan eteläosasta jää 1 200 hehtaaria laidunalueita aluevarauksen alle (0,3 % paliskunnan pinta-alasta). Sallan paliskunnan itäreunalta jäisi aluevarauksen alle 1 400 hehtaaria laidunalueita sekä yksi pyyntiäita.

Poronhoidon menetyksiä ei voida arvioida pelkillä prosenteilla paliskunnan pinta-alasta. Hirvasniemen paliskunnan kannalta pelkästään yhtenäisen laidunalan menetys on jo merkittävä, mutta vaikutus kohoa entistä suuremmaksi, sillä paliskunnan parhaat laidunalueet sijaitsevat alueella. Laidunalueiden menetyksen lisäksi allas estää ja muuttaa laidunkierroja altaan alle menetetään aita- ja erotusrakenteita. Selostuksessa todetaan suoraan, että "Altaan rakentamisen seurauksena Hirvasniemen paliskunnan poromäärä puolittuu ja paliskunta saattaa sulautua naapuripaliskuntiin". Tämän yksityiskohtaisemmin vaikutusta ei arvioida, eikä taloudellisia menetyksiä kartoiteta edes alustavasti. Korvaavia toimenpiteitä tai haittaa lieventäviä keinoja ei etsitä. **Silti jo nämäkin asiat huomioiden on selvää, että haitta olisi Hirvasniemen paliskunnan poronhoidon kannalta kohtuuton ja siitä syystä kaava merkintää on pidettävä MRL 28.4 §:n vastaisena.**

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan ”kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa”. Laaditaan lisäselvitys ja täydennetään poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointia maakuntakaavan yleispiirteinen luonne huomioon ottaen.

Rautatielinjaukset

Esitettävistä vaihtoehtoisista linjauksista poronhoidon kannalta vähiten haittaa aiheutuisi **VeAb**:sta, eli ratalinjaus Rovaniemeltä Sodankylään valtatie 4:sta mukaillen. Toinen esitettävä vaihtoehto **VeC** ei ole porotalouden kannalta toivottava, sillä se mm. halkoo enemmän yhtenäisiä laidunalueita. Porokolaririski on täten suurempi ja niiden estäminen vaikeampaa. Kaikesta rautatieliikenteestä on kuitenkin haittaa poronhoidon kannalta, minkä vuoksi on hyvä, että kaavamääräyksellä varmistetaan poronhoidon toimintaedellytysten turvaaminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, mikäli rataa aletaan toteuttaa. Yksityiskohtaisemmassa ratasuunnittelussa tulee suunnitella radan aitaaminen molemmin puolin porovahinkojen estämiseksi. Lisäksi porojen kulku radan poikki on tarpeen mukaan turvattava. Radan jatkosuunnittelu tulee tehdä tiiviissä yhteistyössä asianosaisten paliskuntien kanssa.

Merkitään tiedoksi.

Maakuntakaavassa osoitetaan vaihtoehtoiset ratayhteyslinjaukset Rovaniemi-Sodankylä sekä Kemijärvi-Sodankylä. Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 mukaisella aluerakennesuunnitelmalla mahdollistetaan useita vaihtoehtoisia ratalinjauksia. Jäämerelle johtavasta ratayhteystarpeesta ei ole vielä riittävästi tietoa. Lisäksi valintaan vaikuttavia tekijöitä tullaan käsittelemään myös Pohjois-Lapin maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen ja mahdollistavuuteen ratayhteyksien kehittämisen osalta.

Rovajärven ampuma-alueen laajennus

Rovajärven ampuma-alue on valtakunnallisesti merkittävä puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalue. Aluetta esitetään laajennettavaksi Kögäsnuoman alueella ja Javarusjärven länsipuolella. Pyhä-Kallion paliskunnalla ja puolustusvoimilla on ollut Rovajärven aluetta koskeva sopimus ja neuvottelukunta, joissa pyritään yhteensovittamaan puolustusvoimien toimintaa alueen poronhoidon kanssa. Tällä hetkellä sopimus ei ole voimassa, sillä se päättyi 31.12.2015. Uusia neuvotteluita sopimuksesta ja paliskunnalle aiheutuvien haittojen korvaamisesta käydään parhaillaan, mutta korvausvelvoitteesta ja korvauksen tasosta on huomattava erimielisyys. Toiminnasta aiheutuva haitta paliskunnan poronhoidolle on erittäin merkittävä ja tutkimusten perusteella kiistaton. Ampuma-alueen laajennus sijoittuisi paliskunnan porojen keskeiselle vasoma- ja kesälaidunalueille. Toiminnan laajentuminen olisi siten paliskunnan poronhoidolle erittäin vahingollista ja alueet, joilla poronhoitoa voitaisiin edelleen harjoittaa alkavat käydä vähiin. Näistä syistä ampuma-aluetta ei tule laajentaa. Nykyisellään alueella ei ole päästy yhteisymmärrykseen haittojen korvaamisesta, joten haitat poronhoidolle ovat huomattavat.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset. Toisaalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille.

Maakuntakaavassa on osoitettu Pyhä-Kallion paliskunnan erotusaidat sekä laidunkierroaidat osa-aluemerkinnällä poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue/kohde/aita (ph). Alueen päämaankäyttöluokka on ampuma- ja harjoitusalue (EAH).

	<p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on pyritty yhteen sovittamaan erilaisia maankäyttöintressejä. Maakuntakaavaratkaisu pohjautuu eri intressitahojen kanssa käytyjen neuvotteluiden tuloksena syntyneeseen kompromissiin.</p>
<p>Yhteenveto</p> <p>Maakuntakaavassa on otettu poronhoidon alueidenkäyttöisiä edellytyksiä huomioon uusilla, tarpeellisilla kaavamerkinnöillä ja määräyksillä. M-I eli Metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet tulee merkitä koko poronhoitoalueelle.</p> <p>Kaavassa ehdotetaan muutamia poronhoidolle merkittävää haittaa aiheuttavia asioita. Uusista rautatielinjauksista vähiten haitallinen olisi vaihtoehto, joka mukailee 4-tien maastokäytävää Rovaniemeltä Sodankylään. Rovajärven ampuma-alueita ei tule laajentaa, sillä nykyisellään alueella ei ole päästy yhteisymmärrykseen poronhoidolle aiheutuvien haittojen korvaamisesta ja toiminnan aiheuttamat haitat poronhoidolle ovat erittäin merkittävät.</p> <p>Kemihaaran tekoaltaan merkitseminen maakuntakaavaan mahdollistaa tekoaltaan rakentamista. Altaan rakentamisen vaikutuksia Hirvasniemen paliskunnan poronhoidon kannalta ei ole arvioitu yhteistyössä paliskunnan kanssa. Taloudellisia menetyksiä ei ole arvioitu. Allasmerkinnästä ja aiheutuvien haittojen korvaamisesta ei ole neuvoteltu. Tekoallas tuhoaa porojen vapaan laidunnusoikeuden alueella (PHL 3 §). Aiheutuvien haittojen ja vahinkojen korvausvastuita ei ole tutkittu eikä arvioitu. Korvaavia alueita tai muita toimenpiteitä ei esitetä. Allasmerkintä aiheuttaa Hirvasniemen paliskunnalle kohtuutonta haittaa (MRL 28.4 §). Kaava ei näiltä osin turvaa poronhoidon alueidenkäyttöisiä edellytyksiä (VAT). Kaava on näiltä osin maankäyttö- ja rakennus lain sekä poronhoitolain vastainen, ja sitä on muutettava.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Laaditaan lisäselvitys ja täydennetään kaavaselistusta porotalouteen kohdistuvien vaikutusten osalta.</p>
<p><u>Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry</u> Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (myöhemmin yhdistys) kiittää mahdollisuudesta lausua Itä-Lapin ja Rovaniemen maakuntakaavasta. Yhdistys on huolissaan useista kaavaehdotuksessa esille tulleista asioista, erityisesti kaavan pyrkimyksistä sijoittaa maankäyttöä toimintaa Natura-alueille. Yhdistys pitää näitä toimia olemassa olevan maankäyttölainsäädännön vastaisina.</p> <p>Merkille pantavaa on myös, että kaavassa ei ole yhtään luomerkintää, joilla osoitettaisiin uusia suojelualueita esimerkiksi suojelemaan Lapin viimeisiä suojelemattomia aarniometsiä. Lapin liiton asenneilmapiiri Lapin luontoa kohtaan on hämmästyttävän tyyli kun ottaa huomioon kuinka suuri merkitys Lapin ainutlaatuisella ja puhtaalla luonnolla on matkailulle, Lapin ainoalle kasvavalle elinkeinolle.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä.</p> <p>Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa painotetaan luonnon monimuotoisuutta osana eri maankäyttötarpeita kokonaisvaltaisesti yhteensovittavaa alueidenkäytön suunnittelua. Tärkeää on kiinnittää huomiota vihervyöhykkeiden ja monipuolisten luonnonympäristöjen riittävyteen yhdyskuntien kehittämisessä, ekologisten käytävien tarpeeseen sekä ekologisesti merkittävien ja yhtenäisten luonnonalueiden säilymiseen yhtenäisenä.</p>

	<p>Maakuntakaavan tausta-aineistoksi on laadittu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, johon sisältyy mm. selvitys ekosysteemipalveluista ja -verkostoista. Selvityksessä esitetään suositukset maankäytön suunnittelulle.</p>
<p>MRL ja menettelytapavirheet</p> <p>Yhdistys pitää kaavaa puutteellisesti ja virheellisesti valmisteltuna eikä se täytä MRL:n asettamia sisältövaatimuksia.</p> <p>MRL:n mukaan maakuntakaavan ehdotus on asetettava nähtäville ja siitä on pyydettävä lausunnot. Kaavassa on sovellettu lausuntoja pyydettyä lainsäädäntöä, joka ei ole kaavasuunnittelun aikaan voimassa. Lainmuutos astuu voimaan vasta 1.2.2016 lausuntoajan jälkeen, eikä sitä voida soveltaa nyt käynnistettyyn kaavamenettelyyn. Maakuntakaavaa valmisteltaessa ei ole noudatettu MRL:n vaatimuksia ja kaava tulee siten palauttaa uudelleen valmisteluun. Mikäli kaavan nähtäville asettamista ei uudisteta, on lausuntoaikaa uuden lain perusteella jatkettava 1.2.2016 jälkeen kuulutettavalla uudella lausuntokierroksella ja kuukauden lausuntoajalla MRL muutoksen mukaisesti.</p> <p>Allashankkeen kaavaratkaisun perusteena on käytetty Kemijoen vesistöalueen tulvariskinen hallintasuunnitelmaa, jota laadittaessa ei ole vertailtu vaihtoehtoja eikä laadittu Natura-arviointia LSL mukaisesti. Tämä tarkoitushakuinen menettely jättää LSL kannalta merkittävän vaiheen, eli vaihtoehtojen vertailun, tekemättä. Tulvariskien hallintasuunnitelma ei ole lainvoimainen, eikä sitä voida käyttää maakuntakaavan perusteena.</p>	<p>Maakuntakaavasta on pyydetty lausunnot Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kunnilta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoilta, muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöiltä.</p> <p>Maakuntakaava asetetaan julkisesti nähtäville kesäkuussa 2016, jolloin myös nyt lausunnon antaneilla on mahdollisuus tehdä muistutus.</p> <p>Menettely täyttää 1.2.2016 voimaan tulleen lain vaatimukset.</p> <p>Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Tulvariskien hallintasuunnitelma perustuu lakiin tulvariskien hallinnasta. Lain mukaan tulvariskien hallintasuunnitelman valmistelee Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ehdotuksen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi ja siihen sisältyvät toimenpiteet hyväksyy lain tarkoittama tulvaryhmä.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvavyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuaan palautteeseen antamisensa vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p> <p>Kaavaehdotukseen on laadittu Natura-alueita koskeva selvitys sekä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi Kemihaaran altaasta, joka on parhaillaan luonnonsuojelulain mukaisessa lausuntomenettelyssä.</p>

Natura-arvioinnit osana maakuntakaavaa

Vaikka Natura-arvioinneista on pyydetty lausunnot kesäkuuhun mennessä, lausumme jo tässä vaiheessa tärkeimmiltä osin asiasta.

Kemihaaran (Vuotoksen) tulvasuojelultaan Natura arviointi

Aluksi huomautamme, että vaikutusten arviointia ei ole tehty siinä laajuudessa kun erilaisia vaikutuksia on oletettavissa. Vaikutukset ulottuvat ylävirtaan koskiensuojelulla suojellulle alueelle ja alavirtaan Perämerelle, ja huomattavan suurien kasvihuonekaasujen päästöjen välityksellä ilmastoon. Kemihaaran soiden aluetta on hoidettu lintu- ja luontodirektiivin vastaisesti, sillä osa lajeista on taantunut metsien hakkuiden seurauksena, ja etenkin metsälajien huono tila kuvaa suojelun puutteita. Lintudirektiivi edellyttää lajien ja myös metsäisten biotooppien suojelua, ennallistamista ja aikaansaamista sekä suojelualueella että sen välittömässä läheisyydessä.

Alueen luonnontilan selvitykset ovat puutteelliset, eikä niissä oteta huomioon tilannetta, että Kemihaaran soiden alueella pesii 2-3 kalasääkettä, lisäksi esiintyy 1-2 majavaa, 2-3 saukkoreviiriä, jokirapu, pikkunahkiainen, järvinahkiainen sekä erikoisuutena harvinaisesti puussa pesivä muuttohaukka.

Kasvillisuuskartoituksissa on vakavia puutteita, tai niitä ei ole tehty, johon puutemme jatkossa. Tarkastelussa ei ole myöskään huomioitu metsätalouden ja suunnitellun altaan yhteisvaikutuksia ja niiden vaikutuksia erikseen.

Kalojen vaelluksia ei ole arvioitu, eikä vesipuitedirektiivin edellyttämää hyvän tilan saavuttamista. Kalojen vaelluksia alueella ovat ainakin ahvenen nousu, mateen ja hauen vaellukset sekä kuoreen ja harjuksen vaellukset tavanomaisten vaelluskalojen lisäksi.

Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelman käyttäminen perusteena ei ole relevanttia sillä suunnitelma ei ole lainvoimainen. Em. suunnitelmaa laadittaessa on esitetty vaihtoehtoisia tulvantorjunnan keinoja sekä tulvariskien määrittelyn arvoja, joiden perusteella altaan rakentamien ei ole ainoa vaihtoehto.

Natura-arvioinnissa on jäänyt huomiotta, että merkittävälle tulvariskialueille on koko Suomessa ja etenkin Lapin maakunnan sisällä asetettava tasapuolisesti 1/100 tulvariskit. Perustuslain mukaisesti ihmisten oikeus lain edessä on oltava samanlainen ja tulvariskien arviointi, 1/250 Rovaniemellä ja Kemijärvellä sekä 1/100 Kittilässä ja muualla maakuntakaavan alueella, aiheuttaa sen, että tulvariskien torjuntatoimet aiheuttavat huomattavia haitallisia vaikutuksia vesiluonnossa, eikä tulvariskien hallintasuunnitelmaa siten tule käyttää Natura-arvioinnin perusteena. Kaavaratkaisussa ei ole perusteltu sitä, miksi 1/100 tulvaperikereet on jätetty Rovaniemeltä arvioinnista pois. Huono hyväksyttävyyden ei ole laillinen peruste, sillä kaavassa täytyy sovittaa yhteen eri toimenpiteet niin, ettei luonnolle aiheudu haittaa. Esimerkiksi Ivalojoen tulvariskien hallintasuunnitelmassa on päädytty siihen, että penkereiden korottaminen Ivalon kohdalla on ylivoimaisesti halvin ja toimivin ratkaisu.

Olennaista on, että tulvasuojelulle on olemassa vaihtoehtoja, joita ei ole suunnitelmassa tuotu esille, eikä arvioinnissa huomioitu. Jo yksin

Lapin luonnonsuojelupiiriltä on pyydetty lausunto Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan ehdotuksesta 15.12.2015-1.2.2016.

Natura-arvioinnista on pyydetty luonnonsuojelulain 65 §:n mukaiset lausunnot Lapin Ely-keskukselta ja niiltä, joiden hallinnassa luonnonsuojelualueet ovat.

Kemihaaran altaan osalta on käynnistetty lisäselvitys koskien mm. edellytyksiä vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamiseen.

Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.

<p>luonnolle ja vesien laadulle kaavaratkaisusta aiheutuva haitta on niin suuri, ettei kaavaa tule hyväksyä. Natura-arvioinnissakin on perusteltu allashanketta sillä, että allas tulvariskien hallintakeinona ei vaadi yhteiskunnalta rahallista panostusta. Näinhän ei ole, koska esimerkiksi tehty Natura-selvitys on tehty yhteiskunnan varoilla.</p>	
<p>Turvetuotantopotentiaalisista alueista (eot) poistettava luonnontilaiset suot</p> <p>Kaavassa on varattu turvetuotantoon myös luonnontilaisia soita. Merkinnät luonnontilaisilta soilta on poistettava. Luonnontilaiset suot on merkittävät kaavaan keväisten tulvavesien pidättäjänä, niiden toimiessa pysyvänä luonnontilaisena tulva-altaana. Tulvasuojelun kannalta tulvien ennalta ehkäiseminen säilyttämällä suoalueet luonnontilassa on ehdottoman järkevää. Luonnontilaiset turvealueet toimivat samalla vedenlaadun parantajina ja niiden säilyttäminen on myös vesiputedirektiivin veloitteen mukaista</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu turpeenottoalueina (EOT) tuotannossa olevat ja luvan saaneet turpeenottoalueet. Turvetuotantopotentiaalisena alueena (eot) on osoitettu selvityksen mukaan vain luonnontilaisuusluokkaan 0 ja 1- kuuluvia soita. Lisäksi maakuntakaavassa osoitettuja turvetuotantopotentiaalisia alueita koskee suunnitelmääräys: ”<i>Soiden luonnontilaiset tai luonnontilaisten kaltaiset osat tulee jättää tuotannon ulkopuolelle</i>”.</p>
<p>Natura-arviointi ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT)</p> <p>VAT: <i>Alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit. Alueidenkäytön suunnittelussa uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulvavaara-alueille. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista. Alueidenkäytön suunnittelussa on tarvittaessa osoitettava korvaavat alueidenkäyttöratkaisut yhdyskuntien toimivuuden kannalta erityisen tärkeille toiminnoille, joihin liittyy huomattavia ympäristö- tai henkilövahinkoriskejä.</i></p> <p>On huomattavaa, että KHO on jo todennut, ettei Rovaniemelle tule osoittaa rakentamista alle 1/100 vuodessa tapahtuvan tulvan alapuolelle. Tämän rajan nostaminen olisi kohtuutonta Rovaniemellä, johon kaavassa esitetty ratkaisu johtaa. Rakentamisen alimmat korkeudet Rovaniemellä on otettava 1/100 mukaisesti riittävällä varmuusvaralla myös maakuntakaavamääräyksiin, muuten kaava ei täytä VAT määräyksiä.</p> <p>VAT: <i>Maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon vesi- ja rantaluonnon suojelun tai virkistyskäytön kannalta erityistä suojelua vaativat vesistöt.</i></p> <p>Vuotosjoki on arvioitu erityisen merkittäväksi ja kunnostusta vaativaksi vesistöksi vesienhoidon yhteydessä ensimmäisellä vesienhoitokaudella. Viranomaisten on suunnitelmia, kuten maakuntakaavaa, laatiessaan pyrittävä parantamaan joen veden laatua ja ekologisista ominaisuuksia.</p> <p>Kasvihuonekaasujen vähentämistä ei arvioinnissa ole käsitelty. Suunnittelusta altaasta nousee mm. metaania, joka on merkittävimpiä kasvihuonekaasuja, eikä esitys siten hillitse kasvihuonekaasujen päästöjä VAT:den mukaisesti. Tulvasuojelullas-merkintä on poistettava Natura-alueelta ja sen välittömästä läheisyydestä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Maakuntakaavassa on koko maakuntakaava-alueutta koskeva suunnitelmääräys: ”<i>Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara- alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Tästä voidaan poiketa vain, jos tarve- ja vaikutusselvityksiin perustuen osoitetaan, että tulvariskit pystytään hallitsemaan ja että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista. Maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon tulvariskialueet ja tulvien hallintasuunnitelmat</i>”.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuaan palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p> <p>Natura-alueita koskevassa taustaselvityksessä ja kaavaselvityksessä tuodaan esille vaikutukset ilmaan ja ilmastoon.</p>

<p>Sallatunturin Natura-arviointi</p> <p>On huomioitava että Sallatunturiin suunnitellulle maankäytölle on olemassa vaihtoehtoja, eikä suunniteltu ratkaisu ole matkailukeskuksen edun mukaista. Esitys ei ole myöskään alueen luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamisen kannalta mahdollinen sen uhatessa juuri niitä arvoja, joita varten alue on suojeltu. Laskettelurinteiden rakentaminen ei ole peruste Naturasta poikkeamiselle. Sallatunturilla on jo runsaasti laskettelurinteitä, eikä niiden lisärakentamisella voida perustella matkailun perusteena olevan suojellun metsäalueen tuhoamista.</p>	<p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuun palautteeseen antamissaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Sallatunturin matkailualueen laajennus.</p> <p>Kaavaehdotukseen on laadittu Natura-alueita koskeva selvitys sekä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi Sallatunturin matkailupalvelujen alueen laajennuksesta. Sallatunturin matkailupalvelualueen laajennusta koskevan kohdekohtaisen suunnittelumääräyksen mukaan: <i>”Alueen suunnittelussa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden säilyminen sekä alueen erityiset luonnonarvot”</i>.</p>
<p>Haikara-aavan Natura-arviointi</p> <p>Huomattavaa on että suojelua ei ole toteutettu hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti. Soidensuojeluohjelma on alueella osittain toteuttamatta, ja suojelumerkintä tulee maakuntakaavassa merkitä suojelurajauksen mukaisesti eli laajimman mukaisesti. Kaavakartasta ei voida päätellä, onko näin menetelty, ja asiaa tulee selvittää.</p> <p>Melun leviämisen arviointia ei ole tehty alueen suunnitellun käytön mukaisesti, joten emme voi lausua tässä vaiheessa kattavasti puutteellisesta kaava-aineistosta. Kaavan laatijan on liitettävä suunnitellun käytön mukaiset meluselvitykset kaava-aineistoon ja asetettava kaava uudelleen nähtäville sekä varattava yhdistyksellemme tilaisuus antaa lausuntomme. Melun leviäminen on tutkittava myös C-äänepainetasolla tai muulla sopivalla mitta-asteikolla, jossa matalien ja infraäänien leviäminen tulee kattavasti esille. Matalien taajuuksien esiintyminen ja vaikutukset ihmisille ja luonnon eläimille on arvioitava.</p> <p>Mikäli aluetta laajennetaan, on maakuntakaavassa asetettulle ampuma-aluevaraukselle asetettava metsän käsittelylle kieltö, koska alueen pääkäyttötarkoitus on esitetty, ja se on muu kuin metsätalous. Euroopassa ampuma-alueet ovat osin arvokkaita luonnonympäristöjä nimenomaan metsien ja runsaan eläimistön ansiosta. Saksan mm. suurimmat susitiheydet ovat ampuma-alueilla ja niiden läheisyydessä, ja se on myös Suomessa ainutlaatuinen mahdollisuus.</p>	<p>Maakuntakaavassa luonnonsuojelualueet on osoitettu SL-merkinnällä laajimman rajauksen mukaan. Merkinnän aluekuvauksista näkyy, mikä on ollut varausperuste.</p> <p>Haikara-aapa - Vitsikkoaapa varausperuste: Laki 851/88, Natura VNp. 20.8.98 (FI 130 0401 Haikara-aapa - Vitsikkoaapa). Maakuntakaavan rajauksessa on huomioitu myös soidensuojelun perusohjelma. Lisätään varausperusteisiin soidensuojelun perusohjelma VNp. 26.3.81.</p> <p>Maakuntakaavaa täydennetään Puolustusvoimilta saadun meluselvityksen perusteella. Tarkistettu maakuntakaava asetetaan julkisesti nähtäville kesäkuussa 2016.</p> <p>Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen Natura-arvioinnissa on ollut käytössä melun osalta 55 dB keskiaänitason vyöhyke, nykytilanne ja laajennuksen jälkeinen tilanne.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Lähtökohtaisesti maakuntakaavassa osoitettujen alueiden metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuosituksen mukaisesti päämaankäyttötarkoituksen kanssa yhteensopivalla tavalla.</p>
<p>Natura-alueita koskevasta selvityksestä</p> <p>Maakuntakaavan tarkoitushakuiset ja MRL:n vastaiset tavoitteet, jotka ovat läpileikkaavia kaikissa kaavaratkaisuissa, ovat nähtävillä selvityksen alussa:</p> <p>3.3 ROVANIEMEN JA ITÄ-LAPIN MAAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET</p>	

<p><i>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa käsiteltävistä keskeisistä asioista seuraavat liittyvät tässä selvityksessä käsiteltäviin maankäyttöratkaisuihin:</i></p> <p><i>1) Ilmastonmuutoksen huomioiminen tulvariskien hallinnassa</i></p> <p><i>2) Energiantuotanto, erityisesti vesivoima ja vesivoimaan perustuvan säätövoiman lisääminen</i></p> <p><i>3) Matkailun kehittäminen. Matkailuelinkeinon paikallinen merkitys korostuu erityisesti syrjäisillä alueilla sijaitsevilla matkailukeskuksissa. Alueiden elinvoimaisuutta voidaan vahvistaa tiiviillä yhteistyöllä Norjan, Ruotsin ja Venäjän Barentsin alueiden sekä koko arktisen alueen kanssa (Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet). Matkailutoiminnot muodostavat omat vyöhykkeensä. Matkailun ja siihen läheisesti liittyvien toimintojen merkitys aluerakenteeseen ja palveluvarustukseen on suurin Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Itä-Lapin alueilla. Itä-Lappia ja Kuusamoa yhdistää maakunnan rajan ylittävänä yhteistyöalueena erityisesti matkailullisesti tärkeä Koillis-Suomen käytävä.</i></p> <p><i>4) Puolustusvoimien tarpeiden huomioiminen</i></p> <p>Asetetut tavoitteet eivät vastaa MRL:ssä annettuja sisältötavoitteita. Maakuntakaavalla on tarkoitus yhteen sovittaa eri toimintoja. Kaavassa ollaan vahingoittamassa luontokohteita siten, että toisella alueella voidaan rakentaa ja toimia vastoin valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteita.</p>	<p>Maakuntakaavan Natura-alueita koskeva selvitys koskee ainoastaan Kemihaaran allasta, Sallatunturin matkailupalvelujen alueen laajennusta ja Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen laajennusta. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan tavoitteet on käsitelty varsinaisessa kaavaselostuksessa.</p> <p>Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.</p>
<p>Lausuntonne asetettuun tavoitteeseen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilmastonmuutokseen varautuminen kaavassa on oltava läpileikkaava teema, eikä sitä voi käyttää suunnitellulla tavalla tulvariskien hallintaan. Tulvasuunnitelmaa ei ole hyväksytty, eikä se ole lainvoimainen, joten sen tavoitteita ei voida käyttää kaavoituksessa perusteluina. Energiantuotannossa ja sen kestävyudessa on huomioitava kestävä energiantuotanto, kuten tuuli- ja aurinkoenergia ja sille varatut alueet. Säätövoiman tarve vähenee, eikä sen tuotanto vaadi vesivoiman lisärakentamista. Säätövoiman tuotannon monimuotoisuus kehittyä, eikä suuria luontoa pilaavia ratkaisuja tarvita oletetun säätöenergian tarpeen tyydyttämiseen. Vesivoiman lisääminen maakuntakaavan tavoitteena ei täytä kaavan sisältövaatimuksia. Matkailun kehittäminen on kaavassa esitetty tavoitteellisena luonnon tuhoamisena Natura-alueiden hävittämisen muodossa. Matkailija arvostaa koskemattomia metsiä ja luonnon monimuotoisuutta niin pienissä matkailukeskuksissa kuten Sallatunturilla ja Savukoskella, kuten myös suuremmillakin Pyhätunturilla ja Ounasvaaralla. Lasketteluun ei pidä osoittaa alueita suojelualueilta, vaan 	<p>Maakuntakaavassa on käsitelty ilmastonmuutosta mm. huomioon ottamisen sekä vaikutusten arvioinnin osalta.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvatyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuaan palautteeseen antamisessaan vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Kemihaaran allas vesialueena (W-1) ja voimalaitos kohdemerkinnällä EN sekä voimajohdon yhteystarpeet.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoimaloiden alueita (tv) ja tuulivoimapotentiaalisia alueita (tv1).</p> <p>Lappi-sopimuksen Lapin maakuntastrategian 2040 aluerakennekartassa osoitetaan mm. keskeiset matkailun kehittämisvyöhykkeet ja luonnonsuojelualueet. Maakuntakaavan tavoite matkailu- ja virkistystoimintojen tarpeiden huomioon ottamisesta on maankäytön yhteen sovittamisen näkökulmasta kohtuullista. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on osoitettu alueita monipuolisesti</p>

<p>alueen säilyttäminen entisellään on matkailun ja koko suunnittelualueen etu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puolustusvoimien toiminta aiheuttaa päästöjä ilmaan, veteen ja maaperään. Vuosikymmeniä jatkuneen ammunnan seurauksena metallien ja räjähdysainejäämien on havaittu kertyvän pohjavesiin ja maaperään. Euroopan suurimman ampuma-alueen varaamien maakuntakaavassa luontoa tuhoavaan ammuntakäyttöön on kompensoitava luonnolle vastaavalla alueella samoin kuin itse ampuma-alueella tehtävillä toimilla. Ampuma-alueelle on annettava kaavamääräys metsien hakkuukiellosta, ja uhanalaisten eliölajien rauhoittamisesta alueella. Alueen pääkäyttötarkoituksena on niin raju, ettei muuta luonnon tuhoa alueella tule sallia. Ampuma-alueesta saataisiin kaavassa muodostettua koko alueen merkittävin viheryhteys ja suuri luonnon askelkivi uhanalaisten lajien leviämiseksi ja kululle Venäjän ja Ruotsin välillä. Alueen merkittävin viheryhteys on kaavaan merkitsemättä sillä Rovajärven ampuma-alueen maankäyttö on ratkaistu kaavan valmistelussa puolustusvoimien käyttöön, mutta suojelevat kaavamääräykset puuttuvat. Alueella ei tule harjoittaa tehometsätaloutta luonnolle aiheutetun haitan minimoimiseksi. Se on myös merkittävä etu porotaloudelle. <p>Huomattavaa on, että kaavassa on esitetty puolustusvoimien käytössä oleville alueille erilaisia kaavamerkintöjä, joiden sisältö osoittautuu luontoa ja muuta luonnonkäyttöä haittaavaksi kaikissa tapauksissa.</p>	<p>niin luonnonsuojelun kuin muidenkin maankäyttöintressien tarpeisiin.</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvattava riittävät alueelliset edellytykset varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille, varikkotoiminnalle sekä muille maanpuolustuksen ja rajavalvonnan toimintamahdollisuuksille.</p> <p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä. Lähtökohtaisesti maakuntakaavassa osoitettujen alueiden metsien käsittelyä toteutetaan metsälain ja metsänhoitosuosituksen mukaisesti päämaankäyttötarkoituksen kanssa yhteensopivalla tavalla.</p>
<p>Kaavan taustaselvitykset ja niiden puutteet</p> <p>Missään ei arvioida, miten Rovajärven ampuma- ja harjoitusalueen laajennus koillisuuntaan vaikuttaa Pyhä-Luoston kansallispuistoon.</p> <p>Maakuntakaavan taustaselvityksen lähdeviitteissä ei mainita Suomen ympäristö 6/2015 julkaisua Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Lapissa. Kaavoittajan tulee tarkistaa, ettei kaavakartalla ole esimerkiksi merkitty maa-ainesottoalueeksi alueita, jotka on mainittu em. julkaisussa.</p> <p>Hiljaiset alueet puuttuvat kokonaan maakuntakaavasta. Vaikka hiljaisuus on useimmille lappilaisille nykyisin itsestäänselvyys, kannattaa niiden lisääntyvä kysyntä jo tiedostaa ja valvoa, että Itä-Suomeen turvataan myös kaavoituksella hiljaisia alueita. Myös ”pimeät alueet” ovat yksi tulevaisuuden matkailutrendejä ja Lapissakin kannattaa panostaa tähän meille itsestäänselvyteen (http://darksky.org/idsp/).</p>	<p>Pyhä-Luoston Natura-aluetta koskien suojelutilanteen tarkennus- ja toteutuskeinoissa on todettu, että alueen suojelu ei rajoita Puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä. Rovajärven ampuma-alue sijaitsee lähimmillään noin 4 km päähän Pyhä-Luoston kansallispuistosta. Täydennetään kaavaselostusta.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet - merkinnällä arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma. Maakuntakaavassa maa-ainesten ottokohteen osoitetut kalliokiviaineskohteet on tutkittu Pohjavesien suojelun ja kiviainessuojelun yhteensovittamishankkeessa (POSKI-hanke).</p> <p>Lapissa luonnon hiljaisia alueita löytyy paljon, koska alueella on mm. laajoja luonnonsuojelualueita sekä laajoja talousmetsäalueita, missä ihmistoiminta on vähäistä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa taajamien ja matkailukeskusten läheisyydessä voidaan yleiskaavatasolla tarpeen mukaan osoittaa hiljaisia ja pimeitä alueita. Täydennetään kaavaselostusta hiljaisten ja pimeiden alueiden osalta.</p>

Majavan palauttaminen ja metsäojien tukkiminen

Rovaniemen yläpuolelle on kaivettu yli 100.000 km metsäojia, jotka lisäävät valumaherkkyyttä ja siten tulvahuippuja. Majavan (euroopanmajava) palauttaminen vähäjärviselle ja metsätalouden pilaamille valuma-alueelle olisi luonnonmukaista tulvanriskien torjuntaa ja luonnon monimuotoisuuden lisäämistä.

Metsäojien tukkimisen tavoitteena tulee olla 50 % kunnostus vuoteen 2020 mennessä. Kaavamääräyksiin on lisättävä, ettei uusia metsäoja tule kaivaa, ja ojikkoalueiden mahdollisimman suureen ennallistamiseen on pyrittävä. Turvemaiden käyttö metsätalouteen pilaa pintavesiä, ja vesien hyvään tilaan saavuttaminen tulee olla myös maakuntakaavan tavoite. Alueen majavakartoitus puuttuu. Vuotoksen, Savukosken ja Sallan alueen Venäjältä alueelle tulevat euroopanmajavat tuottavat merkittäviä ekosysteemipalveluita koko kaava alueelle. Kaavaan on lisättävä suunnittelumääräys, että viranomaisten on tuettava euroopanmajavan palauttamista alueelle.

Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu olemassa olevaan tietoon ja tehtyihin täydentäviin selvityksiin. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai lupamenettelyn yhteydessä. Metsien käsittelyä toteutetaan kuitenkin metsälain ja metsänhoitosuosituksen mukaisesti. Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisen lajin suojelua. Lisäksi luontodirektiivin asiakirjoissa todetaan poikkeama liitteen II vaatimuksesta, jonka mukaan euroopanmajavalle olisi osoitettava erityisten suojelutoimien alueita.

Kalasto

Kalastaselvityksiä ei ole tehty tai selvitykset ovat vanhentuneita, eivätkä perustu vesiekologian tuntemukseen. Veden laatu riippuu maankäytöstä ja tätä ei ole huomioitu maakuntakaavassa. Sakari Kännön (1985) arvio taimenen vaellusten vähäisyydestä ei perustu tutkimukseen. Tuon ajankohdan jälkeen on koko Kemijoen vesistöalue kokenut suuria muutoksia. Kolmesta alueen joesta kaksi on tuhottu (Kitinen ja Luiro) ja kaavassa suunnitellaan kolmannen jokisysteemin tuhoamista.

Kitinen padottiin vuonna 1990, ja uitto lakkasi vuonna 1992. Kitisen patoamien sulki Kitiseen nousevilta kaloilta kutureitit. Taimen, siika, harjus, ahven, kuha, hauki, made, kuore, säynävä, nahkiaiset ja lisäksi muut taloudellisesti vähemmän arvokkaat kalalajit menettivät kulkuyhteyden lisääntymisalueilleen. Uiton lakkaaminen lopetti Luiron juoksettavan lisäveden ja kuivatti sen huonoon ekologiseen tilaan. Luiron merkitys vaeltavien kalojen elin- ja lisääntymisalueena heikentyi. Luirojoen kalataloudellinen kunnostus on tehty uiton päättymisen jälkeen, mutta se ei auta Luiroa, jos sinne ei saada vettä.

Vuosina 1999-2000 Kitiselle on kotiutettu jokirapu (*Astacus astacus*) Lapin kalatalouskeskuksen (kalatalousjohtaja Olli Tuunainen, kunnanjohtaja Pauli Laurila) toimesta. Istutus on onnistunut ja rapu lisääntymisessään ja on jo vuonna 2005 levittäytynyt niin Luiron kuin Yli-Kemille ja 2010 Vuotosjoelle. Taimen ja kuha vaeltavat Kemijärvestä ylöspäin.

Yli-Kemillä elävä puronierä ei ole alkuperäislaji, vaan istutettu haitallinen vieraslaji, jonka leviäminen on todennäköistä jos allas rakennetaan. Yli-Kemillä elää alkuperäinen rautu (*Salvelinus alpinus*) jääkaudenaikaisena reliktinä. Laji on vahvistettu vuonna 2000 (Graig Primmer, Helsingin Yliopisto). Lajin esiintymisalueet on merkittävä kaavaan kalastusrajoitusalueena. Joen merkitys on noussut huomattavasti vuodesta 1989 ja on kiistatonta, että Kemijärven kalojen elinolosuhteiden ja lisääntymisen kannalta Yli-Kemi on korvaamaton. Missään muualla Suomessa ei ole jäljellä yli 200 ha poikastuotantoaluetta yhdistettynä 200 km:n pituiseen jokisysteemiin ja suureen yli 200km² järvioltaaseen.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavan taustaselvityksissä on käsitelty kalastoa maakuntakaavan tarkkuustasolla, kaavan tehtävän ja tarkoituksen edellyttämällä tavalla.

<p>Kalastoselvityksissä olevien virheiden takia kaava on palautettava valmisteluun.</p>	
<p>EU:n luontodirektiivilajit</p> <p>Viitasammakko (<i>Rana arvalis</i>)</p> <p>Maakuntakaavassa koko kaava-alueen vahvin viitasammakkokanta elää Kokonaavan soilla, lammilla ja rimmikoissa. Viitasammakko on puutteellisesti tunnettu. Lapissa se elää elinalueensa pohjoisreunalla ja on siten erityisesti suojeltu. Sompion Lapin eliömaakunnan alueella vahvimmat viitasammakkokannat ovat suojeluilla soilla Viiankiaavalla ja Kokonaavalla, joihin myös kohdistuu suurimmat uhat luonnon käyttöön. Viitasammakon esiintymis- ja talvehtimispaikat ovat aina suojeltuja. Niiden suojeluun Natura-alueilla ei voida soveltaa poikkeamista. Lapin luonnon arvioinneissa säännönmukaisesti jätetään sammakot arvioimatta uskoen maan routaisuuden heikentävän sammakoiden selviytymistä. Sammakot ovat ilmastonmuutoksen ensimmäisiä uhreja ja erilaiset virukset (<i>Rana</i>-), ultraviolettisäteilyn voimistuminen ja maankäytön muutokset uhkaavat sammakoita.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu olemassa olevaan tietoon ja tehtyihin täydentäviin selvityksiin. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisen lajin suojelua.</p>
<p>Liito-orava (<i>Petromys volans</i>)</p> <p>Suunnittelualueella elää liito-oravia, mutta metsien käsittely estää niiden elämän. Lajista on havaintoja Rovaniemeltä eteläosista sekä Ranuan rajoilta. Uudempia havaintoja alueelta on Pyhänturilta (2015), jonne liito-oravan levinneisyys ulottuu yhä useammin ilmaston lämmetessä. Metsien suojavyöhykkeet pohjoisen ja etelän välillä on lisättävä kaavaan.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu olemassa olevaan tietoon ja tehtyihin täydentäviin selvityksiin. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisen lajin suojelua.</p>
<p>Vesien ekologinen tila</p> <p>Vesipuidedirektiivi edellyttää hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi esteettömän kulkuyhteyden aikaansaamista vesimuodostelmassa joten se on lisättävä kaavaan.</p> <p>Kaava-alueen suuret joet eivät ole täysin luonnontilaisia, sillä joista puuttuvat nahkiainen, ankerias, lohi, meritaimen, vaellussiika ja muut merivaelteiset kalat sekä majava kuten koko kaava-alueeltakin. Vedet eivät ole hyvässä ekologisessa tilassa vaan ihmistoiminnan häiritsemät. Jokien ennallistamiseksi on VPD mukaisesti kaavaan asetettava määräys vaellusyhteyden palauttamiseksi meren ja valuma-alueen välissä sekä 20%-10% suuruisen ekologisen ohivirtaaman turvaaminen kaikissa padoissa ja muilla esteillä suljetuissa vesistöissä.</p> <p>Kaavassa on tarkasteltu ainoastaan erittäin harvinaista tulvaa (1/250 a) tulvaa, jota ei ole hyväksytty tulvansuojelutasoksi muualla Kemijoen vesistöalueella ja muualla Suomessa. Vesistöjen tilaa on tarkasteltu vain elinkeinojen ja turvetuotannon näkökulmasta. Maakuntakaavan tarkkuuteen nähden kunnioitettava vesistöjen kolmannen jakovaiheen tarkastelu on tehty soille ja valuma-alueille vain elinkeinojen ja turvetuotannon kannalta. Kaavan valmistelun tarkoitushakuisuutta osoittaa, että luonnon tilaa ei ole selvitetty vesistöittäin samoin kolmannen jakovaiheen mukaisesti tarkasteltuna. Majavan ja jokihelmisimpukan arviointi on tehtävä jokaisessa vesimuodostelmassa 3 jakovaiheen mukaisesti. Tällöin saadaan myös tietoa muun alemman asteen maankäytön suunnitteluun, mikä on myös maakuntakaavan tavoite.</p>	<p>Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääuoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset) kohdekohtainen suunnittelumääräys: ”<i>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle</i>”.</p> <p>Lisätään määräys koskemaan myös Kokkosnivan voimalaitosmerkintää (EN 2323).</p> <p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulvavaara-alueet ja pyrittävä ehkäisemään tulviin liittyvät riskit.</p> <p>Maakuntakaavassa otetaan huomioon valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Kemijoen tulvavyöryhmän ehdotus Kemijoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelmaksi.</p>

<p>Maakuntakaavasta on poistettava EO-merkinnät Natura-alueiden yläpuolisilta valuma-alueilta, koska niiden vesien tila ei kestä turvetuotannon vaikutuksia. Erityisesti Sallan Majava-aavan ja Poroaavan turvetuotanto on ongelmallista alempana sijaitsevien suojeltujen vesistöjen kannalta. Kuivatut suoalueet lisäävät myös tulvariskiä.</p> <p>Ekologinen yhteys virtavesiä pitkin on jäänyt merkitsemättä maakuntakaavaan. Virtavesien tila edellyttää vaellusyhteyden sallimista kaikille vesieliöille sekä ylös että myös alaspäin kuten ankeriaalle, jonka turbiinissa tapahtuva kuolleisuus on merkittävä säännöstelyssä vesistöissä ja koko kaavan alueella. Ankeriasta elää kaavan alueella nykyään Kemijärvellä saakka, ja ennen säännöstelyä Sodankylässä ja Savukoskella saakka.</p>	<p>Maakuntakaavan taustaselvityksissä on käsitelty turvetuotannon vesistövaikutuksia.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääuoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset) kohdekohtainen suunnittelumääräys: ”<i>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle</i>”.</p>
<p>Erityisesti poronhoidolle varattu alue</p> <p>Maakuntakaavassa on esitetty erityisesti poronhoidolle varattu alue. Kaavamääräyksistä kuitenkin puuttuvat määräykset siitä, kuinka alue poikkeaa muusta alueesta. Erityisesti poronhoidolle varatulla alueella metsien käyttö on toteutettava poronhoidon ehdoilla. Kaavaan on lisättävä määräys, ettei avohakkuita ja metsäojituksia tule sallia alueella. Erityisesti poronhoidolle varatun alueen ulkopuolella on vastaavasti annettava pedoille mahdollisuus elää. Kaavaan on lisättävä määräys, että petoeläimet on rauhoitettu alueen eteläpuolella suojelualueilla sekä erityisalueilla (ampuma-alue).</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäytölliset edellytykset, toisaalta hyviä laajoja metsätalousalueita ei saa pirstoa muulla maankäytöllä. Maakuntakaavamerkintä ei aiheuta muutosta nykyiseen metsälain ja poronhoitolain mukaiseen tilanteeseen. Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisten lajien suojelua.</p>
<p>Ekologiset yhteydet</p> <p>Viheryhteyksien merkitys kaavaratkaisussa jää vajaaksi ja sitä tulee täydentää. Viheryhteyksien muodostaminen kaikkien suojelualueiden välille sekä vesimuodostelmiin aina Perämerelle saakka tulee merkitä kaavaan. Alueen läpi on merkittävä ekologiset yhteydet jossa kaavamääräyksenä on kalojen esteetön kulku niin Luiroa Lokkaan, Kitistä Sodankylään, Nuorttia Venäjälle, Tuunsa Venäjälle, Ounasjokea Kittilään kuin Kemijokea Perämerelle pääuomaan sekä sivuvesiin.</p> <p>Suojelualueiden välille ja ympärille suunnitellut suojametsävyöhykkeet on hyvin laadittu, mutta niitä ei ole viety maakuntakaavaan. Metsätalouden pysyvä rajoittaminen suojavyöhykkeillä on tarpeen koska kaavan selvityksissä on todettu että metsälajit alueella ovat erityisesti uhanalaisia ja etenkin koska mm. lintudirektiivin perusteella suojellut linnut edellyttävät suojelua niin suojelualueilla kuin niiden ulkopuolella. Tätä ei ole kaavassa huomioitu.</p>	<p>Maakuntakaavan tausta-aineistoksi on laadittu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, johon sisältyy mm. selvitys ekosysteemipalveluista ja -verkostoista. Selvityksessä esitetään suositukset maankäytön suunnittelulle. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maankäyttöratkaisussa on otettu huomioon taustaselvitys.</p>
<p>Selvityksessä mainitaan Romppaan alueen olevan koko alueen merkittävin uraani esiintymä, jonne ei ole päästy kairaamaan. Luonnonsuojelualueille ei tule osoittaa malminetsintää. Kaavasta on poistettava kaivosaluemerkinnät suojelualueilta LSL vastaisina. Romppaan alueella metsien suojelu on erittäin merkittävää. Suojelualueiden välille on esiselvityksessä selvitetyn mukaisesti merkittävä suojavyöhykkeet jossa metsätalouden harjoittaminen on kiellettyä. Tämä ohjaa rahaa metsien suojeluun tilanteessa, jossa varojen myöntäjän on myös toteutettava sitä maakuntakaavassa esitetyn mukaisesti.</p>	<p>Kehittämisperiaatemerkinällä osoitettu kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke osoittaa yleispiirteisesti alueita, joilla on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja. Merkintä on informatiivinen.</p>

<p>Tuulivoima-alueiden kaavoitus tuo paineita ennakkohakkuille ja kaavaan on lisättävä yleismääräys jossa kaavoitettaessa on huolehdittava metsien ja puiden säilymisestä kaavoituksen ajan eli MRL mukainen toimenpiderajoitus. Tuulivoimaa varten ei tule sallia alueiden ennakkollista hakkaamista.</p>	<p>Tuulivoimaloiden alueet (tv) ja tuulivoimapotentiaaliset alueet (tv1) on osoitettu maakuntakaavassa erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M).</p>
<p>Energiansäästöön ja kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäämiseksi on pohjoisilla alueilla tiivistettävä rakentamista asutuille alueille. Kaavan on otettava määräys, ettei uusia asuntoja tule rakentaa alueille joilla ei ole olemassa olevaa vesi- ja sähköhuoltoa.</p> <p>Viittaus vesivoiman olevan ainoa mahdollisuus tuulivoiman aiheuttaman säätösähkön tarpeen kattamisessa on perusteeton. Säästöenergiamarkkinat kehittyvät samalla kun aurinkoenergian merkitys ja yönaikainen varastointi kehittyvät.</p> <p>Arvokkaiden maisema-alueiden reunapuustot sekä peltoja ympäröivät metsät on osoitettava suojeluun esimerkiksi luomerkinnällä.</p>	<p>Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Koko maakuntakaavaa koskevan suunnittelumääräyksen mukaan: <i>"Alueidenkäyttöä ja toimintoja suunniteltaessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, elinympäristön laadun parantamista sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämistä. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen erityisolosuhteisiin"</i>.</p> <p>Tarkistetaan kaavaselistusta.</p> <p>Koko maakuntakaava-alueita koskevan suunnittelumääräyksen mukaan: <i>"Maisemallisesti herkillä alueilla, kuten jokien ja järvien rannoilla ja arvokkaimmilla vaara-alueilla sekä pääteiden, matkailupalvelualueiden, retkeilyreittien ja taajamien läheisissä metsissä metsänkäsittelytoimenpiteet on suunniteltava huolellisesti ottaen huomioon maiseman ominaispiirteet ja pyrittävä välttämään suuria muutoksia"</i>.</p>
<p>Eliömaantieteellistä arviota eri alueiden välillä ei ole tehty. Suunnittelualue jakaantuu Sompion Lappiin, Pohjois-Pohjanmaahan, ja Koillismaan seutuun. Näiden alueiden välille on turvattava eliöiden kuten metsälajien ja suurpetojen liikkeet ja lisääntyminen.</p> <p>Kemihaaran soiden alueelta puuttuvat yksityisten suojelualueiden alueet.</p> <p>Ekosysteempipalveluista on todettu että metsien eri käyttömuotojen yhteensovittaminen tulee tulevaisuudessa vaatimaan hyötyjen yhteensovittamista. Tämä on jäänyt maakuntakaavassa huomioon ottamatta. Metsätalous tulee kaavassa sovittaa muihin käyttömuotoihin sekä viheryhteyksiin.</p>	<p>Maakuntakaavan tausta-aineistoksi on laadittu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, johon sisältyy mm. selvitys ekosysteempipalveluista ja -verkostoista. Selvityksen perusteella kaavassa on osoitettu ekologiset yhteystarpeet.</p> <p>Kemihaaran soiden Natura-alue on allasalueen ulkopuolisilta osin osoitettu luonnonsuojelualueena (SL).</p> <p>Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa on yhteen sovitettu erilaisia maankäyttöintressejä.</p>
<p>Kaavakartta, kaavamääräykset ja niiden selitykset</p> <p>Soklin vaihemaakuntakaava kumottava</p> <p>Soklin vaihemaakuntakaava on kumottava samalla kuin Rovaniemen samaan aikaan hyväksytty maakuntakaava tällä kaavalla kumotaan. Eri alueita ei saa samalla selvitysalueella asettaa eriarvoiseen asemaan. Soklin vaihemaakuntakaavan voimaan jättämistä ei ole kaavassa perusteltu. Sen Natura-alueille vaikuttavat kaivoksen jätepäästöt ja Natura-alueella kulkeva junarata on tarkasteltava uudelleen tällä kaavalla.</p>	<p>Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 30.3.2010 ja korkein hallinto-oikeus on hylännyt päätöksestä tehdyt valitukset 16.5.2012. Soklin kaivoksen alueidenkäytölliset edellytykset eivät ole muuttuneet.</p>

<p>Aurinkoenergia ja ilmaston muutos</p> <p>Maakuntakaavaan on varattava jokaiseen kuntaan yksi ja Rovaniemelle 3 aluetta aurinkoenergian tuotantoon kantaverkkojen lähellä siten, että ne mahdollisesti pystyttäisiin liittämään myös kaukolämpöverkkoon. Puun kasvattaminen sitoo aurinkoenergiaa vain 0,1 % auringon energiasta ja nykyisillä aurinkokennoilla päästään jo 15 % hyötysuhteeseen. Varaamalla kaavaan aurinkoenergian tuotantoalueet saataisiin kuntien energian tuotantoa kestävämmälle tasalle rakentamalla maalämpöä, aurinkosähköä ja lämpöä sekä tasaavia puupohjaisia lämmön ja sähkön tuotannon yhteisyksiköitä.</p>	<p>Aurinkoenergian tuotantoalueitten osoittamiseksi maakuntakaavassa ei ole vielä riittävästi edellytyksiä. Täydennetään kaavaselostusta.</p>
<p><u>Kaavamerkinnät</u></p> <p>MU-1 6008 Yli-Kemi tulee laajentaa alavirtaan aina Kemijärvelle saakka ja ekologinen yhteystarvemerkinä suurien jokien latvoilta Perämereen saakka niin Kitiselle, Luirolle ja Yli-Kemille.</p> <p>SL 4279 suojelualue on laadittava hyväksytyjen suojeluohjelmien mukaan. Aluetta on laajennettava. Harjujen ja metsien käsittelylle on annettava rajoitus. Puita eikä metsiä saa käsitellä lintudirektiivin mukaisten lajien suojeluperusteella SPA ja SCI alueella.</p> <p>SL-alueet on laajennettava suojeluohjelmien mukaisesti ja myös soidensuojelu-ohjelmaan kuuluvat alueet on rajattava suojeluun ja metsätalouden sekä malminetsinnän ulkopuolelle.</p> <p>Kaavamääräystä ”säilytetään luontoarvot”- on avattava. Sen mukaisesti lajien suojelu on oltava tärkeintä koskien myös petoeläimiksi luokiteltuja eläimiä kuten karhua, sutta, ahmaa ja ilvestä. Myös luonnon ennallistamiseen tähtäävien toimien, ojitusten tukkiminen ja majavan palauttaminen on mahdollistettava alueilla.</p> <p>RM1433 alue on poistettava kaavasta. Samalla Sallatunturin ympäristössä oleville RM 1421 ja MU 6004 alueille on määrättävä toimenpiderajoitus, jossa rakentamista, metsien hakkuita, maan kaivua tai maa-ainesten ottoa ei tule sallia ilman oikeusvaikutteista kaavaa.</p>	<p>Savukoskelta Kemijärvelle on jokivarteen osoitettu matkailun ja virkistämisen kehittämisen kohdealue -merkintä (mv 8401). Vesivoimalaitoksiin on osoitettu suunnittelumääräys kalaportaiden toteuttamiseksi.</p> <p>Kemihaaran soiden Natura-alue on allasalueen ulkopuolisilta osin osoitettu luonnonsuojelualueena (SL).</p> <p>Luonnonsuojelualueet (SL) on rajattu lain ja asetuksen sekä suojeluohjelmien uloimman rajauksen mukaisesti. Kehittämisperiaatemerkinällä osoitettu kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke osoittaa yleispiirteisesti alueita, joilla on todettu merkittäviä malmi- ja mineraalivarantoja. Merkintä on informatiivinen.</p> <p>Luonnonsuojelualueita koskevien aluekuvausten kehittämisperiaatteena on luontoarvojen säilyttäminen. Luonnonsuojelualueiden tarkempi suunnittelu toteutetaan hoito- ja käyttösuunnitelmilla.</p> <p>Lapin liiton hallitus on päättänyt 27.4.2015 Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavasta saatuaan palautteeseen antamisensa vastineissa, että maakuntakaavassa osoitetaan Sallatunturin matkailualueen laajennus. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, joka täsmentyy alempiasteisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä.</p>
<p>Kaavaan on lisättävä Yleismääräys, että luonnonarvot on turvattava kaavoituksen ajan, kunnes kaava on saanut lainvoiman.</p> <p>EO 2488 tulee poistaa maa-ainesten alueista. Toiminto sijoittuu matkailualueen keskelle, eikä se ole kestävästi suunniteltu.</p>	<p>Nykyiset Rovaniemen maakuntakaava, Rovaniemen vaihemaakuntakaava ja Itä-Lapin maakuntakaava ovat voimassa kunnes Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava tulee voimaan. Yleismääräys ei myöskään tulisi voimaan ennen kaavan voimaan tuloa.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetut maa-ainesten ottoalueet perustuvat taustaselvitykseen Geologiset varat, pohjavedet ja turvetuotantoon soveltuvat suot sekä Geologisen taustaselvityksen täydennykseen. Maa-ainestenottoalueella (EO 2488) on voimassa oleva maa-ainesten ottolupa.</p>

EN 2423 on lisättävä määräys 10 % ekologisesta ohivirtaamasta, kalatien ja ohitus-uoman rakentamisesta.

EN 2276 tulee poistaa maakuntakaavasta.

EOT 9156 ja **EOT 9161** turvetuotantoalueet on poistettava maakuntakaavasta, ne sijaitsevat Natura-alueen yläpuolella ja turvemaiden käyttö vaikuttaa haitallisesti alapuoliseen veden laatuun. Alueesta ei ole tehty Natura-arviota ja kaavamerkintä on siten LSL 65 § vastainen.

MY 3913 on laajennettava Karasinvaaraan jota uhkaavat ennakkolliset hakkuut. Viheryhteyden muodostamiseksi laajentamien on perusteltua ja alueelle annettava toimenpidekielto.

TV 2316 ja siihen liittyvä sähkölinja sijoittuu suunnittelualan maakotkien tiheimmälle asuinalueelle. YVA vaiheessa tuulivoimarakentamisen menestyminen on epätodennäköistä, joten nuo alueet on osoitettava metsien suojeluun turvaamaan metsistä riippuvaisten lajien esiintyminen talousmetsien alueella.

Rovaniemellä Ounasvaaran alueella matkailurakentaminen on sovitettava alueen luontoarvoihin ja kaavaan lisättävä suunnittelumääräys, jolla tämä toteutuu. Rovaniemen asuinalueiden ympärille on kaavoitettava vihervyöhyke, jossa metsien käsittely ja maanmuokkaus on rajoitettua ja sallittua vain oikeusvaikutteisen kaavan avulla. Kaavamerkintä **RM 1430** on hyvä ja turvaa luonnonarvot ja samaa soisi nähtävän myös muuallakin saman maakuntakaavan alueella. Virkistysmetsät ovat tärkeitä myös luonnonarvoiltaan ja hajanainen mökkirakentaminen pitkin Ounasvaaraa ei ole kenenkään etu.

M-alueella pesii uhanalaisia lajeja joita ei kaavassa ole suojeltu. Kotkan, merikotkan, kalasääksen, kanahaukan, huuhkajan, piekanan, hiirihaukan, tervapääskyn, uivelon, telkän, lepakoiden ja muiden metsälintujen tilan on heikko ja kaavaan tulee lisätä määräys metsäbiotooppien suojelemisesta, aikaan saamisesta ja ennallistamisesta.

Kaikki sellaiset **EK-merkinnät** tulee poistaa, joista ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointia ja LSL:n Natura-arviointeja. Pelkkä arvio alueen potentiaalisista malmivaroista ei mahdollista merkinnän käyttöä.

Maakuntakaavassa on osoitettu Kemijoen pääuoman energiahuollon kohteille (vesivoimalaitokset) kohdekohtainen suunnittelumääräys: *"Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle."* Kaavaehdotukseen lisätään kaavamääräys koskemaan myös Kokkosnivan voimalaitosta (EN 2323).

Merkintä liittyy Kemihaaran allasvaraukseen.

Maakuntakaavassa osoitetut turvetuotantopotentiaaliset alueet Korteaapa (eot 9156) ja Poroaapa (eot 9161) perustuvat taustaselvitykseen Geologiset varat, pohjavedet ja turvetuotantoon soveltuvat suot sekä Geologisen taustaselvityksen täydennykseen. Taustaselvityksissä on arvioitu kohteiden vesistövaikutukset sekä vaikutukset Natura-alueisiin.

Maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) osoittaminen perustuu Metsähallitukselta saatuun tietoon valtion mailla olevista METSO-alueista ja Metsähallituksen suojelumetsistä. Alueet ovat säädösmentellyssä.

Voimajohdon yhteystarve -merkintä on informatiivinen, eikä osoita voimajohdon tarkkaa sijaintia. Voimajohdon sijainti tarkentuu alempiasteisessa suunnittelussa.

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma, jossa keskitytään maakunnan kannalta keskeisiin kysymyksiin, ja jota täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnittelun, yleis- ja asemakaavoituksen tai lupamenettelyn yhteydessä.

Maakuntakaava on yleispiirteinen ja perustuu olemassa olevaan tietoon ja tehtyihin täydentäviin selvityksiin. Maakuntakaavassa esitetyt maankäyttöratkaisut täsmentyvät vasta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tai lupamenettelyn yhteydessä. Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisen lajin suojelua.

Kaivosaluemerkintöihin (EK 1902 ja EK 1914) on liitetty kohdekohtaiset suunnittelumääräykset: *"Kaivosalueita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonto- (ml. Natura 2000 -alueet), maisema- ja kulttuuriympäristöarvot (ml. muinaisjäännökset). Alueen kaivostoimintojen suunnittelussa (kaivoksen koko elinkaari huomioiden) on erityisesti vesistövaikutusten hallintaan liittyen otettava*

	<p><i>huomioon sään ääri-ilmiöt varautumalla mm. runsaisiin sateisiin ja tulvatilanteisiin.”</i></p>
<p>Kaavamääräykset</p> <p>Vapaan rantaviivan ja rannansuuntaisten kulkuyhteyden turvaaminen on kuuluttava myös asutuille alueille eli A, AA, at alueilla on myös turvattava rannan yleinen käyttö ja tästä on annettava suunnittelumääräys. Matkailualueille annettu suunnittelumääräys vapaasta rantaviivasta on hyvä.</p> <p>Kaavoituksessa on turvattava luontoarvot aina kaavoituksen ajan. Kaavamääräyksissä puututaan kiitettävästi ainoastaan tuulivoiman haitallisiin vaikutuksiin, mutta ei muuhun alueiden käyttöön ja sen vaikutuksiin. Maakuntakaavaan on annettava kaavamääräys, jossa luontoarvot on aina turvattava kaavoituksen ajan. Liian paljon suunnittelualueella nähdään suunnittelematonta maankäyttöä ja luontoarvojen ennakkollista tuhoamista vastoin MRL tarkoitusta.</p> <p>Poronhoitoalueellakin on turvattava kaikkien muiden eläinten luontainen lisääntyminen. Petojen esiintymiselle on kaavan alueelle löydettävä rauhoitusalueet, jossa metsien käsittely ja eläinten häiritseminen ja tappaminen on oltava kiellettyä. Vedenalaisten muinaisjäännösten suojelumääräys on hyvä ja otettava käyttöön myös metsätaloudessa jossa vedenalaisia muinaismuistoja tuhoetaan säännöllisesti ojittamalla arvokkaita puroja.</p> <p>Kaavaan on lisättävä määräys, jolla turvataan pienvedet myös Lapissa vesipuitedirektiivin määräysten mukaisesti.</p> <p>Rakentamisrajoitusalueisiin on lisättävä myös tuulivoima-alueet. Lisäksi alueille on annettava toimenpiderajoitus metsien käsittelylle. Luonnonmetsien uhanalaisuus on alueella totta ja erityisalueiksi suunniteltujen alueiden luonnonarvot ja maankäyttö on turvattava toimenpiderajoituksella.</p> <p>Länsi-Lapin maakuntakaavamerkinnöissä eot-merkinnän yhteydessä on määrätty seuraavaa: ”Turpeenottoalueiksi voidaan ottaa jo ojitetuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita tai käytöstä poistettuja suopeltoja.” Alueiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi, tulisi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa olla samat merkinnät kuin vahvistetussa Länsi-Lapin maakuntakaavassa.</p> <p>EOT-merkintään on lisättävä seuraavaa: ”Turvetuotannon suunnittelun lähtökohtana tulee olla turvetuotannon aiheuttaman vesistökohtaisen kuormituksen selvä vähentäminen ja luontoarvojen säilyminen. Toiminta ei saa estää vesistön tilan parantamista vähintään hyvään tilaan. Vesistön mahdollista hyvää tai erinomaista tilaa ei saa vaarantaa.” Tai seuraavaa: ” Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin, turvetuotannon osuus kokonaiskuormituksesta sekä tuotantopinta-alan poistumat ja rajoitettava tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää.” Em. suunnittelumääräys on käytössä mm. Keski-Suomen maakuntakaavojen yhdistelmä – merkinnät ja määräykset</p>	<p>Taajamatoimintojen, asuntovaltaisten ja keskuskylien alueella suunnittelu toteutuu pääosin yleis- ja asemakaavoituksessa. Näillä alueilla tavoitteena on edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä.</p> <p>Kaava-asiakirjoihin sisältyy eri maankäyttöluokkien ja yleismääräysten vaikutusten arviointi maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti. Kaavaan sisältyy myös koko maakuntakaava-aluetta koskevia sekä merkintäkohtaisia suunnittelumääräyksiä mm. luontoarvojen huomioon ottamisesta.</p> <p>Maakuntakaavalla ei voida ratkaista yksittäisen lajin suojelua.</p> <p>Pienvesien suojelua ohjaavat vesilaki ja metsälaki.</p> <p>Tuulivoimaloiden alueiden toteuttaminen ratkaistaan pääasiassa yleiskaava- ja YVA-menettelyissä. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueet ja tuulivoimapotentialiset alueet on osoitettu erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle maakuntakaavataso selvityksen perusteella.</p> <p>Maakuntakaavassa on eot-merkintää koskeva kaavamääräys: ”<i>Soiden luonnontilaiset tai luonnontilaisten kaltaiset osat tulee jättää tuotannon ulkopuolella. Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa ja ajoittamisessa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja pohjavesiin. Turvetuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan vaikutukset alapuolisen vesistön tilaan ja pohjavesiin sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia</i>”.</p> <p>Maakuntakaavassa on osoitettu turpeenottoalueina (EOT) tuotannossa olevat ja luvan saaneet turpeenottoalueet.</p>

<p>(http://www.keskisuomi.fi/filebank/23774-ks_maakuntakaavayhdistelma_merkinnat_ja_maaraykset.pdf).</p>	
<p>Lopuksi</p> <p>Kaava-alue on Suomen pahin sukupuu-alue. Alueen eläimistö on kärsinyt ihmisen aiheuttamia sukupuu-alueita viimeisen 200 vuoden ajan. Metsäpeura, majava, susi, lohi ja muut veteen liittyvät merivaelliset eläimet on tapettu sukupuu-alueeseen. Asia täytyy ottaa huomioon ja tehdä tarvittavat kaavamääräykset luonnon monimuotoisuuden palauttamiseksi maakuntakaavaa laadittaessa.</p> <p>Maakuntakaavasta annettu lausunto on annettu siinä puutteellisessa ajassa mikä on ollut käytettävissä. Kaava-aineistot ja kaavakartta eivät ole olleet julkisesti nähtävillä ja yhdistys pitää tätä menettelyä laittomana. Kaavan lausuntoja varten oleva nähtävilläolo ja lausuntoaika voi alkaa MRL muutoksen mukaisesti aikaisintaan 1.2.2016.</p> <p>Olemme useassa kohden havainneet vakavia puutteita kaavan valmistelussa. Yhdistys toteaa, ettei Lapin liitto ole noudattanut lakia valmistellessaan kaavaa. Kun Lapin liitto on täydentänyt kaavaa esittämällä tavalla, varaamme itsellemme mahdollisuuden lausua asiasta uudelleen.</p>	<p>Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa painotetaan luonnon monimuotoisuutta osana eri maankäyttötarpeita kokonaisvaltaisesti yhteen sovitettavaa alueidenkäytön suunnittelua. Maakuntakaavan tausta-aineistoksi on laadittu Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maisema- ja luonnonympäristöselvitys, johon sisältyy mm. selvitys ekosysteemipalveluista ja -verkostoista. Selvityksen perusteella kaavassa on mm. osoitettu ekologiset yhteystarpeet.</p> <p>Maakuntakaavasta on pyydetty lausunnot Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kunnilta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoilta, muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöiltä.</p> <p>Maakuntakaava asetetaan julkisesti nähtäville kesäkuussa 2016, jolloin myös nyt lausunnon antaneilla on mahdollisuus tehdä muistutus.</p> <p>Menettely täyttää 1.2.2016 voimaan tulleen lain vaatimukset.</p>
<p><u>Suomen turvetuottajat ry</u></p> <p>Turvetuotanto alueita poistuu kiihtyvällä vauhdilla vuosittain. Valakunnan tasolla turvetuotantoalueiden netto vähenemä on viime vuosina ollut 2500- 3000 ha /vuosi. Pidämme esittämämme 39 potentiaalista turvetuotanto aluetta välttävänä määränä. Toivomme, että erillisselvitykseen perustuen nämä 39 potentiaalista yli 50 ha suuruista turvetuotantoaluetta ovat aidosti soveltuvia turpeen tuotantoon ympäristövaikutusten osalta, turpeen määrän ja laadun suhteen sekä alueiden haltuun saannin, sijainnin ja tiestön osalta. Pohjois-Suomessa on paljon potentiaalista turvetuotanto alaa ja pääsääntöisesti merkittävimmät turvevarat sijaitsevat juuri pohjoisimmassa Suomessa. Suomen turvetuottajat pitävät tärkeänä turvetuotantoelinkeinon harjoittamisenolosuhteiden säilyttämistä, joka tarkoittaa uusien turvetuotanto alueiden riittävää määrää myös maakuntakaavaan merkittynä. Yksin energiaturve työllistää suoraan ja välillisesti 10000 henkilötyövuotta (valtakunnallisesti). Turvetuotannon työllisyys vaikutukset näkyvät pääsääntöisesti haja-asutusalueilla ja syrjäseuduilla, joissa työllistäjiä on muutoin vähän.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>